

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Γενναίες ρυθμίσεις να κάνουν τα funds

Επενδύσεις 30 δισ. ευρώ μέχρι το 2026 θα φέρουν μέση απόδοση 3% μέχρι το 2032 αναμένει η υποδιοικήτρια της Τράπεζας της Ελλάδος, Χριστίνα Παπακωνσταντίνου. «Τα έως σήμερα αποτελέσματα δεν είναι ανάλογα των προσδοκιών μας», αναφέρει με το βλέμμα στα funds διαχείρισης των NPLs, ζητώντας πιο γενναίες ρυθμίσεις για τους βιώσιμους δανειολήπτες. **Σελ. 18**

MOODY'S

Προβλέπουν παγκόσμια ύφεση

Εκτίναξη του πετρελαίου στα 150 δολάρια το βαρέλι, ένα ισχυρό ενεργειακό και πληθωριστικό σοκ και παγκόσμια ύφεση προβλέπει το δυσμενές σενάριο της Moody's Analytics για τον πόλεμο στην Ουκρανία. Στο σενάριο της ταχείας επίλυσης της κρίσης ο οίκος δίνει πιθανότητα 55% και σε αυτό της μακροχρόνια σύγκρουσης πιθανότητα 30%. **Σελ. 9**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Σταθερότητα τιμών μεσοπρόθεσμα

«Ο πληθωρισμός θα παραμείνει αυξημένος επί μεγαλύτερο διάστημα απ' όσο εκτιμούσαμε, αλλά θα υποχωρήσει σε επίπεδα συμβατά με τον στόχο μας για τη σταθερότητα των τιμών μεσοπρόθεσμα», είπε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας, στο Σεμινάριο EUROFI 2022, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με τη γαλλική προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. **Σελ. 19**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Παγώνουν λογαριασμοί πέντε ολιγαρχών

Εντοπίστηκαν από τις έρευνες κυπριακών τραπεζών για τις λίστες της Ε.Ε. που περιλαμβάνουν 50 πρόσωπα

Λογαριασμούς σε κυπριακές τράπεζες διατηρούν τουλάχιστον πέντε πρόσωπα από τη λίστα των κυρώσεων (sanction list) που εξέδωσε το Συμβούλιο της Ε.Ε. έναντι Ρώσων για την εισβολή στην Ουκρανία. Οι λογαριασμοί θα παγώσουν α-

μέσως. Ανάμεσα στα σχεδόν 50 πρόσωπα που δόθηκαν από την Ε.Ε. ονομαστικά σε τράπεζες για να προχωρήσουν σε ελέγχους, από τις κυπριακές τράπεζες προέκυψαν αυτά τα τουλάχιστον πέντε πρόσωπα. Η έρευνα διεξάγεται στη βάση των

δύο λιστών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που εκδόθηκαν από την πρώτη ημέρα της ρωσικής εισβολής. Όπως σημειώνουν τραπεζικές πηγές στην «Κ», η έκθεση των τραπεζών στη Ρωσία είναι περιορισμένη και τούτο λόγω των μέτρων που

πήραν για κλείσιμο λογαριασμών και άρνηση ανοίγματος νέων τα τελευταία 6 – 7 χρόνια. Η νέα λίστα περιλαμβάνει ολιγάρχες και επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον πετρελαϊκό, τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα. Την Τρίτη

καθορίστηκαν και οι τράπεζες στις οποίες θα εφαρμοστεί ο αποκλεισμός από το σύστημα συναλλαγών, SWIFT. Ο αριθμός των τραπεζών που αποκλείστηκαν από το σύστημα είναι επτά σύμφωνα με τη μέχρι τώρα πληροφόρηση. **Σελ. 3**

ΕΛΛΑΔΑ

Η κρίση δοκιμάζει τις αντοχές της οικονομίας

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ανατρέπει τα δεδομένα και ανακόπτει την επιστροφή της ελληνικής οικονομίας στην κανονικότητα. Οι νέες αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών και ο εκμηδενισμός των ελπίδων για αποκλιμάκωσή τους, θα δοκιμάσουν τις αντοχές νοικοκυριών, επιχειρήσεων και προϋπολογισμού. **Σελ. 14, 15, 16**

ΚΑΛΥΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΣΙΤΗΡΑ

Προβλέπουν νέο κύμα ακρίβειας στην αγορά

Οι επιλογές της Κύπρου για κάλυψη των αναγκών σε σιτηρά είναι άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως Βουλγαρία, Ρουμανία, Γερμανία και Ουγγαρία. Το Υπ. Γεωργίας διαβεβαιώνει ότι υπάρχει επάρκεια. Στο μεταξύ έρχεται νέο κύμα ακρίβειας στην αγορά αναφέρουν παραγωγοί και επιχειρηματικοί σύνδεσμοι, αναπόφευκτο σενάριο λόγω της τιμής των καυσίμων. **Σελ. 4**

ΕΚΘΕΣΗ ΟΗΕ

Η κλιματική αλλαγή απειλεί την υγεία όλων

Μία λεπτομερής, ανησυχητική χαρτογράφηση των συνεπειών της κλιματικής κρίσης ανά περιοχή του πλανήτη για τις επόμενες δεκαετίες δόθηκε στη δημοσιότητα από τον ΟΗΕ. «Η κλιματική αλλαγή αποτελεί απειλή για την ανθρώπινη ευημερία», δήλωσε ο επικεφαλής της ομάδας που συνέταξε την έκθεση, θαλάσσιος βιολόγος Χανς-Ότο Πέρτνερ. **Σελ. 22**

5 1291296 000378

Ουρές για μια χούφτα ρούβλια στη Ρωσία

Την τέλεια καταγίδα αντιμετωπίζει η οικονομία της Ρωσίας. Οι κυρώσεις που αποφάσισαν να επιβάλουν οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. έχουν προκαλέσει μαζικές εκροές από το χρηματιστήριο της Μόσχας και ισχυρές πιέσεις στα ρμόλογα και στο νόμισμά της. Οι Ρώσοι σχημάτιζαν ουρές έξω από τράπεζες και ATM, σε μια προσπάθεια να διασφαλίσουν μετρητά είτε σε ρούβλια είτε σε δολάρια, ή σε οποιοδήποτε νόμισμα μπορούσαν. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ευχή όλων μια γρήγορη διευθέτηση

Η Κυριακή, 27 Φεβρουαρίου του 2022, υπήρξε αναντίλεκτα μια ακόμη ιστορική μέρα για την Ε.Ε. καθώς οι υπουργοί Εξωτερικών των κρατών μελών, μέσω τηλεδιάσκεψης, συμφώνησαν να πριμοδοτήσουν την Ουκρανία με οπλικό και άλλο στρατιωτικό εξοπλισμό ύψους 500 εκ. ευρώ. Η απόφαση κρίνεται ως ιστορική αφού χρησιμοποιούνται πόροι εκτός προϋπολογισμού για τη δημιουργία ενός ταμείου για σκοπούς διασφάλισης της ειρήνης, όπως αποκαλείται, ύψους €5 δισ. και διάρκειας μέχρι το 2027. Η εκτός προϋπολογισμού ρύθμιση γίνεται προκειμένου να ξεπεραστεί η απαγόρευση που υπάρχει στις συνθήκες της ΕΕ και προνοούν ότι ο προϋπολογισμός της Ένωσης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για στρατιωτικούς σκοπούς. Είναι, λοιπόν, η πρώτη φορά στην ι-

στορία της που η ΕΕ χρηματοδοτεί την αγορά και αποστολή στρατιωτικού εξοπλισμού σε εμπόλεμη ζώνη και μάλιστα για στήριξη τρίτης χώρας.

Η αλλαγή στάσης ήρθε να προστεθεί σε ένα πακέτο σκληρών μέτρων που αποφάσισε η ΕΕ κατά της Ρωσίας που, μεταξύ άλλων, προνοεί τον αποκλεισμό συγκεκριμένων ρωσικών τραπεζών από το σύστημα διεθνών πληρωμών swift και το κλείσιμο του ευρωπαϊκού εναέριου χώρου για ρωσικά αεροσκάφη. Η αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπήρξε πρωτόγνωρη και σταχυολογείται στα λόγια της επικεφαλής της Κομισιόν, η οποία δήλωσε ότι η Ουκρανία είναι ένας από εμάς και θα θέλαμε σύντομα να την δούμε να εντάσσεται στους κόλπους της ΕΕ. Μια τέτοια απόφαση προφανώς θα απαιτήσει πολιτική συμφωνία, γε-

γονός, όμως, που δεν απέτρεψε την ουκρανική κυβέρνηση σε μια συμβολική πράξη να υποβάλει τη Δευτέρα αίτηση ένταξης στην ΕΕ. Σε οικονομικό επίπεδο, αν και είναι χωρίς για την εξαγωγή πολύ συγκεκριμένων συμπερασμάτων, οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας στοιχειώνουν την ευρωπαϊκή οικονομία η οποία με την προγραμματισμένη χαλάρωση των μέτρων για περιορισμό της πανδημίας ατένιζε με αισιοδοξία τις αναπτυξιακές της προοπτικές. Αυτό που μπορεί με βεβαιότητα να ληχθεί αυτήν την στιγμή είναι ότι συγκεκριμένοι κλάδοι θα επηρεαστούν αρνητικά και θα προκαλέσουν παρατεταμένη αύξηση των τιμών σε είδη πρώτης ανάγκης, γεγονός που θα πλήξει και την κατανάλωση. Ανησυχία επικρατεί και στις χρηματοπιστωτικές αγορές όπου αναμένεται άνοδος του

κόστους δανεισμού επιχειρήσεων, νοικοκυριών και κυβερνήσεων λόγω της αναθεώρησης των περιθωρίων κινδύνου προς τα πάνω. Η αύξηση του πληθωρισμού έχει επιβαρύνει και θα συνεχίσει να επιβαρύνει τα μεσαία και χαμηλά εισοδήματα, τα οποία με την σειρά τους θα χρειαστούν στήριξη για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν. Η όποια στήριξη, όμως, ακόμα και αν μπορεί να δοθεί θα είναι περιορισμένη λόγω της δημοσιονομικής αδυναμίας των εθνικών προϋπολογισμών. Για να ξεπεραστεί το πρόβλημα κατατέθηκε πρόταση από τον Έλληνα υπουργό Οικονομικών για τη δημιουργία ενός μηχανισμού εντός της ΕΕ που θα παρέχει αλληλεγγύη στα κράτη-μέλη με σκοπό την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, η οποία αναμένεται να συνεχιστεί για μεγαλύτερο

χρονικό διάστημα και με μεγαλύτερη ένταση από ό,τι αρχικά αναμενόταν. Η Κύπρος, λόγω σημαντικής διασύνδεσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας με τις δύο χώρες που βρίσκονται στο επίκεντρο των συγκρούσεων, προφανώς ανησυχεί. Ιδιαίτερη ανησυχία όμως προκαλούν οι προοπτικές για τον τουρισμό, αφού η ρωσική αγορά είναι η δεύτερη μεγαλύτερη, κάτι που προς το παρόν αφήνεται ασχολίαστο λόγω της χρονικής απόστασης που μας χωρίζει από την τουριστική σεζόν. Ευχή όλων είναι να εξευρευθεί διπλωματική λύση το συντομότερο δυνατόν για τερματισμό των εχθροπραξιών καθώς μια παρατεταμένη πολεμική συγκρούση θα οδηγήσει τα πράγματα σε μια άνευ προηγουμένου καταστροφική πορεία με αρνητικές συνέπειες σε πολλά επίπεδα.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗ

Ο πόλεμος και η οικονομία

Ποιες θα είναι οι συνέπειες του πολέμου στην οικονομία; Η απάντηση που συνηθίζεται να δίδεται είναι «εξαρτάται». Εξαρτάται κυρίως από μη οικονομικούς παράγοντες, με πρώτο τη διάρκεια και την κλίμακα της πολεμικής σύγκρουσης. Ο πόλεμος επιστρέφει δεύτερη φορά μετά το 1945 στην Ευρώπη, το Κίεβο συγκλονίζεται από τη φρίκη που γνώρισαν το Σεράγεβο το 1992 και το Βελιγράδι το 1999, αλλά αυτή τη φορά η καταστροφή έρχεται με ένα δόγμα που θεωρείτο τελειωμένο, ότι τα ευρωπαϊκά σύνορα μπορούν να αλλάζουν με τη βία του ισχυρότερου και με φορέα ένα καθεστώς που έχει πυρηνικά κι έναν εκθρό, τη δημοκρατία. Την Πέμπτη, σε 24 ώρες, η Ευρώπη γύρισε από την τρίτη 10ετία του 21ου στον 19ο αιώνα.

Εως πού θα το πάει ο Πούτιν; Από αυτό εξαρτάται βασικά η εξέλιξη των τιμών της ενέργειας, που με τη σειρά τους θα καθορίσουν αν η παγκόσμια και η ευρωπαϊκή οικονομία απλώς καθυστερήσουν

Προβλέψεις για μείωση της μεγέθυνσης από 2,5 έως 1,5 ποσοστιαίες μονάδες φέτος.

να ανακτήσουν τις απώλειες από την κρίση COVID-19 και ανακάμψουν με βραδύτερους ρυθμούς ή θα περιπέσουν σε μια νέα ύφεση, τη δεύτερη μέσα σε μία τριετία. Οι ΗΠΑ κράτησαν την ενέργεια έξω από τον κύκλο των κυρώσεων, το «Βενζινάδικο Ρωσία» εισπράττει λεφτά μόνο από εξαγωγές καυσίμων (και όπλων), αλλά ο Πούτιν έχει βάλει στην άκρη γύρω στα 620 δις. δολ. για να περάσει τους επόμενους μήνες ό,τι κι αν συμβεί, και είναι άγνωστο τι θα κάνει πριν κλείσει τον κύκλο της καταστροφής, της Ρωσίας και της δικής του.

Ενα ζήτημα είναι αν θα συνεχιστεί απρόσκοπτα η τροφοδοσία της Ευρώπης με αέριο μέσω των αγωγών που διέρχονται από την Ουκρανία. Μια ζηλιά, σκεμνηνά ή μη, όταν ολόκληρη η χώρα έχει μετατραπεί σε πολεμικό πεδίο, δεν μπορεί να αποκλειστεί. Ο κίνδυνος

είναι σοβαρός, τον τιμολογούν οι αγορές, θα είναι υπαρκτός όσο διαρκούν οι συγκρούσεις, τώρα ή και αύριο – σε συνθήκες ανορθόδοξου πολέμου έπεται από μια συνθηκολόγηση και διορισμό κυβέρνησης ανδρείκελων. Γι' αυτό, κι αν η τροφοδοσία της Ευρώπης συνεχιστεί απρόσκοπτα (κάτι που μένει να φανεί...), οι τιμές της ενέργειας ίσως διατηρηθούν υψηλές. Τα ακραία σενάρια δείχνουν 120-140 δολ./βαρέλι κι ανάλογα στο αέριο – είναι ακραία, όχι απίθανα. Ενα δεύτερο ζήτημα είναι οι αγορές ομολόγων. Προς το παρόν, αυτές προσεξοφλούν ότι οι συγκρούσεις θα λήξουν σχετικά σύντομα, οι αποδόσεις είναι συγκρατημένες και τα spreads δεν έχουν διευρυνθεί ιδιαίτερα. Υπάρχουν, όμως, δύο θέματα που πρέπει να λάβει υπόψη μια χώρα σαν την Ελλάδα, υπερχρεωμένη και με ομόλογα στην κατηγορία «σκουπίδια»: (α) Τα τελευταία 24ωρα γίνεται ξεπούλημα ομολόγων ευάλωτων χωρών (Τουρκία, Αίγυπτος, Πακιστάν), καθώς οι επενδυτές αναζητούν ασφάλεια. (β) Η πίεση στην αγορά ομολόγων δεν θα είναι ενιαία: Οι αποδόσεις που θα αυξηθούν εντονότερα θα είναι των ομολόγων που δεν βρίσκονται σε επενδυτική βαθμίδα, αλλά στην κατηγορία «σκουπίδια». Όπως τα δικά μας.

Διεθνώς άνοιξε η συζήτηση για στασιμολιθωρισμό με τροφοδότη τα καύσιμα. Ο πόλεμος θα επιπράξει και την ελληνική οικονομία. Τα απαισιόδοξα σενάρια έγκυρων αναλυτών μιλούν για μείωση της μεγέθυνσης που προβλεπόταν φέτος κατά 2,5 μονάδες περίπου – από το 4%-4,5% να βρεθεί γύρω στο 1,5%-2%. Οικονομικός υπουργός που εκτιμά τη γνώμη του και «καταλαβαίνει τους αριθμούς» μου έλεγε ότι αυτές οι εκτιμήσεις είναι υπερβολικές και ότι η όποια αρνητική επίπτωση δεν θα ξεπεράσει τη 1,5 μονάδα. Μακάρι να δικαιωθεί. Όμως (σοφόν το «συν Αθηνά και χείρα κίνη») οι αρνητικές συνέπειες δεν μελώνονται με ευχές, αλλά με μεταρρυθμίσεις. Θα διογκωθούν, δε, αν συνεχιστεί η πελατειακή γαλαντομία του 2020-21 στους έχοντες και κατέχοντες, αυτή τη φορά προς άγρην ψήφων.

kallitsiskostas@yahoo.com

Ο άτυπος πόλεμος της Λευκωσίας

Άνευ προηγούμενου είναι η κινητικότητα των τελευταίων ημερών για τις προεδρικές. Ο πρίγκιπας Νικόλαος συναντήθηκε με τον Στέφανο στην πρώτη επίσημη συνάντησή τους, ο Φούλης είδε τον Σιζό αλλά και τον Αχιλλέα, ενώ ο τελευταίος εξήγγειλε επίσημα την υποψηφιότητά του, ύστερα από κυοφορία αρκετών μηνών. Παράλληλα δημοσιεύτηκε μια έρευνα που δείχνει την Ειρήνη Χαρχαλαμπίδου να προηγείται στις επιλογές των ΑΚΕΛικών, αλλά με την ίδια να θέτει προϋποθέσεις για να αποδεχτεί μια πρόταση από το ΑΚΕΛ για να κατέλθει ως υποψήφια του για την προεδρία. Την ίδια ώρα ο Νίκος Χριστοδουλίδης ετοιμάζει εξαγγελία της δικής του ανεξάρτητης υποψηφιότητας με την Πινδόρου να καρδοκεί και να ενισχύει τις άμυνές της. Την ώρα που στην Ουκρανία γίνεται το σώσε, στην Λευκωσία διεξάγεται ένας άλλος, υπόγειος πόλεμος με διακύβευμα τον Λόφο. Και είμαστε ακόμα στην αρχή, αφού υπάρχουν μόλις τέσσερις εξαγγελίες υποψηφιοτήτων με μόνο έναν να είναι πρόεδρος κόμματος, ο Αβέρωφ. Οι άλλοι τρεις, Μάριος Ηλιάδης, Γιώργος Κολοकाσιδης και Αχιλλέας Δημητριάδης, επί του παρόντος τουλάχιστον, δεν θεωρούνται «σίγουρα άλογα» αλλά μάλλον μοναχικοί καβαλάρηδες.

• • • • •

Ο νέος Ηρακλής

Ο **Αχιλλέας** Δημητριάδης, εξαγγέλοντας το βράδυ της Δευτέρας την υποψηφιότητά του, εμφανίστηκε ως νέος Ηρακλής που θα καθαρίσει τους σύγχρονους στάβλους του Αυγεία στην Κύπρο. Όχι από την κοριά. «Θέλω να καθαρίσω την χώρα μας από την διαφθορά. Θέλω να της δώσω προοπτική με ορίζοντα το 2035. Θέλω να λύσουμε το Κυπριακό διότι η λύση μάς συμφέρει», ανέφερε, εισερχόμενος και επίσημα στον στίβο του προεκλογικού. Μέχρι στιγμής πάντως δεν κατάφε-

• Άτε να δούμε τι θα... δούμε.

ρε να εξασφαλίσει την υποστήριξη του ΑΚΕΛ στην οποία πρωτίστως στόχευε, με τον αγώνα του να μετατρέπεται πια σε πραγματικό άθλο.

• • • • •

Η συνειδηση της Ειρήνης

Μια έρευνα δείχνει την Ειρήνη Χαρχαλαμπίδου να προηγείται με μεγάλη διαφορά στις επιλογές των ψηφοφόρων του ΑΚΕΛ, σε περίπτωση που θα ήταν υποψήφια για την προεδρία. Αν και η δημοσκοπήηση συζητήθηκε πολύ, τόσο για τον τρόπο που έχει διεξαχθεί όσο και για τα ονόματα που επιλέχθηκαν για το εικονικό «ψηφοδέλτιο», μια έξτρα πίεση στην ΑΚΕΛική ηγεσία την εξασκεί. Σε δημοσιογραφικά πηγαδάκια συ-

ζητήθηκε αρκετά χθες η απάντηση εόν την ενδιαφέρει η προεδρία της Δημοκρατίας εάν της το προτείνει το κόμμα της που της υπέβαλε η Κατερίνα Ηλιάδη. Όπως απάντησε: Δεν μπορώ να σας την απαντήσω με ένα «ναι» ή με ένα «όχι» - να σας πω γιατί. Εξαρτάται πως θα τεθεί αυτή η πρόταση και με ποιες προϋποθέσεις. Και με ποιες δεσμεύσεις. Αν οι δεσμεύσεις είναι τέτοιες που ακυρώνουν τη συνειδηση ενός ατόμου, τότε σίγουρα σας απαντώ ξεκάθαρα ότι δεν με ενδιαφέρει μια τέτοια προοπτική. Συνεπώς δεν μπορεί να δώσεις μια απάντηση «ναι» ή «όχι». Η απορία που διατυπώθηκε από δημοσιογράφους ήταν κατά πόσον η Ειρήνη θεωρεί ότι το ΑΚΕΛ θα μπο-

ρούσε να της ζητήσει δεσμεύσεις που να ακυρώνουν τη συνειδησή της...

• • • • •

Και ονόματα και Σιζό

Καθόλου τυχαία δεν ήταν η αναφορά του πρίγκιπα Νικόλαου χθες, ενώπιον μάλιστα του Στέφανου, ότι θα προχωρήσει αμέσως σε συνάντηση με τον Σιζόπουλο της ΕΔΕΚ. Από ΑΚΕΛικούς η πριγκιπική αναφορά θεωρήθηκε ως σαφέστατη προειδοποίηση προς την Εζεκία Παπαϊωάννου. Πάντως η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα μου ανέφερε ότι η συζήτηση πήγε πολύ καλά και παρά τις διαφορές τους φάνηκε ότι μεταξύ Νικόλα και Στέφανου έχει αρχίσει να δημιουργείται «καλή ατμόσφαι-

ρα». «Παρά τις αναφορές ότι δεν έγινε συζήτηση ονομάτων, σας διαβεβαιώνω ότι κάποια ονόματα συζητήθηκαν» πρόσθεσε η Φωτούλα.

• • • • •

Γιατί βιάστηκε ο Πετρίδης;

Αληθεύει ότι ο Κωνσταντίνος Πετρίδης βιάστηκε και έτρεξε επίτιδες να δηλώσει ότι η κυπριακή κυβέρνηση ποτέ δεν αντιτάχθηκε στον αποκλεισμό της Ρωσίας από σύστημα Swift; Πηγή μου που γνωρίζει πολλά μου ανέφερε ότι ο Πετρίδης έσπευσε να δηλώσει ότι η Κύπρος συμφωνεί με τις ευρωπαϊκές κυρώσεις κατά της Ρωσίας, και ειδικά για τον αποκλεισμό της από το σύστημα Swift, γιατί «κάποιοι ήταν έτοιμοι να πουν για άλλη μια φορά μισές κουβέντες»...

• • • • •

Από το Ντουμπάι στη Σαουδική Αραβία

Δεν πρόλαβε να κοπιάσει ο θόρυβος για το ταξίδι του μεγάλου Νίκου στο Ντουμπάι και την καθυστέρηση με την οποία ταξίδεψε στις Βρυξέλλες για την καταδίκη της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, τώρα δέχεται νέες επικρίσεις για την επίσκεψη στη Σαουδική Αραβία. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πληθαίνουν οι αντιδράσεις για την «φυγή» του από την Κύπρο «τη στιγμή που αλλάζει ο κόσμος». Ιδιαίτερα για την έπισκεψή του στη Σαουδική Αραβία αλλά και την απουσία καταδικαστικών δηλώσεων από την προεδρία κατά της ρωσικής επιδρομής. Πίεσεις για το ίδιο θέμα ο Λόφος φέρει να δέχεται και από την Πινδόρου.

• • • • •

ΚΟΝΙΖ: Σε ποιον απευθυνόταν αναφορά του Φούλη για τις εξελίξεις στην Ουκρανία: Η Κύπρος δεν μπορεί να σωπά στην κατίσχυση του δικαίου του ισχυρού έναντι του «δίκιου»; Μια αναφορά που μάλιστα επελέξε να την κάνει με γραπτή δήλωση;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

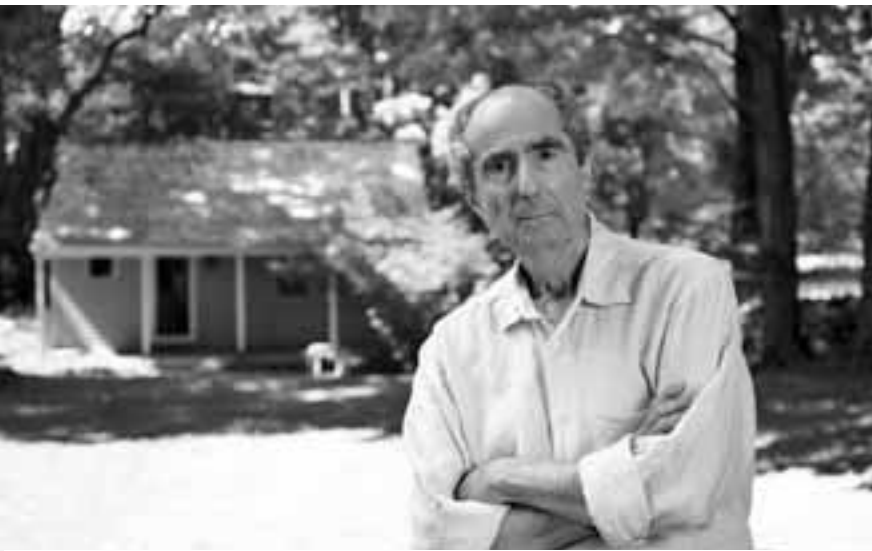
Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

«Φίλιπ Ροθ: Στοιχεία ταυτότητας»

Ο **πολιτιστικός** οργανισμός Βιβλιότροπιο, που φέτος συμπληρώνει 14 χρόνια συνεχούς δράσης και παρουσίας στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου, για το 2022 έχει ετοιμάσει κύκλο εκδηλώσεων με τον γενικό τίτλο «Τοπογραφίες», θέτοντας στο επίκεντρο την εξερεύνηση της σχέσης «λόγου», «τόπου» και «μνήμης».

Η πρώτη εκδήλωση του κύκλου «Τοπογραφίες» θα είναι ένα αφιέρωμα στον Αμερικανό συγγραφέα Φίλιπ Ροθ, με ομιλητές τον συγγραφέα Αιμίλιο Σολωμού και την κριτικό λογοτεχνίας Σταυρούλα Παπασπύρου για να συστήσουν και να συζητήσουν με το κοινό πτυχές και εκφάνσεις του έργου του μεγάλου Αμερικανού συγγραφέα. Επιλεγμένα αποσπάσματα από το έργο του Φίλιπ Ροθ θα αποδώσει ο ηθοποιός Φώτης Αποστολίδης.

Από την εποχή του Χένρι Τζέιμς ελαχιστοί συγγραφείς στην Αμερική ανασυνέσαν τη ζωή με σαφήνεια αλλά και οξύδερκεια μέσω της γλώσσας όπως ο Φίλιπ Ροθ. Τι είναι ο εαυτός; Μήπως εμείς δεν επινοούμε τον εαυτό μας και αυτή η επινοήση δεν είναι και ο ορισμός της ζωής; Τι είναι ταυτότητα και πώς και σε πιο βαθμό καθορίζεται από την «φυλή» ή τις «φυλές» στις οποίες ανήκουμε -π.χ. για τον Ροθ η εβραϊκή και η αμερικανική; Τι είναι η επιθυμία και η ευθύνη; Πώς θα έπρεπε να ζούμε και πώς να πεθαίνουμε; Πως συμβιβάζουμε κι εξορροπούμε όλες τα κομμάτια που συνθέτουν την προσωπικότητά μας; Αυτών τον οισειν πραγματικό κόσμο στον οποίο βρεθήκαμε να ζούμε – και κυρίως την αμερικανική κοινωνία του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα – ο Ροθ δεν παύει να τον ξεγυμνώνει και να αποκαλύπτει μέσα στην επιτήδευση, την

Ο **συγγραφέας** Αιμίλιος Σολωμού και η κριτικός λογοτεχνίας Σταυρούλα Παπασπύρου συστήνουν και συζητούν με το κοινό πτυχές και εκφάνσεις του έργου του μεγάλου Αμερικανού συγγραφέα Φίλιπ Ροθ.

αδικία και τον παραλογισμό της, αναζητώντας την κρυμμένη ανθρωπιά. Είναι ένας συγγραφέας που συνδυάζει μια εν εξελίξει «εθνική» λογοτεχνική ταυτότητα με την προσπάθεια να εγγραφεί στον κανόνα, να συνδεθεί με την αμερικανική λογοτεχνική γενεαλογία. Να ενταχθεί στην παράδοση ενός Χόθορν, ενός Μέλβιλ, ενός Γουίτμαν, αποδομώντας ταυτόχρονα τον εθνικό κανόνα που διαιωνίζει την ιδέα κάποιας εφικτής και μοναδικής «αμερικανικότητας».

«Τοπογραφίες»

Ο τόπος χτίζει τον λόγο κι ο λόγος γίνεται αλλιώτικα αντιληπτός μέσα από

την εικόνα του τοπίου. Ο χώρος και ο χρόνος υποδεικνύουν στη γραφή το θέμα ή προσδιορίζονται από εκείνη, αλλάζουν μορφή και παρουσία. Η λογοτεχνία λειτουργεί, παράλληλα, ως καταγραφές της μνήμης. Μιας μνήμης όχι αποκλειστικά ατομικής, η οποία διασφαλίζει τη συνέχεια και την ταυτότητα του ατόμου, αλλά μιας μνήμης συλλογικής που διαμορφώνεται σε αλληλεπίδραση με τις διάφορες κοινωνίες, γλωσσικές ή άλλες, στις οποίες εντάσσεται το άτομο.

Πληροφορίες

Παρασκευή 18 Μαρτίου, ώρα 7:30 μ.μ. Ευδάδικο, Γενεθλίου Μιτέλλα 34, Λεμεσός.

Για τον εκλιπόντα Λεύκιο Ζαφειρίου

Η **Εταιρεία** Κερκυραϊκών Σπουδών Μουσείο Σολωμού εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τον αδόκητο θάνατο του ποιητή, μελετητή και συγγραφέα Λεύκιου Ζαφειρίου, ο οποίος έφυγε από τη ζωή στις 19 Φεβρουαρίου. Στην ανακοίνωση τονίζεται ιδιαίτερα η σημαντική συνεισφορά του εκλιπόντα στις καλβικές σπουδές και την αγάπη και αφοσίωση που έδειξε στην Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών και στο Μουσείο Σολωμού, καθώς και στο περιοδικό «Πόρφυρας».

Η ανακοίνωση

Πέρασε άδικα στο επέκεινα κι ο πολύ σπουδαίος ποιητής-ερευνητής Λεύκιος Ζαφειρίου. Είχε γεννηθεί στη Λάρνακα το 1948 και πέθανε στις 19 Φεβρουαρίου 2022. Τημνμένος μεταξύ άλλων με κρατικά βραβεία αλλά και με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Η Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών παρατηρεί: Ο Λεύκιος Ζαφειρίου το 2003 εντόπισε, με την ψηφιακή συμβολή του Τεύκρου Χακολιάδη, στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης, τη λανθάνουσα οδή του Ανδρέα Κάλβου «Ελπίς πατρίδος» (πρώτη έκδοση 1819, Λονδίνο), την οποία εξέδωσε ως ένθετο φυλλάδιο, με σημειώσεις, σε ειδικό ένθετο του τεύχους 109 (2003) του περιοδικού «Πόρφυρας» (προσφορά στον «Πόρφυρα» του Λεύκιου Ζαφειρίου). Αργότερα το φυλλάδιο αυτό δημοσιεύτηκε με ποικίλους τρόπους. Στη συνέχεια, εξέδωσε τη μελέτη «Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792 - 1869)», που εκδόθηκε το 2004 στην Αθήνα από τις εκδόσεις Μεταίχμιο και τιμήθηκε με «Βραβείο Δοκιμίου της Ακαδημίας Αθηνών-Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη». Ο Λεύκιος Ζαφειρίου υπήρξε

Τιμημένος μεταξύ άλλων με κρατικά βραβεία αλλά και με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών, ο Λεύκιος Ζαφειρίου.

φίλος πιστός και αγαπημένος της Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών και του Μουσείου Σολωμού, καθώς και του περιοδικού «Πόρφυρας», όπου μπορεί κανείς να βρει συνεργασίες του στα τεύχη 64-65 (1993), 111 (2004), 112 (2004), 132 (2009), 136 (2010), 139 (2011), 141 (2011) και 147-148 (2013). Στην Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών είχε παρουσιαστεί στις 5 Μαΐου 2007 το βιβλίο του Λεύκιου Ζαφειρίου «Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου» (μεταξύ των ομιλητών και ο Λεύκιος Ζαφειρίου), με συνεργασία της Ένωσης Κυπρίων Κερκύρας «Ο Ευαγόρας» και των εκδόσεων Μεταίχμιο. Ο Ανδρέας Κάλβος, συμπεριλαμβανομένου και του Διονυσίου Σολωμού, και πολλών ποιητών, υπήρξε η μεγάλη αγάπη του Λεύκιου Ζαφειρίου. Στο 20ό «Διήμερο Λόγου» (2007) της Κέρκυρας (Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών και άλλοι

φορείς) ήταν ένας από τους ομιλητές, με θέμα: «Σολωμός-Κάλβος: από τη Ζακυνθο στην Κέρκυρα» ενώ στο 23ο «Διήμερο Λόγου» ήταν ένας από τους ομιλητές, με θέμα: «Ο Σολωμός και ο Κάλβος: η Κέρκυρα τη εποχής». Άλλο καλβικό πόνημα του Λεύκιου Ζαφειρίου ήταν το βιβλίο «Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου» (πρόλ. Αλέξης Ζήρας, εκδ. Εν τύποις, 2019), όπου μεταξύ των άλλων παρατηρείται με στοιχεία τουλάχιστον γνωριμίας ανάμεσα στους δύο κορυφαίους ποιητές μας, τον Σολωμό και τον Κάλβο. Στις σελίδες για τον Ανδρέα Κάλβο του περιοδικού «Πόρφυρας» (No 147-148, 2013), ο Λεύκιος Ζαφειρίου φώτισε περισσότερο τον Κάλβο με τη μελέτη του: «Charlotte Augusta Kalvo [Wadams] και Ανδρέας Κάλβος. Από την Κέρκυρα στο Λονδίνο και στο Λάουθ: νέα στοιχεία».

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στην Κύπρο πέντε ολιγάρχες από τη λίστα της Ε.Ε.

Τι προκύπτει από τις έρευνες κυπριακών τραπεζών για τις λίστες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που περιλαμβάνονται 50 πρόσωπα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τουλάχιστον πέντε πρόσωπα από τη λίστα των κυρώσεων (sanction list) έχουν λογαριασμούς σε κυπριακές τράπεζες. Μετά και την δεύτερη λίστα κυρώσεων που εξέδωσε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι Ρώσων για τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η «Κ» πληροφορείται πως βρέθηκαν λογαριασμοί σε κυπριακές τράπεζες οι οποίοι θα παγώσουν αμέσως. Ανάμεσα στα σχεδόν 50 πρόσωπα που δόθηκαν από την Ε.Ε. ονομαστικά σε τράπεζες για να προωθήσουν σε ελέγχους, από τις κυπριακές τράπεζες προέκυψαν αυτά τα τουλάχιστον πέντε πρόσωπα.

Η έρευνα διεξάγεται στη βάση των δύο λιστών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που εκδόθηκαν από την πρώτη ημέρα της ρωσικής εισβολής.

Όπως σημειώνουν τραπεζικές πηγές στην «Κ», η έκθεση των τραπεζών στη Ρωσία είναι περιορισμένη και τούτο λόγω των μέτρων που πήραν για κλείσιμο λογαριασμών και άρνηση ανοίγματος νέων τα τελευταία 6 – 7 χρόνια. Γι' αυτό κιόλας μιλάμε -όπως εξηγούν- για εφαρμογή κυρώσεων σε πρόσωπα που είναι, προς το παρόν τουλάχιστον, πέντε (γιατί μπορεί να αυξηθούν σε επόμενες λίστες) και όχι για πολλαπλάσια.

«Για παράδειγμα, αν οι εξελίξεις αυτές με τη ρωσική εισβολή λάμβαναν χώρα προ εξατίας – επταετίας, ο αντίκτυπος στις κυπριακές τράπεζες θα ήταν αρκετά μεγάλος σε πολλά επίπεδα», σημείωσαν χαρακτηριστικά οι ίδιες πηγές που έχουν γνώση των πραγμάτων.

Την περασμένη Δευτέρα το Συμβούλιο επέζητεινε τις κυρώσεις του σε άλλα 26 άτομα και μία οντότητα στον κατάλογο προσώπων, οντοτήτων και φορέων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα όσον αφορά ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.

Η νέα λίστα, όπως σημειώνει το Συμβούλιο, περιλαμβάνει ολιγάρχες και επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον πετρελαϊκό, τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα, καθώς και κυβερνητικά μέλη, στρατιωτικές προσωπικό-

Η έκθεση των κυπριακών τραπεζών στη Ρωσία είναι πλέον περιορισμένη και δεν έχει σχέση με την εικόνα προ επταετίας.

τες υψηλού επιπέδου και προπαγανδιστές που συνέβαλαν στη διάδοση της αντι-ουκρανικής προπαγάνδας και προωθούν μια θετική στάση απέναντι στην εισβολή στην Ουκρανία. Οι κυρώσεις που τέθηκαν, περιλαμβάνουν δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και απαγόρευση διάθεσης κεφαλαίων στα εισηγμένα άτομα και οντότητες. Επιπλέον, θα απαγορεύεται η είσοδος ή η διέλευση από το έδαφος της ΕΕ για τα πρόσωπα αυτά βάσει σχετικής ταξιδιωτικής απαγόρευσης.

Οι ονομαστικές κυρώσεις

Πέραν του προέδρου της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν και του Σεργκέι Λαβρόφ, υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας, το Συμβούλιο της Ευρώπης εξέδωσε δύο λίστες κυρώσεων με ονόματα, η μία στις 24 Φεβρουαρίου και η άλλη στις 28 Φεβρουαρίου.

Η δεύτερη λίστα περιλαμβάνει τους εξής: Igor Ivanovich Sechin που είναι

Η νέα λίστα περιλαμβάνει ολιγάρχες και επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον πετρελαϊκό, τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα.

επικεφαλής της κρατικής πετρελαϊκής εταιρείας Rosneft, Nikolay Petrovich Tokarev που είναι επικεφαλής της ελεγχόμενης από τη Ρωσία εταιρείας μεταφοράς πετρελαίου Transneft, Alisher Usmanov ο οποίος έχει συμφέροντα σε εταιρείες παραγωγής σιδήρου και ατσάλιου, MME και διαδικτύου, Petr Olegovich Aven, σημαντικός μέτοχος της Alfa Group, μια εκ των μεγαλύτερων τραπεζών της χώρας, Mikhail Maratovich Fridman, συνιδρυτής και μεγαλομέτοχος

της Alfa Group, Sergei Pavlovich Roldugin, που φέρεται σύμφωνα με την έρευνα «Troika Laundromat» να έχει ξεπλύνει μεγάλα ποσά, Dmitry Sergeyevich Pescov που είναι εκπρόσωπος Τύπου του Προέδρου Πούτιν, Dmitry Nikolaevich Chernyshenko, α-ναπληρωτή πρωθυπουργό και μέλος του ΔΣ των Ρωσικών Σιδηροδρόμων, Vitaly Gennadyevich Savelyev, Υπουργό μεταφορών και μέλος του ΔΣ των Ρωσικών Σιδηροδρόμων, Andrey Anatolyevich Turchak που είναι γραμματέας του Γενικού Συμβουλίου του Κόμματος Ενωμένη Ρωσία, Tigran Edmondovich Keosayan, σκηνοθέτης και δημοσιογράφος ο οποίος κατηγορείται πως έχει προωθήσει προπαγάνδα στο κανάλι NTV, Olga Vladimirovna Skabeyeva, δημοσιογράφος στο κρατικό κανάλι Rossiya-1, Alexander

Ponomarenko, πρόεδρος του ΔΣ του Αεροδρομίου Sheremetyevo, Modest Alexeyevich Kolerov, αρχισυντάκτη του REGNUM, Roman Georgievich Babayan, δημοσιογράφος και μέλος της τοπικής Δούμας της Μόσχας, Yevgeniy Nikolaevich Prilepin, δημοσιογράφος και συμπρόεδρος του κόμματος «Δίκαιη Ρωσία - Πατριώτες - Για την Αλήθεια», Anton Vyacheslavovich Krasovsky, παρουσιαστής στο κρατικό δίκτυο Russia Today, Arkady Viktorovich Mamontov, παρουσιαστής στο Rossiya-1, Sergei Mikhailovich Pinchuk, αντιναύαρχος και πρώτος υποδιοικητής του στόλου της Μαύρης Θάλασσας, Alexey Yurevich Avdeev, υποδιοικητής της νότιας στρατιωτικής διοίκησης της Ρωσίας, Rustam Usmanovich Muradov, αντιστράτηγος και υποδιοικητής της νότιας στρατιωτικής διοίκησης, Andrey Ivanovich Sychevov, αντιστράτηγος και διοικητής της 8ης στρατιάς, Gennady Nikolayevich Timchenko, ιδρυτής και μέτοχος του

Volga Group, Alexey Alexandrovits Mordaschov, επικεφαλής της εταιρείας Severgroup, η οποία είναι μέτοχος της Bank Rossiya και Peter Mikhailovich Fradkov, επικεφαλής της κρατικής τράπεζας PJSC Promsvyazbank.

Η πρώτη λίστα της 23 Φεβρουαρίου περιλάμβανε τους εξής: Sergei SHOIGU, Anton VAINO, Marat KHUSNULLIN, Dmitry Yuryevich GRIGORENKO, Maxim Gennadyevich RESHETNIKOV, Nikolay Anatolyevich YEVMENOV, Vladimir Lvovich KASATONOV, Igor Vladimirovich OSIPOV, Oleg Leonidovich SALYUKOV, Sergei SUROVIKIN, Sergey Vladimirovich DRONOV, Violetta PRIGOZHINA, Lyubov Valentinovna PRIGOZHINA, Denis Aleksandrovich BORTNIKOV, Andrei Leonidovich KOSTIN, Igor SHUVALOV, Margarita SIMONYAN, Maria ZAKHAROVA, Vladimir Roudolfovitch SOLOVIEV, Konstantin KNYRIK, Aleksey Konstantinovich PUSHKOV, Pyotr TOLSTOY.

Στα ελαφρά η Sberbank

Την Τρίτη καθορίστηκαν και οι τράπεζες στις οποίες θα εφαρμοστεί ο αποκλεισμός από το σύστημα συναλλαγών, SWIFT. Ο αριθμός των τραπεζών που αποκλείστηκαν από το σύστημα είναι επτά σύμφωνα με τη μέχρι τώρα πληροφόρηση που διέρρευσε, ανάμεσα σε αυτές δεν είναι η Sberbank, μία εκ των δύο μεγαλύτερων τραπεζών της Ρωσίας. Άλλη μεγάλη που δεν βρίσκεται, είναι η Gazprombank. Από το διεθνές σύστημα πληρωμών SWIFT σύμφωνα με το κείμενο των κυρώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποκλείστηκαν οι VTB Bank, Bank Rossiya, Bank Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank PJSC, Sovcombank PJSC και VEB.RF.

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Γραφεία στον Τρυπιώτη, Λευκωσία

- Βρίσκονται στον 1°, 2°, και 3° όροφο
- Καλυμμένοι χώροι 196-221τ.μ.
- Διαθέσιμοι χώροι στάθμευσης
- Σε προνομακλή θέση στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας
- Μέρος ενός κτηρίου μικτής χρήσης, που εφάπτεται της οδού Διαγόρου
- Κοντά σε όλες τις ανέσεις, υπηρεσίες, εμπορικές και οικιστικές αναπτύξεις

Ref: 7104, 8059, 8060

7777 5656

www.gogordian.com

Από €500.000

Κλειδώνουν την επάρκεια με νέες αγορές

Ποιες οι επιλογές στο τραπέζι για εισαγωγή σιτηρών – Αναπόφευκτες οι αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το κλείσιμο της εμπορικής στρόφιγγας με Ουκρανία και Ρωσία- δύο χώρες οι οποίες είναι σημαντικοί εξαγωγείς ζωοτροφών και σιτηρών για ανθρώπινη χρήση -έθεσε σε συναγερμό Υπουργείο Γεωργίας, εισαγωγείς σιτηρών και όλους τους εμπλεκόμενους που δραστηριοποιούνται είτε στον κλάδο των αλευροβιομήχανων και των αρτοποιιών είτε στην παραγωγή ζωοτροφών. Το πρωί της Τρίτης παρακάθισαν σε σύσκεψη προκειμένου να εξετάσουν τα εναλλακτικά σενάρια για τις επιλογές προμήθειας σιτηρών στην Κύπρο και κατέληξαν ότι σε πρώτη φάση οι επιλογές της Κύπρου για κάλυψη των αναγκών σε σιτηρά είναι άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως Βουλγαρία, Ρουμανία

Για τέσσερις μήνες είναι η επάρκεια των σιτηρών για ανθρώπινη χρήση στην Κύπρο, για ενάμιση μήνα η επάρκεια αποθεμάτων για τους αλευροβιομήχανους και ενάμιση μήνα για τις ζωοτροφές.

Γερμανία και Ουγγαρία. Πρόκειται για χώρες οι οποίες είναι δυνατά χαρτιά στην εξαγωγή σιτηρών. Το Υπουργείο Γεωργίας διαβεβαιώνει ότι υπάρχει επάρκεια σιτηρών στην αγορά και εναλλακτικές αγορές για εισαγωγή, έτσι όπως εξηγεί, θέμα επάρκειας δεν τίθεται. Ωστόσο, η ανακατάταξη των εξαγωγικών χωρών και των εισαγωγών δημιουργεί νέες ισορροπίες.

Το ζητούμενο είναι, όπως εξηγείται από το Υπουργείο, να μπουν οι ασφαλιστικές δικλείδες ώστε μικρά κράτη όπως η Κύπρος να μην μπουν σε δεύτερη μοίρα σε σχέση με μεγαλύτερες αγορές. Αυτό θα τεθεί ενώπιον της ΕΕ, όπως επίσης και το θέμα του κόστους για την προμήθεια σιτηρών από νέες αγορές.

Τα σενάρια

Ως πρώτο εναλλακτικό σενάριο είναι να αναζητηθούν λύσεις εντός Ευρώπης και να γίνουν άμεσα παραγγελίες σε ευρωπαϊκές χώρες όπως Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουγγαρία και Γερμανία. Σε περίπτωση που υπάρχει ζήτημα ποσοτήτων

ή απαγόρευση εξαγωγών, ως δεύτερο σενάριο, θα εξεταστεί η επιλογή της Αμερικής, Λατινικής Αμερικής- Βραζιλία και Αργεντινή- και του Καναδά. Θα πρέπει φυσικά να εξευρεθούν ποικιλίες οι οποίες εμπίπτουν και στους κανονισμούς ασφάλειας τροφίμων της ΕΕ και την ίδια ώρα αυτή η επιλογή αλλάζει άρδην την διαδικασία παραγγελιών και μεταφορών του εμπορεύματος. Εξετάζεται επίσης το σενάριο η προσπάθεια προμήθειας σιτηρών να γίνει απευθείας από το κράτος και η διαχείριση από τους ιδιώτες, το σενάριο οι εμπορικές παραγγελίες να γίνουν ιδιωτικά, σε συνεννόηση μεταξύ παραγωγών. Ένα θέμα που προβληματίζει είναι επίσης οι ποσότητες που θα πρέπει να αγοραστούν με ψπλότερο κόστος (ειδικά σε περίπτωση αγορών εκτός Ευρώπης) και ποιος θα είναι ο ρόλος του κράτους.

Τα επόμενα 24ωρα αναμένεται να ληφθεί η απόφαση από τους υπηρεσιακούς του Υπουργείου για το ποια κατεύθυνση θα ακολουθηθεί και την επόμενη εβδομάδα αναμένεται να τεθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου. Πάντως ήδη έχει εκφραστεί η ανάγκη για στήριξη της κτηνοτροφίας, με τον πρόεδρο του συνδέσμου Αγελαδοτρόφων Νίκο Παπακυριακού, να κάνει λόγο για ανάγκη επιδότησης των τιμών των ζωοτροφών.

Οι ποσότητες στην Κύπρο

Αυτή την στιγμή υπάρχει επάρκεια τεσσάρων μηνών για τα σιτηρά ανθρώπινης χρήσης ενώ για τις ζωοτροφές, υπολογίζεται ότι οι ποσότητες είναι αρκετές για ενάμιση-δύο μήνες. Ο πρόεδρος του παγκύπριου συνδέσμου βιομηχάνων και εισαγωγών ζωοτροφών Γιώργος Κατωδρύτης εξήγησε ότι οι οποίες ενέργειες θα πρέπει να είναι γρήγορες ώστε να μην παρουσιαστεί κενό στην αγορά. Μέσα στις επόμενες ημέρες θα πρέπει να ξεκαθαρίσει η κατεύθυνση την οποία θα ακολουθήσει η Κύπρος, να γίνουν οι παραγγελίες, να φορτωθούν τα εμπορευματοκιβώτια μέχρι τέλος Μαρτίου και να παραληφθούν μέχρι τα μέσα Απριλίου. Στο μεταξύ οι τιμές συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία. Ήδη σε φορτία αραβόσιτου η τιμή έχει αυξηθεί κατά 50 ευρώ/τόνο πιο πάνω από την κανονική τιμή και ανέρχεται στα 340 ευρώ/τόνο. Το ίδιο φορτίο ήταν πριν από ένα χρόνο γύρω στα 180 ευρώ/τόνο. Έχει επίσης αυξηθεί η τιμή ανά τόνο και για τα σιτηρά αλευροποίησης. Αυτό κατά συνέπεια, θα αυξήσει τις τιμές των προϊόντων στην αγορά και οι αυξήσεις θα φτάσουν τελικά στον καταναλωτή.

Έρχεται νέο κύμα ακρίβειας στην αγορά αναφέρον παραγωγοί και επιχειρηματικοί σύνδεσμοι, αναπόφευκτο σενάριο λόγω της τιμής των καυσίμων και της αλλαγής στην ισορροπία προσφοράς και ζήτησης.

Τα σιτηρά πυροδοτούν νέο κύμα ακρίβειας

Σαφώς η εμπόλεμη κατάσταση στην Ουκρανία δημιουργεί σοβαρά λειτουργικά προβλήματα στην διεξαγωγή του εμπορίου, ιδιαίτερα στα λιμάνια της Μαύρης και της Αζοφικής θάλασσας.

Επιπλέον, το γεγονός ότι Ουκρανία και Ρωσία δεν μπορούν πλέον να προμηθεύσουν με εξαγωγές την παγκόσμια αγορά σιτηρών, μειώνει την παραγωγή και τις διαθέσιμες ποσότητες σιτηρών στην αγορά.

Αυτές οι δυσμενείς συνθήκες για την εμπορική δραστηριότητα ήρθαν να προστεθούν σε ένα ήδη ζοφερό σκηνικό, αφού ακρίβεια και πληθωρισμός προϋπήρχε ένεκα της προσφοράς και ζήτησης και της τιμής των καυσίμων. Αυτό το μοτίβο θα συνεχίσει τουλάχιστον και

θα πρέπει να εξευρεθούν ποσότητες σιτηρών οι οποίες εμπίπτουν και στους κανονισμούς ασφάλειας τροφίμων της ΕΕ. Την ίδια ώρα αλλάζει άρδην η διαδικασία παραγγελιών και μεταφοράς του εμπορεύματος.

το 2022 εκτιμά ο γενικός διευθυντής του ΚΕΒΕ Μάριος Τσιακκάς. «Οι τιμές θα αυξηθούν και λόγω της μειωμένης προσφοράς αλλά και λόγω του ότι ακριβαίνουν τα καύσιμα άρα και το κόστος μεταφοράς των αγαθών».

Όπως εξήγησε ο κ. Τσιακκάς, αν και η οικονομική εξάρτηση της Κύπρου από την Ουκρανία είναι πολύ χαμηλή και με την Ρωσία σε βαθμό που δεν διαταράσσει την κυπριακή οικονομία, ο πληθωρισμός και οι ελλείψεις λόγω πανδημίας θα παρουσιαστούν πιο έντονα το επόμενο διάστημα. Πέρα από την αύξηση της τιμής των καυσίμων, θα ακριβύνουν, ως αποτέλεσμα της στένωσης στην αγορά, σιτηρά, αρτοσκευάσματα, κρέας και γαλακτοκομικά προϊόντα. Ο

Μάριος Τσιακκάς τόνισε την θέση του ΚΕΒΕ ότι ενόσω μπαίνουν κυρώσεις, θα πρέπει η κυβέρνηση να βάλει στο τραπέζι το αίτημα και την εισήγηση όπως η ΕΕβάλει ένα πρόσθετο προζήμι αρκετών δισεκατομμυρίων για να σπριζεί τα κράτη μέλη και τους πολίτες τους, να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που φέρνει η κρίση από την εισβολή στην Ουκρανία. «Όπως στήριζε για την πανδημία, όπως σπριζεί πολεμικά και ανθρωπιστικά την Ουκρανία λόγω των κυρώσεων, με την ίδια ευαισθησία και ταχύτητα πρέπει να εγκρίνει κονδύλι για να σπριζεί ευρωπαίους πολίτες, τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν την ακρίβεια στα καύσιμα και τα τρόφιμα», ανέφερε σχετικά.

Μπαίνει σε εφαρμογή το plan B στον τουρισμό

Σε τρεις πυλώνες το έκτακτο πλάνο για διαχείριση της κατάστασης, έρχονται δρομολόγια σε νέους προορισμούς

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Σε αναμονή των εξελίξεων στην Ουκρανία βρίσκεται η οικονομία και αναπόφευκτα ο τουρισμός, ένας τομέας ο οποίος αναμένεται ότι θα επηρεαστεί σημαντικά, θέση που εκφράζεται από τον υπουργό Οικονομικών, καθώς και από ΚΕΒΕ και ΟΕΒ. Πρόκειται άλλωστε για φυσικό επακόλουθο, ένεκα της εξάρτησης της Κύπρου από την αγορά της Ρωσίας, η οποία μαζί με την Ουκρανία, αποτέλεσαν το 2021 το 40% του συνολικού τουριστικού ρεύματος στο νησί. Μάλιστα λίγες μέρες πριν η Ρωσία εισβάλει στην Ουκρανία, οι εκτιμήσεις του Υφυπουργείου Τουρισμού και του Υπουργείου Μεταφορών έκαναν λόγο για 1,3 εκατ. επιβάτες (εισερχόμενους και εξερχόμενους) από Ρωσία και 300.000 από Ουκρανία για το 2022 και 800.000 τουριστικές αφίξεις από τις δύο αγορές. Πρόκειται για αριθμό που θα πρέπει να αναπληρωθεί στο μέγιστο βαθμό από άλλες αγορές, σε μια προσπά-

Μεταφέρονται τα κονδύλια ψηφιακής διαφήμισης στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές αγορές. Το μέτρο αυτό θα εξετάζεται ανά δύο μήνες.

θεια να μπορέσει φέτος ο τουρισμός, μετά από δύο χρόνια πανδημίας, να ορθοποδήσει. Πλέον, τίθεται σε εφαρμογή ένα έκτακτο πλάνο διαχείρισης της κατάστασης, το οποίο επικεντρώνεται σε τρεις πυλώνες.

Οι πυλώνες

Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίδος ανέφερε ότι η προσπάθεια των τελευταίων χρόνων έχει δημιουργήσει μια μαγιά από αγορές οι οποίες μαζί μπορούν να δώσουν σημαντικές ανδσες- όπως είναι οι αγορές της Γερμανίας, της Πολωνίας, της Αυστρίας, της Ελβετίας, της Γαλλίας, της Ουγγαρίας

Γύρω στους 800.000 επισκέπτες υπολογίζονταν για όλο το 2022 από τις αγορές της Ρωσίας και της Ουκρανίας.

και της Ιταλίας. Αυτές οι αγορές, εξήγησε, έχουν ένα κοινό παρονομαστή : θα έχουν φέτος μεταξύ 20-40 πτήσεις οι καθημερινές εβδομάδα, αριθμός συνολικά μεγαλύτερος συγκριτικά με τη Ρωσία η οποία βάσει υπολογισμών θα είχε φέτος μεταξύ 100-120 πτήσεις την εβδομάδα. Σε πρακτικό επίπεδο, φέτος όλα τα διαθέσιμα μέσα θα χρησιμοποιηθούν για ενίσχυση αυτών των αγορών. Ένα δεύτερο εργαλείο, είναι οι έκτακτες συνεργασίες συνδιαφήμισης με οργανωτές ταξιδιών σε συγκεκριμένες αγορές, και συνδιοργάνωση events για περαιτέρω προβολή. Ο τρίτος πυλώνας είναι η εντατικοποίηση των προσπαθειών, από κοινού με το Υπουργείο

Μεταφορών και της Hermes Airports ούτως ώστε να προστεθούν νέα δρομολόγια και ει δυνατόν να έρθουν στην Κύπρο αεροπλάνα εταιρειών που ήδη δραστηριοποιούνται στο νησί. Αυτό είναι κάτι που θα ξεκινήσει να τρέχει το επόμενο διάστημα και από τους τρεις φορείς.

Ψηφιακή διαφήμιση

Στο πρώτο κομμάτι εμπίπτει η ψηφιακή διαφήμιση. Όπως εξήγησε ο Σάββας Περδίδος, όλα τα κονδύλια από την Ουκρανία και τη Ρωσία που αφορούν την ψηφιακή διαφήμιση θα μεταφερθούν στις προαναφερόμενες ευρωπαϊκές αγορές, τουλάχιστον στο παρόν στάδιο. Υπολογίζεται

ότι το ποσό ανέρχεται στις 300.000 ευρώ (ανά διήμνο), το οποίο θα διοχετεύεται στην ψηφιακή διαφήμιση στις υπόλοιπες αγορές. Κάθε δύο μήνες θα επαναξιολογείται η εικόνα και αναλόγως θα γίνει η ανακατανομή των κονδυλίων.

Πάντως, το ποσοστό που μπορεί να καλυφθεί μέσω άλλων αγορών δύσκολα μπορεί να υπολογιστεί, ένεκα της ρευστότητας της κατάστασης σε σχέση με τον πόλεμο που είναι σε εξέλιξη αλλά και λόγω της πανδημίας, η οποία παρά την χαλάρωση των περιορισμών, παραμένει επί του παρόντος ένας αστάθμητος παράγοντας. Το ουκρανικό και ευρύτερα οι προκλήσεις για τον τουρισμό συζητήθη-

Νέοι προορισμοί

Όπως ανέφερε ο υπουργός Μεταφορών Γιάννης Καραύσος, οι επιλογές στο τραπέζι για ενίσχυση του πτητικού προγράμματος είναι από Ευρώπη και Μέση Ανατολή. Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι επιλογές για προσθήκη δρομολογίων σε προορισμούς όπως Γαλλία, Βέλγιο, σκανδιναβικές χώρες, Γερμανία, Πολωνία, Ελβετία, Ιταλία και Σαουδική Αραβία. Σε δηλώσεις στην «Κ» ο Υπουργός σημείωσε ότι στη σημερινή δημοσιογραφική διάσκεψη, θα ανακοινωθούν και νέοι προορισμοί σε χώρες με τις οποίες δεν είχαμε μέχρι στιγμής συνδεσιμότητα και εξεώρσσε την εκτίμηση ότι το ενδιαφέρον και σε Ευρώπη και σε Μέση Ανατολή, θα αυξηθεί το επόμενο διάστημα. Τόνισε επίσης ότι υπάρχει σοβαρό ενδιαφέρον από πολλές αεροπορικές εταιρείες για περισσότερες επιλογές στην αγορά της Κύπρου, ως αποτέλεσμα διεργασιών των προηγούμενων μηνών. Έτσι, σχολίασε ο κ. Καραύσος, ένα μέρος του κενού θα καλυφθεί αλλά σε ποιο ποσοστό, είναι κάτι που θα εξαρτηθεί από την δουλειά που θα γίνει, τον προγραμματισμό και τα κίνητρα, τα οποία θα δοθούν αν κριθεί απαραίτητο.

Αυτή την στιγμή υπάρχουν δύο σημαντικά δεδομένα τα οποία θα λειτουργήσουν βοηθητικά σε αυτή την κατά-

σταση, σημείωσε ο Υφυπουργός. Το πρώτο, είναι η εκκίνηση του Ην. Βασιλείου από την αρχή της σεζόν, γεγονός που θεωρείται σημαντική εξέλιξη για τις φετινές τουριστικές επιδόσεις. Επίσης, όπως ανέφερε, φέτος θα έχουμε και την αγορά του Ισραήλ η οποία αναμένεται να καταγράψει σημαντική ανάκαμψη. Πρόκειται για μια αγορά η οποία πέρσι δεν άνοιξε ποτέ ουσιαστικά μέσα στο 2021 και χαρακτηριζόταν από αστάθεια, συνεπεία της πανδημίας. Όπως εξήγησε ο Σάββας Περδίδος, το περσινό ποσοστό της Ρωσίας και της Ουκρανίας που ήταν το 40% του συνόλου, ήταν τόσο ψηλό γιατί δεν υπήρχαν οι αγορές της Βρετανίας και του Ισραήλ. Σημείωσε ότι δεν έχει υπολογιστεί ο αριθμός των επισκεπτών από αυτές της αγορές, διότι όπως εξήγησε, σε αντίθεση με την αγορά της Ρωσίας και της Ουκρανίας, η πλειοψηφία του τουρισμού από αυτές τις αγορές- ειδικά

Από 20-40 πτήσεις την εβδομάδα θα έχουν φέτος οι αγορές της Γερμανίας, της Πολωνίας, της Αυστρίας, της Ελβετίας, της Γαλλία, της Ουγγαρίας και της Ιταλίας.

του Ισραήλ- δεν επιλέγει τα πακέτα διακοπών. Όσον αφορά τις πληθωριστικές τάσεις και τις επιπτώσεις τους στον τομέα των ταξιδιών, εξέφρασε την εκτίμηση ότι για φέτος το κόστος ζωής ίως δεν επηρεάσει την τάση για ταξίδια, λόγω της συσσωρευμένης ανάγκης που έχει δημιουργηθεί ένεκα των περιορισμών των δύο τελευταίων χρόνων. Προσμετράται επίσης το γεγονός ότι τον τελευταίο χρόνο το προφίλ του επισκέπτη στην Κύπρο έχει αλλάξει και προσεγγίζεται τουρισμός με ψηλότερο επίπεδο ζωής, κάτι που φάνηκε από τα τελευταία στατιστικά στοιχεία όσον αφορά στα έσοδα του τουρισμού.

Κ. Πετρίδης: Η διάρκεια καθορίζει τις επιπτώσεις

Αν χάσουμε και το 25% του τουριστικού ρεύματος που έχουμε από τη Ρωσία θα χάσουμε το 1,5% με 2% του ΑΕΠ

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά το πλήγμα της πανδημίας, έρχεται τώρα ένα πλήγμα, αυτό της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, που θα φέρει νέους κλυδωνισμούς στην κυπριακή οικονομία. Στόχος, να αντέξει τους τριγμούς που αναπόφευκτα θα δημιουργηθούν σε παγκόσμια κλίμακα και να μην επηρεαστεί η οικονομική ανάκαμψη της χώρας και οι σχεδιασμοί της για επαναφορά στην οικονομική «κανονικότητα» σε επίπεδα προ του 2020.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο των χειμερινών προβλέψεων, οι οποίες βέβαια βγήκαν στις 10 Φεβρουαρίου, πριν την εισβολή του Πούτιν στην

μισε πως η έκθεση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος στη Ρωσία είναι μικρή και τα ποσοστά κεφαλαιοποίησης και ρευστότητας είναι υψηλά. «Δεν επηρεάζεται η λειτουργία των τραπεζών μας από τις κυρώσεις που έχουν επιβληθεί, οι κυρώσεις αφορούν σε ρωσικές τράπεζες και στην Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας», εξήγησε. Σχετικά με το SWIFT, ο Υπουργός Οικονομικών τόνισε ότι επίσης δεν επηρεάζονται τα τραπεζικά ιδρύματα της Κύπρου, εκείνο που υπέδειξε ότι επηρεάζεται μερικώς είναι το εμπόριο. Όμως, εκείνο που θα επηρεάσει την καθημερινότητα των Κυπρίων, για παράδειγμα, είπε, είναι αν υπάρχει κάποιος συγγενής τους στη Ρωσία, άρα

Η έκθεση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος στη Ρωσία είναι μικρή και τα ποσοστά κεφαλαιοποίησης και ρευστότητας είναι υψηλά, αναφέρει ο Υπουργός Οικονομικών.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 10 Φεβρουαρίου, πριν την εισβολή του Πούτιν στην Ουκρανία, οι κίνδυνοι για την ανάπτυξη χαρακτηρίζονταν «ισορροπημένοι».

Ουκρανία, οι κίνδυνοι για την ανάπτυξη χαρακτηρίζονταν «ισορροπημένοι». Το λεκτικό στις χειμερινές προβλέψεις είχε μόνο όρους όπως «αύξηση λοιμώξεων» και το φαινόμενο του «υψηλού πληθωρισμού», ενώ οι προοπτικές για την τουριστική περίοδο χαρακτηρίζονταν θετικές. Η εκτίμηση για το ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ της Κύπρου το 2022 ήταν στο 4,1% σε σύγκριση με 4% για Ευρωζώνη και ΕΕ και για το 2023 στο 3,5% σε σύγκριση με 2,7% στην Ευρωζώνη και 2,8% στην ΕΕ.

Παρόλο που αναμένεται ότι η οικονομία θα παρουσιάσει σημαντική βελτίωση κατά το 2022, το δημοσιονομικό ισοζύγιο εκτιμάται ότι θα είναι οριακά ελλειμματικό της τάξης του 0,9% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές ισοζύγιο αναμένεται να παρουσιάσει πλεόνασμα της τάξης του 0,9% του ΑΕΠ και να βελτιωθεί επίσης κατά 3,8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Μεσοπρόθεσμα, αναμένεται πλεονασματικό δημοσιονομικό ισοζύγιο, της τάξης του 0,1% και 1,6% του ΑΕΠ το 2023 και 2024, αντίστοιχα.

Όπως γίνεται αντιληπτό, όλα τα παραπάνω από εδώ και πέρα θα πρέπει να ανατραπούν και να υπάρξει επανασχεδιασμός βάσει των όποιων επιπτώσεων προκύψουν. Μιλώντας ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης εξήγησε πως το «κλειδί» των επιπτώσεων από το Ουκρανικό αποτελεί η διάρκεια του πολέμου και κατ'επέκταση των κυρώσεων που υφίστανται και θα προκύψουν. Ανέφερε δε ενδεικτικά ότι αυτή τη στιγμή διεξάγεται και ένας οικονομικός πόλεμος λόγω του Ουκρανικού, ένεκα των κυρώσεων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ρωσίας, εκτιμώντας ότι αν λήξει σύντομα δεν θα υπάρξουν μεγάλες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία και θα αντέξει τους κραδασμούς.

Μικρή έκθεση

Ερωτηθείς σχετικά ο Υπουργός αναφορικά με τις επιπτώσεις στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα και την έκθεσή του στη Ρωσία, υπογράμ-

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

ΑΠΟΨΗ / Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Συμφορές και νίκες

Γράφει ο εθνικός ποιητής της Ουκρανίας, Τάρας Σεβτσένκο, στο ποίημα «Καταστροφή και πάλι»: το 1859: «Θεέ μου, και πάλι συμφορά! / Ήταν τόσο γαλήνια, τόσο γαλήνια./ Μόλις είχαμε αρχίσει να πάρμε τις αλυσίδες/ που δένουν τους λαούς μας στη σκλαβιά». «Τα όπλα βούιζαν... Δόξα, ελευθερία βούληση/ όλα πέρασαν, ξμειναν/ μόνο αναχώματα στο χωράφι.../ κι αυτοί οι τύμβοι σκοτεινιάζουν σαν σωροί στον κάμφο/ μόνο με τον μεταναστευτικό άνεμο ψηθυρίζοντας για ελευθερία», λέει στο ποίημα «Ουκρανία», που κλείνει μνήμες και αισθήματα τα οποία λέγεται πως έχτισαν την εθνική ταυτότητα της χώρας του. Ενώ στη μεταφρασμένη από τον Γιάννη Ρίτσο «Διαθήκη», καλεί: «Θάψτε με, κι όρθιοι σκωθείτε/ τις χειροπέδες σας συντρίψτε».

Αλλεπάλληλα τα αιματοβαμμένα κύματα προστάθειας των Ουκρανών για ανεξαρτησία. Το 1863 και μετά ξανά το 1876, όταν η Μόσχα απαγόρευσε τα ουκρανικά βιβλία και καταδίωξε τους συγγραφείς και εκδότες τους –ο ίδιος ο Σεβτσένκο πέρασε χρόνια στην εξορία. Το 1918, όταν Ουκρανοί παρτιζάνοι πολέμησαν ενάντια στον Κόκκινο

Ο πόλεμος δεν είναι ένα αναπόφευκτο μυστήριο. Είναι η πιο αιματηρή σκηνοθεσία υπεροχής, ο κυνικότερος δάσκαλος βιαιοτήτων.

Στρατό, στη συνέχεια το 1929, και πάλι στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και στα πρώτα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου, μέχρι το 1991, το σωτήριο έτος της ανεξαρτησίας τους. Και έπειτα ξανά το 2005 και το 2014. Το 2019, το 70% των Ουκρανών τάχθηκε και πάλι κατά της απολυταρχίας. Σήμερα διανύουμε την έκτη ημέρα της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. «Δεν υπάρχουν άμεσες αναλογίες μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος. Κανένα έθνος δεν αναγκάζεται να επαναλάβει το παρελθόν του. Αλλά οι εμπειρίες των γονιών και των παιτιπούδων μας, οι συνθήκες και τα μαθήματα που μας δίδαξαν, διαμορφώνουν τον τρόπο

που βλέπουμε τον κόσμο...», γράφει η Αν Απλμπάουμ στο The Atlantic. «Ένας σημαντικός αριθμός Ουκρανών, σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, σε όλη τη χώρα, είναι πρόθυμοι να παλέψουν ενάντια στη νοσταλγία του Πούτιν, όπως ναρτίτερα των τσάρων, του Στάλιν και του Λένιν, για απολυταρχία, να δώσουν τη ζωή τους για να παραμείνουν κυρίαρχοι και ελεύθεροι». Είναι, όπως πάντα, ένας δύσκολος πόλεμος. Ο εισβολέας, ακόμη και αν ο εχθρός του είναι σχεδόν αίμα από το αίμα του, θα επινοήσει κάτι πιο φρικιαστικό, πιο βίαιο από αυτό που προετοίμαζε, θα επιβάλει την πιο τερατώδη εκδίκηση, στο όνομα της ειρήνης. Και θα βαφτίσει την ωμότητα απόδοση δικαιοσύνης, πρωισμό και αποκατάσταση της τάξης, και τον αντιμαχόμενο, ραδιούργο, συνωμότη, προδότη... Επαισχυντες πράξεις θα εξηρωιστούν, θα εξαγιστούν.

Ο πόλεμος δεν είναι ένα αναπόφευκτο μυστήριο. Είναι η πιο αιματηρή σκηνοθεσία υπεροχής, ο κυνικότερος δάσκαλος βιαιοτήτων. Η ύστατη πρόκληση που δεν οδηγεί πάντα στη νίκη. Κάτι που ο εισβολέας πάντοτε αγνοεί.

Οι σειρήνες ουρλιάζουν. Ανθρωποι τρέχουν αλαφιασμένοι στους δρόμους. Στην τηλεόραση ακούς ότι οι δυνάμεις των άλλων πλησιάζουν, είναι έξω από την πόλη σου. Εχεις ελάχιστο χρόνο. Κατεβάζεις τη βαλίτσα από το πατάρι. Τι θα πάρεις μαζί σου; Μια-δυο αλλαξιές ρούχα, εσώρουχα και κάλτσες. Ένα ζευγάρι αθλητικά παπούτσια. Φορτιστή για το κινητό, φακό ή ένα ραδιοφωνάκι με μπαταρίες. Φάρμακα. Προσωπικά έγγραφα. Μια κουβέρτα. Μπάρες δημητριακών κι ένα κουτί μπισκότα. Αρκούν μέχρι να ηρεμήσουν τα πράγματα και να επιστρέψεις.

Και αν αυτό δεν συνέβαινε; Αν δεν περνούσες ποτέ ξανά το κατώφλι του σπιτιού σου; Αν το ισοπέδωναν οι βόμβες, αν το κατάνιναν οι φλόγες των εχθρικών πυρών; Αν επιστρέφοντας αντικρίζες μόνο ερείπια να ακνίζουν εκεί όπου κάποτε έστεκε το «κάστρο» σου; Τι θα έβαζες στη βαλίτσα από όλα σου τα πολύτιμα; Τις ασπρόμαυρες οικογενειακές φωτογραφίες; Τον βαφτιστικό σταυρό της μαμάς, αυτόν που σου πέρασε στον λαιμό λίγο πριν πεθάνει; Τον

Πριν από λίγες ημέρες οι Ουκρανοί ζούσαν την «αγία» καθημερινότητά τους, έκαναν σχέδια για το μέλλον, ήταν σαν εμάς – μέχρι που οι ερπυστρίες των ρωσικών τανκς πάτησαν τη γη της χώρας τους.

πίνακα με τα αγριολούλουδα που είχε ζωγραφίσει η γιαγιά; Τα ημερολόγια των εφηβικών σου χρόνων; Τα χειροποίητα κεραμικά που τόσο αγαπάς; Από τις γυάλινες χιονόμπαλες που έχεις φέρει από τα ταξίδια σου ποια θα έπαιρνες μαζί σου; Από τα ρούχα σου, από τα βιβλία σου, από τα κοσμήματα, από όλα τα αντικείμενα που συνθέτουν τον δικό σου κόσμο, ποια θα έσωζες σ' αυτή

την «κιβωτό»; Κι αν δεν ήσουν μόνη/ος; Αν είχες σύντροφο, παιδιά ή ηλικιωμένους γονείς κι έπρεπε μαζί να βρείτε ασφαλές καταφύγιο; Αν είχες σκύλο ή γάτα; Δεν θα έκλεινες την πόρτα πίσω σου αφήνοντας τα ζωάκια σου μόνα, θα σε ακολουθούσαν, οικογένειά σου είναι κι αυτά.

Τι θα χωρούσε τότε σε μια βαλίτσα; Οι άνθρωποι στην Ουκρανία δεν φαντάζονταν ότι θα βρίσκονταν κυνηγημένοι, με όλη τους τη ζωή στριμωγμένη σε μια-δυο αποσκευές. Πριν από λίγες ημέρες ζούσαν την «αγία» καθημερινότητά τους, έκαναν σχέδια για το μέλλον, ήταν σαν εμάς – μέχρι που οι ερπυστρίες των ρωσικών τανκς πάτησαν τη γη της χώρας τους.

«Το μόνο πράγμα που μας διδάσκει η Ιστορία είναι ότι τίποτε δεν μας διδάσκει η Ιστορία», έγραψε ο Χέγκελ. Αυτός ο πόλεμος μας φέρνει όλους αντιμέτωπους με τα λάθη μας: χώρες και κυβερνήσεις, πολιτικούς και πολίτες. Και μας υπενθυμίζει πόσο εύκολο είναι να βρεθούμε με μια άδεια βαλίτσα ανοιγμένη μπροστά μας...

Επί τον τύπον των ήλων η Ε.Ε. για την ανθρωπιστική κρίση

Ετοιμη να επωμιστεί ένα κομμάτι του προσφυγικού από την Ουκρανία η Κύπρος στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Οι αποφάσεις στις οποίες κατέλεξε το Συμβούλιο Υπουργών Εσωτερικών της Ε.Ε. είναι ένα πρώτο δείγμα γραφής για το κύμα αλληλεγγύης που πλημμυρίζει τη Γηραιά Ήπειρο, με την έμπρακτη στήριξη των χιλιάδων Ουκρανών προσφύγων που συνεχίζουν να εγκαταλείπουν άρον-άρον τις εμπόλεμες περιοχές της χώρας τους. Πέρα από την καταδίκη της ρωσικής εισβολής, η Ε.Ε. είναι έτοιμη να στηρίξει τις χώρες εκείνες που έχουν ανοίξει τα σύνορά τους και δέχονται καθημερινά τους Ουκρανούς πρόσφυγες. Ένα βάρος το οποίο θα πρέπει

Σύμφωνα με στοιχεία από υπηρεσίες της Δημοκρατίας, στην Κύπρο διαμένουν νόμιμα περίπου 4.000 Ουκρανοί υπήκοοι, οι οποίοι θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν αριθμό συγγενικών τους προσώπων που εγκατέλειψαν την χώρα.

να επωμιστεί το κάθε κράτος, κατ' αναλογία, όπως είναι η θέση της Λευκωσίας και εκφράστηκε στην τελευταία Σύνοδο των ΥΠΕΣ της Ε.Ε. Νοούμενου ότι οι εκδροπικές που τροφοδοτούν τα καραβάνια των Ουκρανών που εγκαταλείπουν την χώρα τους συνεχίζονται, η Ε.Ε. ετοιμάζεται να αντιμετωπίσει τη μεγαλύτερη ανθρωπιστική κρίση επί ευρωπαϊκού εδάφους, λαμβάνοντας υπόψη το χειρότερο σενάριο που

έχει να κάνει με την χρονική διάρκεια της κρίσης. Επί του προκειμένου οι εκτιμήσεις που εκφράζονται από διεθνείς οργανισμούς προκαλούν τρόμο. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ ανεβάζει τον αριθμό των προσφύγων στα 4 εκατομμύρια, ενώ οι εσωτερικά εκτοπισμένοι εκτιμάται πως θα ανέλθουν στα 7 εκατομμύρια. Στην περίπτωση παράτασης των εκδροπικών, οι υπηρεσίες του ΟΗΕ ανεβάζουν τον αριθμό των εκτοπισμένων Ουκρανών στα 18 εκατομμύρια.

Πρόταση της Κομισιόν

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, οι προσφυγικές ροές προς Πολωνία και Ρουμανία ανέρχονται περίπου στο μισό εκατομμύριο, κάτι που αναγκάζει την Κομισιόν να εξετάσει την ενεργοποίηση της Οδηγίας περί Προσωρινής Προστασίας (Temporary Protection Directive), η οποία εγκρίθηκε το 2001 για την αντιμετώπιση καταστάσεων μαζικής εισροής εκτοπισμένων ατόμων. Όπως μεταδίδεται από τις Βρυξέλλες, στην επόμενη συνεδρία του Συμβουλίου ΥΠΕΣ η επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων Έλβα Γιόχανσον θα παρουσιάσει σχετική πρόταση, μιας και τα περισσότερα μέλη του Συμβουλίου στήριξαν την ενεργοποίηση της Οδηγίας. Η Κύπρος, διά του Υπουργού Εσωτερικών Νίκου Νουρή ζήτησε την εφαρμογή υποχρεωτικής μετεγκατάστασης από τις χώρες πρώτης γραμμής υποδοχής προσφύγων εάν και εφόσον το ζητήσουν, ούτως ώστε να υπάρξει πραγματική αλληλεγγύη προς την κατεύθυνση των χωρών που δέχονται σήμερα το μεταναστευτικό βάρος. Ο κ. Νουρής υποστήριξε πως «η Πολωνία, η οποία σήμερα δέχεται το μεγαλύτερο βάρος, έχει ακριβώς ανάγκη αυτή τη στήριξη και αν μας ζητηθεί, η δική μας θέση είναι

Την ενεργοποίηση της Οδηγίας περί Προσωρινής Προστασίας (Temporary Protection Directive), η οποία εγκρίθηκε το 2001 για την αντιμετώπιση καταστάσεων μαζικής εισροής εκτοπισμένων ατόμων προωθεί η Κομισιόν, θέμα που θα συζητηθεί στο επόμενο Συμβούλιο των ΥΠΕΣ της Ε.Ε.

ότι πρέπει να παρασχεθεί υποχρεωτική μετεγκατάσταση και όχι εθελοντική».

Η Κύπρος

Πέρα από τη γενική τοποθέτηση του κ. Νουρή, η Λευκωσία εμφανίζεται έτοιμη να συνδράμει την ευρωπαϊκή προσπάθεια για άμβλυνση του ανθρωπιστικού ζητήματος στηρίζομενη σε δυο πυλώνες. Την «εθελοντική αλληλεγγύη» στην Οδηγία (μετεγκατάστασης προσφύγων μεταξύ κρατών-μελών) και δεύτερον τον καταμερισμό υποδοχής προσφύγων κατ' αναλογία. Το πλαίσιο της «εθελοντικής αλληλεγγύης» περιέγραψε η Σουδη Επίτροπος

και στηρίζεται στην φιλοξενία Ουκρανών προσφύγων από συγγενικά τους πρόσωπα τα οποία διαμένουν σε κράτη μέλη της Ε.Ε. Σύμφωνα με την κ. Γιόχανσον, μεγάλος αριθμός προσφύγων διαμένουν σε συγγενείς τους, έχοντας τη δυνατότητα παραμονής χωρίς βίζα για 90 μέρες. Η Κύπρος, η οποία βρίσκεται σε στάση αναμονής, σύμφωνα με τα πρώτα σενάρια που έχουν γίνει, εμφανίζεται να είναι έτοιμη να ανταποκριθεί πλήρως στον πυλώνα της «εθελοντικής αλληλεγγύης». Σύμφωνα με στοιχεία από υπηρεσίες της Δημοκρατίας, στην Κύπρο ζουν μόνιμα και εργάζονται περίπου 4.000 Ουκρανοί υπήκοοι, οι οποίοι

θα μπορούσαν να υποδεχθούν και να φιλοξενήσουν ένα ιαρόριθμο όγκο συγγενικών τους προσώπων που έχουν εγκαταλείψει την Ουκρανία. Μια ανάλογη πρακτική φαίνεται να προκρίνει και η Ελλάδα η οποία επικεντρώνεται στους ομογενείς που ζουν στην Ουκρανία. Το όλο ζήτημα αναμένεται να ξεκαθαρίσει στο επόμενο Συμβούλιο των ΥΠΕΣ κατά το οποίο θα παρθούν τελικές αποφάσεις, τόσο για την υποδοχή των προσφύγων όσο και για τους οικονομικούς πόρους που θα διατεθούν, πρώτιστα στις χώρες πρώτης υποδοχής Πολωνία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Ρουμανία και Μολδαβία.

Πρόταση ΟΕΒ προς Υπουργικό Συμβούλιο

Στην ευρύτερη πτυχή των τραγικών επιπτώσεων της ρωσικής εισβολής, πρωτοβουλίες καταγράφονται και εκτός κυβέρνησης για προστασία και διευκόλυνση επιχειρήσεων και εργαζομένων στην Ουκρανία. Ήδη η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων ανέλαβε πρωτοβουλία προκειμένου να ανοίξει διόδους μετακίνησης επιχειρήσεων εκτός ουκρανικού εδάφους. Η Ομοσπονδία, με επιστολή της προς τον Υπουργό Εσωτερικών Νίκο Νουρή, θέτει το θέμα μετεγκατάστασης επιχειρήσεων και του προσωπικού τους στην Κύπρο, ζητώντας να εξετασθεί η «πυξίς της γρήγορης αδειοδότησης για παραμονή και απασχόληση του προσωπικού επιχειρήσεων στη Χώρα». Η κίνηση της ΟΕΒ, όπως αναφέρεται στην επιστολή, είναι αποτέλεσμα διερευνητικών ερωτημάτων που έχει λάβει από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη εμπλεκόμενη περιοχή για την δυνατότητα εσπευσμένης μετεγκατάστασής τους στην Κύπρο. Η ΟΕΒ εισπνεύει να προωθηθεί σχετική πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για την παροχή στήριξης εισόδου παραμονής και απασχόλησης προσωπικού επιχειρήσεων από την εμπόλεμη περιοχή, με τριτογενή βίζα τριμήνη ή άλλης διάρκειας, η οποία θα είναι ανανεώσιμη για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για ομαλοποίηση της κατάστασης στην Ουκρανία.

Απεγκλωβίστηκαν Κύπριοι από την Ουκρανία

Η ρωσική εισβολή στην ουκρανική επικράτεια συνεχίζει για έκτο μέρα, με την πρωτεύουσα Κίεβο να βρίσκεται σε στενό κλοιό. Ενόσω, λοιπόν, η πολεμική σύρραξη βρίσκεται σε εξέλιξη, οι διεθνείς αντιδράσεις ολόένα και αυξάνονται, με τα κράτη της Δύσης να υιοθετούν σοβαρές κυρώσεις, προκειμένου να πλήξουν τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν και τους ολιγάρχες που τον υποστηρίζουν, αλλά και το κύμα συμπαράστασης προς τον ουκρανικό λαό να γιγαντώνεται σε όλες τις μεγάλες πόλεις του πλανήτη. Μέσα σε αυτό το κλίμα αντιδράσεων και συμπαράστασης και στη Λευκωσία την Τρίτη 1 Μαρτίου διοργανώθηκε εκδήλωση διαμαρτυρία από Ουκρανούς που ζουν στην πόλη, και από ομάδες πολιτών, έξω από τη ρωσική Πρεσβεία με κύριο σύνθημα το: «Stop Putin, no war». Έξω από το κτήριο της πρεσβείας βρέθηκαν αρκετά άτομα με ουκρανικές σημαίες, ζητώντας την άμεση αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων από τη χώρα και την επικράτηση της ειρήνης.

Μία γυναίκα από την Ουκρανία, που μίλησε στους διαδηλωτές είπε ότι πρέπει όλος ο κόσμος να βοηθήσει για να σταματήσει αυτό το κακό, μέχρι και στη Μόσχα βγήκαν μητέρες να διαδηλώσουν εναντίον αυτού του πολέμου, φωνάζοντας μη στείλετε τα παιδιά μας στη Ουκρανία: «Αυτές οι μανάδες είναι μαζί μας... Δεν κλάμε με δάκρυα από τα μάτια μας, κλάμε με το αίμα της καρδιάς μας. Όλοι μαζί να πείσουμε, να μη σκετόμαστε έξω από την κατάσταση».

Απεγκλωβισμός Κυπρίων

Εν τω μεταξύ το υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας ανακοίνωσε το απόγευμα της Τρίτης την απομάκρυνση 42 αμάχων από την Ουκρανία. Μεταξύ των ατόμων που απομακρύνθηκαν, από την Ουκρανία, όπως ανακοινώθηκε, βρίσκονται πολίτες της Κύπρου και της Ελλάδας. Ουκρανοί με στενούς συγγενικούς δεσμούς με Κύπριους, καθώς και πολίτες κρατών-μελών της Ε.Ε., που ζήτησαν προξενική βοήθεια από τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ανάμεσα στα πρόσωπα αυτά περιλαμβάνονται βρέφος, μικρά παιδιά και ηλικιωμένοι, καθώς και μία εγκυμονούσα. Η απομάκρυνση

Ουκρανοί που ζουν στη Λευκωσία και ομάδες πολιτών διαδήλωσαν έξω από τη ρωσική Πρεσβεία με κύριο σύνθημα το: «Stop Putin, no war».

«Η απομάκρυνση των προσώπων αυτών οργανώθηκε και εκτελέστηκε με επιτυχία ως αποτέλεσμα των ενεργειών του προσωπικού της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στη χώρα και του Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων του Υπ. Εξωτερικών».

των αμάχων, οι οποίοι ήταν εγκλωβισμένοι στο κέντρο του Κιέβου, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία νωρίς το πρωί. Στην ανακρίση σημειώνεται πως τα άτομα που απομακρύνθηκαν από το Κίεβο βρίσκονται στη Ρουμανία και έχει προγραμματιστεί, σε συνεννόηση με την ελληνική κυβέρνηση, η αναχώρησή τους για Αθήνα με πτήση από το Βουκουρέστι. «Η απομάκρυνση των προσώπων αυτών οργανώθηκε και εκτελέστηκε με επιτυχία ως αποτέλεσμα των ενεργειών του προσωπικού της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στη χώρα και του Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων του Υπουργείου Εξωτερικών» αναφέρεται στην ανακοίνωση του υπουργείου Εξωτερικών, σημειώνοντας πως συνεχίζει να

εργάζεται έτσι ώστε να καταστεί εφικτή η απομάκρυνση όλων των Κυπρίων με ασφάλεια και ομαλότητα. Αργότερα την ίδια μέρα σε ανακοίνωση του υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας έγινε γνωστό πως με ειδική ναυλωμένη πτήση μεταφέρονται 50 πολίτες της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και μέλη των οικογενειών τους, από το Βουκουρέστι στην Αθήνα, όπου θα τους υποδεχθεί στο αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος ο Έλληνας υφυπουργός Εξωτερικών Ανδρέας Κατοσιάνης. Στην ανακοίνωση του ελληνικού ΥΠΕΣ σημειώνεται πως τα ανωτέρω πρόσωπα είχαν εκκενωθεί από την Οδησό και το Κίεβο σε συνεννόηση μεταξύ των υπουργείων Εξωτερικών των δύο χωρών.

Αλληλεγγύη από τη Βουλή

Στο πλαίσιο της συμπαράστασης της κυπριακής Πολιτείας προς τον ουκρανικό λαό, την Τρίτη η πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Αννίτα Δημητρίου, παρέδωσε στον πρόεδρο της Ουκρανίας στην Κύπρο, Ruslan Nimchynsky, αντίγραφο του ψηφίσματος που υιοθέτησε ομόφωνα η Βουλή στις 24 Φεβρουαρίου, με το οποίο καταδικάζει απερίφραστα την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Όπως ανακοινώθηκε η κα Δημητρίου εξέφρασε την αμέριστη αλληλεγγύη και συμπαράσταση του κυπριακού λαού προς τον σκληρά δοκιμαζόμενο λαό της Ουκρανίας. «Η Κύπρος, βιώνοντας η ίδια τις οδυνηρές συνέπειες της τουρκικής εισβολής και συνεχιζόμενης κατοχής τμήματος του εδάφους της, παραμένει ακλόνητα προσπλωμένη στο διεθνές δίκαιο, στον σεβασμό της κυριαρχίας, ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας όλων των κρατών και στις θεμελιώδεις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες». Από την πλευρά του ο κ. Nimchynsky εξέφρασε τις ειλικρινείς ευχαριστίες για την ξεκάθαρη θέση της Κύπρου, στη βάση αρχών και για την ισχυρή στήριξη που λαμβάνει η χώρα του από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και ευρύτερα. Ο πρόεδρος ενημέρωσε την κα Δημητρίου για την κατάσταση στη χώρα και τόνισε ιδιαίτερα την εξελισσόμενη ανθρωπιστική κρίση που επισυμβαίνει στη χώρα του.

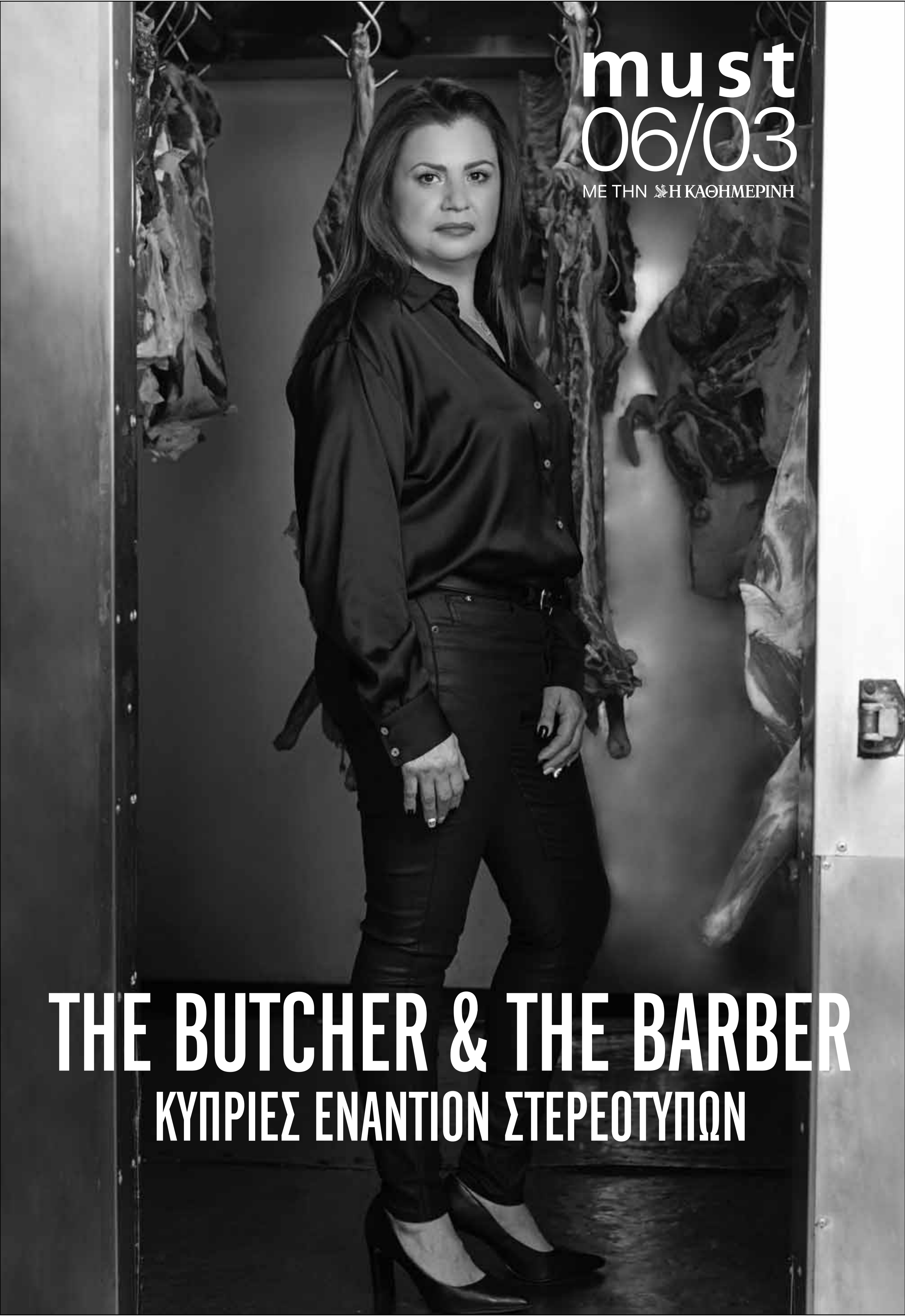
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΥΠΑΚΗΣ / ΚΥΠΕ

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Η πατρίδα πάνω απ' όλα!

Τα τελευταία εικοσιτετράωρα ο κόσμος που ζούμε άλλαξε και δεν θα είναι ποτέ ξανά ο ίδιος. Δεν αναφερόμαστε στα φυσικά σύνορα των χωρών αλλά στον τρόπο που λειτουργούν οι οργανωμένες κοινωνίες. Οι Ουκρανοί, με αρχηγό τον Πρόεδρό τους, μας θύμισαν ότι η πατρίδα και η οικογένεια είναι πάνω από όλα και δεν είναι προς διαπραγμάτευση. Η αγάπη και η αλληλεγγύη που έδειξαν για τη χώρα και τους κατοίκους της ξύπνησαν την Ευρωπαϊκή Ένωση από το λήθαργο που είχε πέσει. Έκαναν τους λαούς να ξεσηκωθούν ενάντια στη κυδαινότητα του Ρώσου νεοστάλιν, που υποτιμά τις ανθρωπίνες αξίες και τροφοδοτεί ένα διαρκή πόλεμο κατά της ελευθερίας όχι μόνο εκτός συνόρων, αλλά φυλακίζοντας και βασανίζοντας αθώους πολίτες στην ίδια του τη χώρα. Κορόιδεψε όλο τον κόσμο μαζί με το δίδυμο του υπουργού Εξωτερικών, όταν με επίσημες δηλώσεις έλεγαν ότι δεν επρόκειτο να επιτεθούν στην Ουκρανία. Ξαφνικά, όμως, σαν τον κλέφτη, στις 5 το πρωί, που τα παιδιά κοιμούνται στα κρεβάτια τους, επιτέθηκε ύπουλα σε μια ελεύθερη χώρα γιατί απλά ήθελε αυτός να αποφασίζει για το μέλλον της. Οι Ουκρανοί είναι πολύ μάγκες και έχουν την απεριόριστη εκτίμησή μου με τον τρόπο που αντιστέκονται, εν αντιθέσει με τους καθόλα αγαπητούς Ρώσους που δέχονται να έχουν για ηγέτη τους χωρίς να αντιδρούν, κάποιον που βομβαρδίζει αθώους και καταπιέζει τις ελευθερίες των ίδιων των Ρώσων. Οι Ουκρανοί μας θύμισαν ότι αξίζει να παλεύεις για ιδανικά και αξίες, κάτι που αποδεδειγμένα οι Ρώσοι διπλωμάτες με τις δηλώσεις που κάνουν φαίνεται να μην έχουν. Μέσα από αυτή τη δυστυχία το καλό είναι ότι ξαναγεννιέται η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και το ΝΑΤΟ που κατά τον Μακρόν ήταν εγκεφαλικά νεκρό. Καταλάβαμε όλοι στην Ευρώπη την αξία του να μπορείς να έχεις τα μέσα να αμυνθείς, όπως και την αξία της φιλίας των λαών. Το δόχημο είναι οι χιλιάδες νεκροί ως αποτέλεσμα της εισβολής αλλά και η απομόνωση ενός ολόκληρου λαού εξαιτίας του αλαζόνα ηγέτη του.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

must
06/03

ME THN & H KATHMERINH

THE BUTCHER & THE BARBER

ΚΥΠΡΙΕΣ ENANTION ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

Καταιγίδα επιπτώσεων στη Ρωσία από τις κυρώσεις

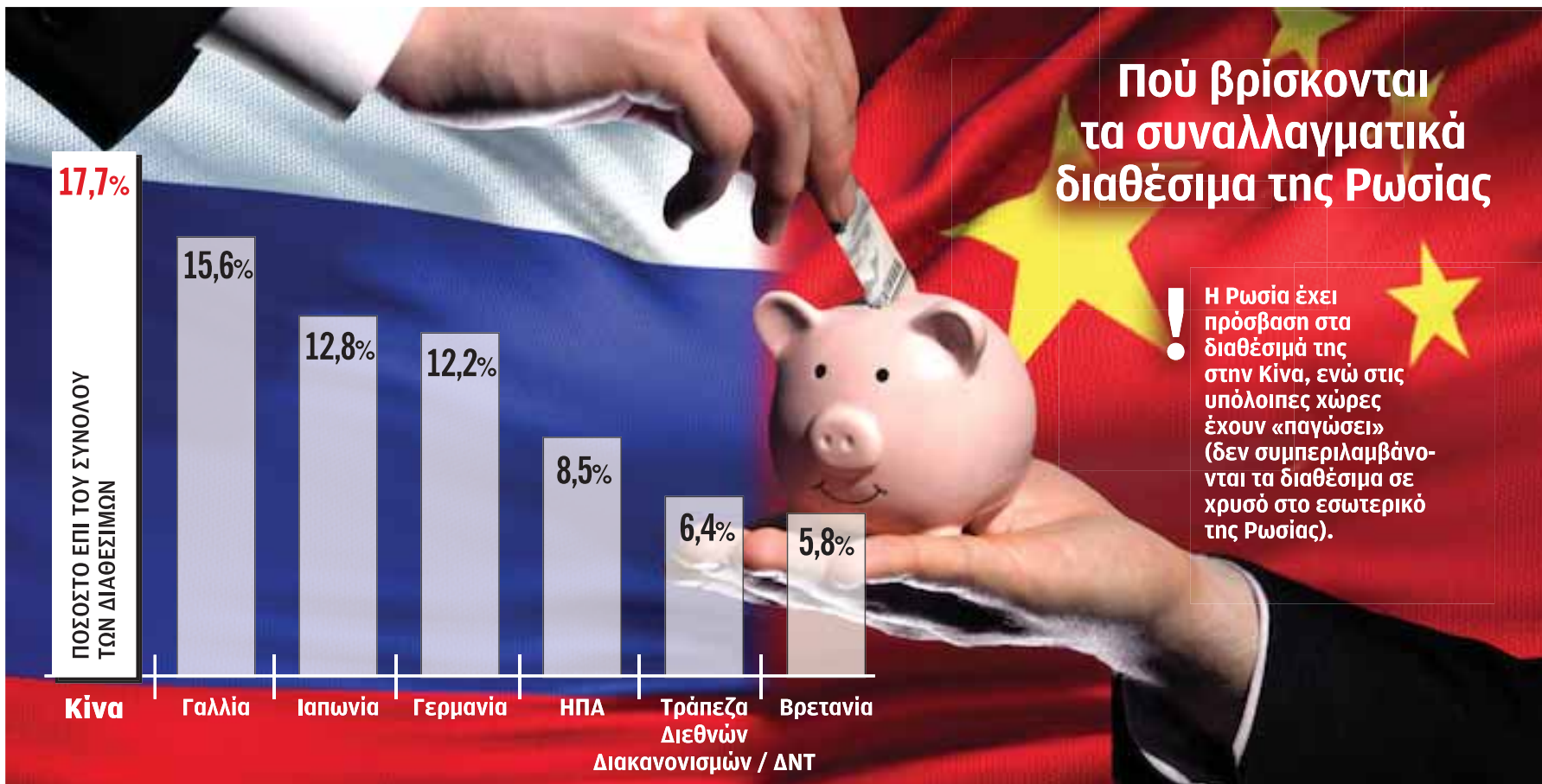
Καταρρέει το ρούβλι, υποβαθμίζεται το χρέος της, ουρές στις τράπεζες

• **Τεκτονικοί κραδασμοί στο νόμισμα.** Η οικονομία της Ρωσίας του 1,5 τρισ. δολαρίων αντιμετωπίζει την τέλεια καταιγίδα μετά το «πάγωμα» όσων από τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα βρίσκονται σε τράπεζες του εξωτερικού και τα οποία εκτιμάται ότι ανέρχονται σε τουλάχιστον 300 δισ. δολάρια, με το σύνολο των διαθεσίμων της να ανέρχεται σε περίπου 640 δισ. δολάρια. Οι κυρώσεις που αποφάσισαν να επιβάλουν στη χώρα οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. έχουν προκαλέσει μαζικές εκροές από το χρηματιστήριο της Μόσχας και τεκτονικούς κραδασμούς που κλονίζουν τους τίτλους της και το νόμισμά της. Από την αρχή της συνεδρίασης το ρούβλι βρέθηκε σε ελεύθερη πτώση 29% έναντι του δολαρίου, με την ισοτιμία του να διαμορφώνεται στα 119 ρούβλια προς ένα δολάριο, όταν είχε κλείσει την προηγούμενη συνεδρίαση στα 84 ρούβλια προς ένα δολάριο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη πτώση που έχει σημειώσει το ρωσικό νόμισμα μετά την κρίση της ρωσικής οικονομίας το 1998 και τη στάση πληρωμών στο χρέος της χώρας. Η δραματική πτώση εξώθησε την Τράπεζα της Ρωσίας να προχωρήσει σε υπερδιπλασιασμό των επιτοκίων από το 9,5% στο 20% αλλά και στην επιβολή ελέγχων στις κινήσεις κεφαλαίου, απαγορεύοντας στους ξένους να πωλούν μετοχές και τίτλους της χώρας. Παράλληλα ανα-

Ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P Global υποβάθμισε το ρωσικό χρέος στο επίπεδο των «ομολόγων σκουπιδιών».

κάλεσε το καθεστώς που ίσχυε στην ισοτιμία του νομίσματος από το 2014, όταν επιτράπη ελεύθερη διακίνηση στο ρούβλι, καθώς η Τράπεζα της Ρωσίας καθόρισε όρια στην ισοτιμία του. Σύμφωνα, δε, με δήλωση της προέδρου της Τράπεζας της Ρωσίας, Ελβίρα Ναμπουλίνα, την περασμένη εβδομάδα η κεντρική τράπεζα δαπάνησε περισσότερο από ένα δισ. δολάρια με παρέμβαση στην αγορά για να στηρίξει το ρούβλι.

• **Υποβάθμιση του χρέους της.** Προτού ακόμη αποφασιστεί το τελευταίο και πιο αποφασιστικό κύμα κυρώσεων κατά της Ρωσίας, που περιλαμβάνει και τον αποκλεισμό των μεγαλύτερων τραπεζών της από το διεθνές σύστημα πληρωμών SWIFT, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P Global υποβάθμισε το ρωσικό χρέος στο επίπεδο των «ομολόγων σκουπιδιών» και υπογράμμισε πως η στρατιωτική επίθεση

ΠΗΓΗ: GeoEconomics Center, Τράπεζα της Ρωσίας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

κατά της Ουκρανίας ενδέχεται να αποβεί εξαιρετικά ζημιογόνα για τις αγορές της χώρας. Παράλληλα, ο δεύτερος μεγάλος οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης, η Moody's, που βαθμολογεί το ρωσικό χρέος μία βαθμίδα πάνω από τα «ομολόγα σκουπιδιών», ανακοίνωσε ότι το θέτει υπό αναθεώρηση με ενδεχόμενη υποβάθμιση. Μερικά επενδυτών και αναλυτών της αγοράς πιθανολογεί στάση πληρωμών από πλευράς Ρωσίας, ενώ σύμφωνα με δεδομένα της Tradeweb το μεγαλύτερο ομόλογο που έχει εκδώσει η χώρα σε ξένο νόμισμα αξίας 7 δισ. δολαρίων, που λήγει το 2047, σημείωσε ραγδαία πτώση χάνοντας πάνω από τη μισή αξία του, που τώρα ανέρχεται μόλις σε 30 σεντς ανά δολάριο. Την ανησυχία τους συμμερίζεται το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο (IIF) που χθες προειδοποίησε ότι είναι πολύ πιθανή μια στάση πληρωμών στο χρέος της Ρωσίας και μια διψήφια ύφεση στη ρωσική οικονομία. Η Goldman Sachs πιθανολογεί, άλ-

λωστε, την αποπομπή των ρωσικών ομολόγων από τον δείκτη Κρατικών Ομολόγων Αναδυόμενων Αγορών της J.P. Morgan.

• **Αυξάνεται και το κόστος ασφάλισης έναντι κινδύνου πτώχευσης.** Το κόστος ασφάλισης του χρέους έφτασε χθες σε επίπεδα-ρεκόρ, με τα συμβόλαια έναντι κινδύνου πτώχευσης (credit default swaps) για την ασφάλιση των ομολόγων του ρωσικού δημοσίου επί πέντε χρόνια να σημειώνουν χθες άνοδο 56%. Τα στοιχεία έδωσαν χθες στη δημοσιότητα η ICE Data Services, ο κυριότερος οίκος εκκαθάρισης ευρωπαϊκών CDS. Παράλληλα, τα συμβόλαια ασφάλισης του ρωσικού χρέους ενός έτους σημείωσαν επίσης άνοδο 40%. Η Ρωσία έχει εκδώσει ομόλογα σε δολάρια συνολικής αξίας 33 δισ. δολαρίων.

• **Ανυσυχία μπροστά στα ΑΤΜ.** Οι Ρώσοι υποδέχθηκαν την είδηση ότι η Δύση επέβαλε κυρώσεις στις ρωσικές τράπεζες

σχηματίζοντας ουρές έξω από τις τράπεζες και τα μηχανήματα ανάληψης, σε μια προσπάθεια να διασφαλίσουν μετρητά είτε σε ρούβλια, είτε σε δολάρια, είτε σε οποιοδήποτε νόμισμα μπορούσαν. Μιλώντας σε δημοσιογράφους των Financial Times εξέφραζαν φόβους για κατάρρευση του νομίσματος τους αλλά και για την ακύρωση κάθε κάρτας πληρωμών Visa και Mastercard, συνεπεία του αποκλεισμού των ρωσικών τραπεζών από το διεθνές σύστημα SWIFT. Την Κυριακή η Τράπεζα της Ρωσίας επιχείρησε να καθησυχάσει τον κόσμο υποσχόμενη πως θα εξακολουθήσει να διοικετείται άφθονη ρευστότητα στις τράπεζες της χώρας, που θα ανατροφοδοτούν τα μηχανήματα αυτόματης ανάληψης. Εν αναμονή αυτής της ανατροφοδότησης, κάποιοι παρέμειναν υπομονετικά μέχρι αργά το Σάββατο μπροστά από ΑΤΜ που είχαν στερέψει. Και πολλά υποκαταστήματα των διεθνών τραπεζών της χώρας έμειναν χωρίς δολάρια

μέχρι το μεσημέρι της Κυριακής.

• **Πτώχευση ρωσικών τραπεζών στην Ευρώπη.** Συνεπακόλουθο των μαζικών αναλήψεων μετρητών ήταν, άλλωστε, χθες και η κατάρρευση ευρωπαϊκών θυγατρικών της μεγαλύτερης ρωσικής τράπεζας, Sberbank. Την είδηση ανέφερε χθες τα δημοσιεύματα η ΕΚΤ διευκρινίζοντας ότι πρόκειται για τη Sberbank Europe που έχει έδρα στην Αυστρία και ακόμη δύο θυγατρικές της Sberbank of Russia στην Κροατία και τη Σλοβενία. Το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της Sberbank Europe που έχει έδρα στην Αυστρία και ακόμη δύο θυγατρικές της Sberbank of Russia στην Κροατία και τη Σλοβενία. Το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της Sberbank Europe ελέγχεται από τη Ρωσική Ομοσπονδία και η κατάρρευσή της ήταν το αποτέλεσμα μαζικών αναλήψεων. Στην ανακοίνωσή της η ΕΚΤ τόνισε πως έλαβε την απόφαση να αναστείλει τη λειτουργία της τράπεζας, καθώς δεν θα είναι πλέον σε θέση να πληρώσει τα χρέη της ή άλλες υποχρεώσεις της. Οι τράπεζες βαίνουν προς εκκαθάριση.

Μεγάλες αναταράξεις στην παγκόσμια οικονομία από τον πόλεμο

• **Κίνδυνος παγκόσμιας διατροφικής κρίσης.** Οι τιμές των σιτηρών, σιταριού, καλαμποκιού, σόγιας και πολλών άλλων έχουν εκτοξευθεί κατά 40% από την έναρξη της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Οι τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων σίτου στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων του Σικάγου σημείωσαν άλμα σχεδόν 9% χθες, καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 13 και πλέον ετών. Παράγοντες της αγοράς αναφέρουν πως γίνεται ακριβότερη η προσφορά σιτηρών από άλλες χώρες που κινείται επίσης ανοδικά, καθώς αυξάνεται το κόστος της ασφάλισης και της φόρτωσής τους. Οι παρενέργειες του πολέμου, όμως, δεν εξατνούνται στην ακρίβεια. Η διακοπή των εξαγωγών σιτηρών από τις δύο χώρες-σιτοβολώνες της Ευρώπης, τη Ρωσία και την Ουκρανία, συνεπάγεται ελλείψεις τροφίμων στην παγκόσμια αγορά και περισσότερο, βέβαια, σε όσες χώρες εξαρτώνται από τις δύο εμπόλεμες χώρες. Σύμφωνα με τη S&P Global Platts, προ του πολέμου οι δύο χώρες επρόκειτο να εξαγάγουν 50 εκατ. τόνους σίτου από τη συγκομιδή της διετίας 2021-2022. Όλες αυτές οι εξαγωγές περνούν από τερματικούς σταθμούς στις βόρειες ακτές της Μαύρης Θάλασσας και είναι άγνωστο πότε θα μπορούσαν να επαναλειτούργησουν τα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας. Στη διάρκεια της ίδιας διετίας, οι ΗΠΑ αναμένεται να εξαγάγουν 22 εκατ. τόνους σίτου, έναν όγκο δηλαδή μικρότερο και από το ήμισυ των αναμενόμενων ρωσικών εξαγωγών. Παράλληλα, ο Καναδάς αναμένεται να εξαγάγει περίπου 15,2 εκατ. τόνους και η Ε.Ε. 37,5 εκατ. τόνους. Παράγοντες της διεθνούς αγοράς εκτιμούν, επίσης, πως οι ποσότητες παιδαλιών σοδειών που έχουν απομείνει είναι οι μικρότερες των τελευταίων τουλάχιστον πέντε ετών, ενώ οι απαισιόδοξες εκτιμήσεις μιλούν για τα χαμηλότερα επίπεδα μετά

Αλμα τιμών σε τρόφιμα και ενέργεια, ελλείψεις προϊόντων και πρώτων υλών, απώλειες για τις τράπεζες.

το 2008. Όλα αυτά συμβαίνουν ενώ έχει μεσολαβήσει η ξηρασία σε άλλες χώρες που παράγουν σιτηρά, Τουρκία, Αίγυπτο, Ιράν, Ιράκ και Συρία, και το αποτέλεσμα είναι να επεκτείνεται το έλλειμμα στην παγκόσμια προσφορά σιτηρών.

• **Επιδεινώνεται η ενεργειακή κρίση.** Ο φόβος απέναντι στον κίνδυνο επιδείνωσης της ενεργειακής κρίσης επιβεβαιώνεται πλήρως, καθώς οι τιμές του φυσικού αερίου παίρνουν την ανιούσα και όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στις ΗΠΑ, ενώ την ίδια στιγμή το πετρέλαιο σημειώνει νέα άνοδο. Τα προθεσμιακά συμβόλαια φυσικού αερίου της Ολλανδίας, που αποτελούν το επίπεδο αναφοράς, παρουσίασαν άνοδο 36% το πρωί ενώ άνοδο σημειώνουν και τα αμερικανικά συμβόλαια φυσικού αερίου, καθώς οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας αυξάνουν ήδη τη ζήτηση για αμερικανικό υδρογονάνθρακα φυσικό αέριο (LNG). Ανοδικά κινούνται, άλλωστε, οι τιμές του πετρελαίου, με το αργό Δυτικού Τέξας να πλησιάζει τα 96 δολάρια το βαρέλι και το Brent να κινείται σε επίπεδα άνω των 102 δολαρίων το βαρέλι ενώ νωρίτερα είχε υπερβεί τα 103 δολάρια το βαρέλι. Η συγκυρία περιπλέκει τις αποφάσεις του ΟΠΕΚ, που συνεδριάζει αύριο και σχεδιάζει αύξηση της παραγωγής. Σύμφωνα με την Goldman Sachs, μοναδικός παράγοντας που μπορεί να ανακόψει την ανοδική πορεία του «μαύρου χρυσού» θα ήταν μια πτώση της ζήτησης. Σημειωτέον ότι η εν λόγω επενδυτική προβλέπει πως το Brent θα φτάσει

Οι τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων σίτου στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων του Σικάγου σημείωσαν άλμα σχεδόν 9% χθες, καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 13 και πλέον ετών.

σε διάστημα ενός μηνός τα 115 δολάρια το βαρέλι. Σημειωτέον ότι η Ρωσία αντλίες τον Ιανουάριο 11,3 εκατ. βαρέλια την ημέρα σύμφωνα με την IEA.

• **Πλήγμα για τις βιομηχανίες.** Οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας πλήττουν την προσφορά βιομηχανικών μετάλλων, ενώ εκτοξεύονται οι τιμές όσων εξάγει η Ρωσία: το αλουμίνιο

σημειώνει νέο ρεκόρ με άνοδο 5%, σε 3.500 δολάρια ο τόνος για πρώτη φορά, το παλλάδιο σημειώνει άνοδο 7,8%, το νίκελ καταγράφει τη μεγαλύτερη άνοδο των τελευταίων 13 ετών. Σε περίπτωση παράτασης του πολέμου θα πληγούν επίσης οι εξαγωγές σιδηρομεταλλευμάτων, η τιμή του οποίου κατέγραψε χθες άνοδο 3,4% στην αγορά της Σιγκαπούρης. Ταυ-

τοχρόνως επιδεινώνεται το έμφραγμα στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα και οι ασφαλιστικές είτε αρνούνται να καλύψουν όσα πλοία διέρχονται από τη Μαύρη Θάλασσα είτε ζητούν δυσβάσταχτα υψηλά επασφάλιστρα για να το κάνουν.

• **Επιτάχυνση του πληθωρισμού.** Με τον πληθωρισμό στην Ευρώζων στο 5,% και

στις ΗΠΑ στο 7,5%, οι αναμενόμενες αυξήσεις σε τιμές σιτηρών και γενικών τροφίμων, η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, αλλά και των βιομηχανικών μετάλλων πρόκειται να επιταχύνουν τον πληθωρισμό στις δυτικές οικονομίες. Τον Ιανουάριο ο πληθωρισμός των τιμών της ενέργειας έφτασε το 27% τόσο στην Ε.Ε. όσο και στις ΗΠΑ.

• **Ο αντίκτυπος στις ευρωπαϊκές τράπεζες.** Οι μετοχές των ευρωπαϊκών τραπεζών με έκθεση στη Ρωσία σημείωσαν χθες μεγάλη πτώση, αντανakλώντας τον αντίκτυπο που θα έχουν στις δυτικές οικονομίες οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε η αυστριακή Raiffeisen Bank International υποχωρώντας κατά 18,5% τις πρώτες ώρες της συνεδρίασης και στη συνέχεια περιορίζοντας τις απώλειες στο 13%. Η έκθεση της τράπεζας στη Ρωσία περιλαμβάνει δάνεια ύψους 11,6 δισ. ευρώ, που αντιπροσωπεύουν το 11% του συνολικού δανειακού της χαρτοφυλακίου και πάνω από το 30% των κερδών της. Απώλειες 10% σημείωσαν, άλλωστε, η γαλλική Societe Generale και η ιταλική UniCredit SpA. Επίσης η γαλλική BNP Paribas, που παρουσίασε πτώση σχεδόν 9%, ανακοίνωσε ότι η συνολική έκθεσή της σε Ρωσία και Ουκρανία ανέρχεται περίπου σε 500 εκατ. ευρώ. Ο τραπεζικός δείκτης Eurostoxx 600, επιμέρους δείκτης του Eurostoxx 600, κατέγραψε απώλειες από τις πρώτες ώρες της συνεδρίασης. Ο αποκλεισμός των ρωσικών τραπεζών από το διεθνές σύστημα διασφάλισης πληρωμών Swift θα εμποδίζει εφεξής τα ρωσικά χρηματοπιστωτικά συστήματα να αποπληρώσουν τα χρέη τους σε πιστωτές από την Ευρώπη. Συνολικά οι υποχρεώσεις τους προς ευρωπαϊκές τράπεζες ανέρχονται σε 75 δισ. δολάρια.

ANALYSIS / Του HOLGER SCHMIEDING*

Ενωμένη η Δύση απέναντι στον Πούτιν

Ο ελεύθερος κόσμος στέκεται ενωμένος απέναντι στον πόλεμο του Βλαντίμιρ Πούτιν και δείχνει έτοιμος να πληρώσει το τίμημα της αποφασιστικότητάς του. Η εξαίρεση των μεγάλων ρωσικών τραπεζών, που αντιστοιχούν στο 70% της εγχώριας τραπεζικής αγοράς, από το σύστημα SWIFT για τη διενέργεια πληρωμών και ίσως η ακόμα πιο ακραία προσπάθεια να περιοριστεί η χρήση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της χώρας ύψους σχεδόν 630 δισ. δολ. μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα σε διεθνείς εταιρείες που χρηματοπιστωτικού κλάδου, καθώς και άλλων. Ο ακριβής αντίκτυπος είναι δύσκολο να προβλεφθεί.

Αλλά θα περιμέναμε οι κεντρικές τράπεζες, οι αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές και οι υπουργοί Οικονομικών να συνεκτιμοποιήσουν ότι τα μέτρα δεν θα προξενήσουν σοβαρό οικονομικό ατύχημα στον προηγούμενο κόσμο, πλην των παροδικών δυσκολιών. Οι τελευταίες κρίσεις έδωσαν πολλά μαθήματα στους ιθύνοντες. Αντέδρασαν άμεσα και αποτελεσματικά στην αρχική αναστάτωση των αγορών τον Μάρτιο του 2020 εξ αφορμής της πανδημίας. Επιπλέον, σε μεγάλο βαθμό διαχειρίστηκαν αρκετά καλά την αρχική οικονομική δυσπραγία που προκλήθηκε από τον κορωνοϊό. Έχουν αποδείξει ότι διαθέτουν τα αναγκαία ερ-

Οι τελευταίες κρίσεις έχουν αποδείξει ότι οι κυβερνήσεις μπορούν να προστατέψουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

γαλεία ή, αν δεν τα έχουν, μπορούν να τα επινοήσουν άμεσα και να ανασχεύουν δυνητικούς κινδύνους για το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Εάν παρσστεί ανάγκη θα το κάνουν και

με στοχευμένες ενέσεις ρευστότητας, όταν έχουν καταπονηθεί οι αγορές, με προσωρινή χαλάρωση των κανόνων ή απευθείας στήριξη στις περισσότερο ταλαιπωρημένες εταιρείες. Ένα μείζον θέμα για τις Αρχές θα αποδειχθεί το να δώσουν σαφείς και λεπτομερείς οδηγίες στα δικά τους χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ούτως ώστε εκείνα να γνωρίζουν τι απαγορεύεται. Οπότε δεν θα διατρέξουν τον κίνδυνο να υποστούν βαρύτατα πρόστιμα για παραβίαση κυρώσεων κάποια στιγμή αργότερα, διότι παρανόησαν τη σημασία τους και έτσι τις αθέτησαν. Αντιθέτως, με τις πιθανές επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη και τη πτήγμια

από την άνοδο στις τιμές της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών, αυτοί οι τραπεζικοί ή πιστωτικοί κίνδυνοι δεν θεωρούνται μείζονες ανησυχίες μας ως προς τον οικονομικό και χρηματοπιστωτικό αντίκτυπο του πολέμου του Πούτιν στον προηγούμενο κόσμο. Εντούτοις, οι κυρώσεις είναι πιθανόν να επιτείνουν τον κίνδυνο η Ρωσία να περικλύψει τις προμήθειες ενέργειας και άλλων πρώτων υλών προς την Ευρώπη, εάν η πρώτη δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τις προσόδους από τις αντίστοιχες πωλήσεις. Ίσως και οι σκληρότατες των κυρώσεων να μην εντυπωσιάσουν τον Ρώσο πρόεδρο. Το Ιράν και η Β. Κορέα *

δείχνει πως οι βάνουσες δικτατορίες μπορούν, ανεξαρτήτως των βαρέων μέτρων, να επιβιώσουν επί μακρόν. Αλλά πλέον πολλοί Ρώσοι έχουν στενούς δεσμούς με τον ελεύθερο κόσμο και ισχυρές οικογενειακές σχέσεις με την Ουκρανία. Οι κυρώσεις μπορούν να κάνουν ακόμα πιο δύσκολο και κοστοβόρο για τον Πούτιν το να καταστέλλει τους διαφωνούντες εντός Ρωσίας. Τέλος, οι κυρώσεις εκτιμάται πως θα αποδυναμώσουν την οικονομία της χώρας και, ως εκ τούτου, την ικανότητα της συν τω χρόνω να μπορεί να χρηματοδοτεί τον υπέρρογκο στρατό της.

* Οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Διακόπτουν δεσμούς με τη Ρωσία εταιρείες της Δύσης

Στον απόκο των κυρώσεων των κυβερνήσεων της Δύσης προς τη Ρωσία εξαιτίας της εισβολής της στην Ουκρανία, η μία μετά την άλλη οι αντίστοιχες επιχειρήσεις διακόπτουν τους δεσμούς τους με τις επιχειρήσεις της πρώτης, είτε παύοντας τις δραστηριότητές τους είτε αποσύροντας τις επενδύσεις τους. Όπως αναφέρει το ειδοσεογραφικό πρακτορείο Reuters, είναι αρκετές οι ευρωπαϊκές και αμερικανικές πολυεθνικές με παρουσία εκεί, ορισμένες εκ των οποίων ανακοίνωσαν τα δικά τους μέτρα, όπως η βρετανική BP, η οποία αποσύρει μια μεγάλη επένδυσή της στην ενεργειακή Rosneft.

Η BP και το πανίσχυρο κρατικό επενδυτικό ταμείο της Νορβηγίας μεταξύ αυτών που αποχωρούν.

Η εταιρεία πολυτελών επιβατικών αυτοκινήτων Volvo, με 9.000 πωλήσεις εξήρσι στη Ρωσία, είναι η πρώτη διεθνής εταιρεία που διέκοψε τις εξαγωγές της προς τη χώρα.

Η Volkswagen έπαισε προσωρινά τις παραδόσεις των ήδη παρκαμένων αυτοκινήτων της στις εκεί αντιπροσωπείες, ενώ το πανίσχυρο κρατικό επενδυτικό ταμείο της Νορβηγίας, με κεφάλαια 1 τρις. δολαρίων υπό διαχείριση, ακύρωσε τις τοποθετήσεις του σε κρατικά ομόλογα και σε σχεδόν 47 ρωσικές εταιρείες και τράπεζες, με μεγαλύτερη όλων την Sberbank.

Στα τέλη του 2021 οι ρωσικές τοποθετήσεις του ταμείου ανέρχονταν σε 2,83 δισ. δολάρια αθροιστικά, στην τράπεζα Sberbank κατείχε το μεγαλύτερο μερίδιο σε μεμονωμένη εταιρεία και ακολουθούσαν οι ενεργειακές Gazprom και Lukoil. Μία από τις μεγαλύτερες ναυτιλιακές εταιρείες, η A.P. Moller-Maersk, ανέφερε ότι εξετάζει το ενδεχόμενο να παύσει τις

κρατήσεις για μεταφορά προϊόντων από και προς τη Ρωσία. Υπενθυμίζεται ότι ο δανικός όμιλος ελέγχει σχεδόν το 17% του παγκόσμιου στόλου πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων.

Σύμφωνα με το Reuters, δυναμική ανάμειξη στη Ρωσία έχει η γερμανική BASF, που είναι μαζί με τη LetterOne, του Ρώσου μεγιστάνα Μιχαήλ Φρίντμαν, συνδιοκτήτρια της Wintershall Dea, η οποία χρηματοδοτεί μεταξύ άλλων τον αγωγό Nord Stream 2.

Το 1% των πωλήσεων της προέρχεται από τη ρωσική αγορά, ενώ η μεγαλύτερη ξένη επενδύτρια εκεί είναι η BP. Μετά 30 χρόνια τεταμέντης δραστηριότητας στη Ρωσία, ως αντίδραση στην εισβολή στην Ουκρανία θα πωλήσει το 19,75% στην κολλοσσιαία εταιρεία φυσικού αερίου Rosneft, κάτι που θα της προξενήσει ζημιές έως και 25 δισ. δολαρίων, σύμφωνα με εκτιμήσεις.

Ειδικότερα, η τιμή της μετοχής της σημειώνει πτώση διότι η αγορά διερωτάτο πώς υπό τις παρούσες συνθήκες θα μπορούσε να βρει αγοραστή. Επιπλέον, η BP διαθέτει και μερίδια σε άλλα ενεργειακά έργα. Στην περίπτωση της αμερικανικής Coca-Cola, αυτή απασχολεί στη Ρωσία 7.000 άτομα, ενώ η γαλλική γαλακτοβιομηχανία Danone αποκομίζει από εκεί το 6% των συνολικών πωλήσεων της. Στο πεδίο της ενέργειας, στη Ρωσία δραστηριοποιούνται η γαλλική Engie, η νορβηγική Equinor, η αυστριακή OMV, η βρετανο-ολλανδική Shell, η γαλλική Total Energies, καθώς και η γερμανική Uniper και τα φινλανδικά διυλιστήρια Neste. Ειδικότερα, ο νορβηγικός όμιλος της Equinor, με μειοψηφικές συμμετοχές σε τρεις περιοχές με κοιτάσματα πετρελαίου και επίσης 30ετή δραστηριότητα στη Ρωσία, χθες ανακοίνωσε πως θα ξεκινήσει τη διαδικασία αποχώρησής και δεν θα προβεί σε νέες επενδύσεις. Εν τω μεταξύ, στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, η Volkswagen, με ευρεία δραστηριότητα στη Ρωσία, δύο εργοστάσια και σχεδόν 4.000 εργαζομένους, κατασκευάζει σχεδόν 170.000 αυτοκίνητα.

Λιμνίσουν ότι προσωρινά διακόπτεται τις παραδόσεις οχημάτων που ήδη βρίσκονται στη χώρα με αποδέκτες τις αντιπροσωπείες. Βάσει πληροφοριών της γερμανικής εφημερίδας Handelsblatt, τέλος, η κατασκευαστρια φορτηγών Daimler Truck σταμάτησε τη συνεργασία της με τη ρωσική Kamaz, ενώ και η σουηδική ομόλογος Volvo Truck διέκοψε και παραγωγή και πωλήσεις στη Ρωσία.

REUTERS, BLOOMBERG

Τα δύο σενάρια της Moody's για τις συνέπειες στην οικονομία

Επιβράδυνση ανάπτυξης στο επικρατέστερο, πληθωριστικό σοκ στο «σκοτεινό»

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ**

Εκτίναξη του πετρελαίου στα 150 δολάρια το βαρέλι, ένα ισχυρό ενεργειακό και πληθωριστικό σοκ και παγκόσμια ύφεση προβλέπει το δυσμενές σενάριο της Moody's Analytics για τον πόλεμο στην Ουκρανία. Ο οίκος εξέτασε τις πιθανές επιπτώσεις των εξελίξεων στην Ουκρανία στην οικονομία και κατέληξε σε δύο σενάρια, σε αυτό της ταχείας επίλυσης στο οποίο δίνει πιθανότητα 55% και σε αυτό της μακροχρόνιας σύγκρουσης (30% πιθανότητα), ενώ σημείωσε πως ένα θετικό σενάριο (με πολύ μικρές επιπτώσεις στην οικονομία) έχει ελαχίστες πιθανότητες (15%) και δεν εξετάζεται.

Στο σενάριο ταχείας επίλυσης με κατάπαυση του πυρός που θα εφαρμοστεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, οι τιμές του πετρελαίου θα αυξηθούν ήπια στα 110 δολάρια, ενώ η ευρωπαϊκή τιμή του φυσικού αερίου θα επηρεαστεί περισσότερο, φθά-

Στο σενάριο ταχείας επίλυσης της ουκρανικής κρίσης, οι τιμές του πετρελαίου θα αυξηθούν στα 110 δολάρια, ενώ η ευρωπαϊκή τιμή φυσικού αερίου θα επηρεαστεί περισσότερο.

νοντας τα 35 δολάρια ανά εκατομμύριο BTU. Ως αποτέλεσμα, οι παγκόσμιες πληθωριστικές πιέσεις θα αυξηθούν, με την Ευρώπη να φέρει το κύριο βάρος της επίπτωσης. Ο πληθωρισμός θα συμπίσει το διαθέσιμο εισόδημα και το καταναλωτικό κλίμα θα εξασθενήσει, οδηγώντας σε επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης.

Σε αυτό το σενάριο η Δύση επιβάλλει κυρώσεις, εκτός από τον χρηματοπιστωτικό τομέα και σε άλλους τομείς, όπως η εξόρυξη, η παραγωγή και η μεταφορά ορυκτών καυσίμων και το εμπόριο που σχετίζεται με την άμυνα. Η Ε.Ε. θα καθυστερήσει εντ' αόριστον την έγκρισή του Nord Stream 2. Η Ρωσία θα απαντήσει συνεχίζοντας τη στρατηγική για μειωμένες προμήθειες φυσικού αερίου στην Ευρώπη, διατηρώντας πίεση στις παγκόσμιες αγορές φυσικού αερίου, ενώ η Ευρώπη θα αντισταθμίσει αυτήν την εξέλιξη, αντικαθιστώντας το χαμένο ρωσικό αέριο με LNG από άλλα μέρη του κόσμου.

Βραχυπρόθεσμα, υπό αυτό το σενάριο, η Ευρώπη θα ανταποκριθεί στις ενεργειακές

Στο δυσμενές σενάριο της Moody's Analytics η Ε.Ε. θα βιώσει το μεγαλύτερο σοκ, λόγω του πιο μεγάλου αντικτύπου που έχει η έλλειψη φυσικού αερίου στον πληθωρισμό της ενέργειας.

της ανάγκης χάρη σε έναν συνδυασμό μέτρων που περιλαμβάνουν αυξημένες προμήθειες LNG και την αξιοποίηση των αποθεμάτων ενέργειας. Μεσοπρόθεσμα, η αύξηση της ρωσικής προσφοράς και η μεγαλύτερη χωρητικότητα LNG στην Ευρώπη επαναφέρουν τις τιμές του φυσικού αερίου σε χαμηλότερα επίπεδα.

Σε ένα δεύτερο και «πολύ σκοτεινό» σενάριο, η εισβολή στην Ουκρανία μετατρέπεται σε παρατεταμένη σύγκρουση, σύμφωνα με τη Moody's Analytics. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μία τεράστια ανθρωπιστική καταστροφή στην Ουκρανία, προκαλώντας μια ενωμένη και ισχυρή απάντηση κυρώσεων από τις ΗΠΑ και την Ε.Ε., η οποία ακολουθείται από αντίποινα από τη Ρωσία μέσω της μείωσης των προμηθειών πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Σε αυτό το σενάριο, τα ρωσικά στρατεύματα καταλαμβάνουν το Κίεβο και εγκαθίστουν νέα κυβέρνηση. Ακολουθεί σφοδρή σύγκρουση με υψηλό ανθρώπινο και οικονομικό κόστος, καθώς οι μάχες οδηγούν σε θύματα αμάχων, κα-

ταστροφές σε οικονομικές υποδομές και ελλείψεις βασικών αγαθών. Το NATO αντιδρά με ταχεία συσσώρευση στρατευμάτων στην περιοχή σε μια προσπάθεια να αποτρέψει τη Ρωσία από την εισβολή στα γύρω έθνη.

Την ίδια στιγμή, οι ρωσικές εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου αντιμετωπίζουν δυσκολίες στις πληρωμές λόγω του αποκλεισμού από το SWIFT, κάτι το οποίο μειώνει τον όγκο πετρελαίου και φυσικού αερίου που επιθυμεί να προμηθεύσει η Ρωσία. Επιπλέον, η Ρωσία προχωράει στην περαιτέρω μείωση της προσφοράς στην Ευρώπη προκειμένου να ασκήσει πίεση στην Ε.Ε.

Το αποτέλεσμα σε αυτό το σενάριο είναι πως η τιμή του αργού πετρελαίου θα εκτοξευθεί στα 150 δολάρια το βαρέλι, ενώ οι ευρωπαϊκές τιμές φυσικού αερίου θα εκτιναχθούν στα 50 δολ. ανά εκατομμύριο BTU. Καθώς δεν θα υπάρχει γρήγορη επίλυση της αντιπαράθεσης, η Ε.Ε. αναγκάζεται να οικοδομήσει μια μεσοπρόθεσμη στρατηγική ενεργειακής ασφάλειας με

στόχο τη μείωση της εξάρτησής από τη Ρωσία.

Η Ε.Ε. θα βιώσει το μεγαλύτερο σοκ, όπως επισημαίνει ο οίκος, λόγω του πιο μεγάλου αντικτύπου που έχει η έλλειψη φυσικού αερίου στον πληθωρισμό της ενέργειας. Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα προσπαθήσουν να στηρίξουν τα νοικοκυριά μέσω επιδοτήσεων και φορολογικών περικοπών, και η ΕΚΤ θα ενισχύσει την ποσοτική χαλάρωση για να διευκολύνει τη δημοσιονομική στήριξη. Ωστόσο, οι ενέργειες αυτές δεν θα εμποδίσουν την περιοχή από το να βιώσει σημαντικό πληθωριστικό σοκ, ενώ η συμπίεση του διαθέσιμου εισοδήματος θα οδηγήσει σε παγκόσμια ύφεση, με την Ευρώζων να επηρεάζεται περισσότερο.

Ο ενεργειακός εφοδιασμός θα χρειαστεί αρκετά τρίμηνα για να αποκατασταθεί και οι τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου θα κινούνται σε μια νέα πολύ ακριβή κανονικότητα, ενώ η Ρωσία θα απομονωθεί ακόμη περισσότερο πολιτικά και οικονομικά.

Περιορισμένες συνέπειες σε μικροεπεξεργαστές από τη ρωσική εισβολή

Την επιδραση της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία στην ήδη κλυδωνιζόμενη παγκόσμια αγορά ημιαγωγών προσπαθούν να εκτιμήσουν οι εταιρείες του κλάδου, καθώς Ρωσία και Ουκρανία είναι σημαντικές πηγές σε νέον και παλλάδιο, που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μικροτσίπ. Επί του παρόντος, οι επιπτώσεις φαίνεται να είναι περιορισμένες, ωστόσο σύμφωνα με τους αναλυτές οι σοβαρότητά τους θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια και την έκταση των ρωσικών πολεμικών επιχειρήσεων στην Ουκρανία. Σύμφωνα με δημοσίευμα του Reuters, ο Λευκός Οίκος ήδη έχει ζητήσει από την αμερικανική βιομηχανία παραγωγής ημιαγωγών να βρει εναλλακτικούς προμηθευτές σε περίπτωση που η Ρωσία επιχειρήσει να εφαρμόσει αντίποινα στις επιβαλλόμενες αμερικανικές κυρώσεις.

Οι κατασκευαστές μικροτσίπ επιμένουν ότι μια κρίση με τη Ρωσία και την Ουκρανία θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο στις προμήθειες βραχυπρόθεσμα. Ωστόσο, όπως αναφέρει το Reuters, η ρωσική εισβολή

Προβλήματα θα υπάρξουν εάν οι πολεμικές συγκρούσεις έχουν παρατεταμένη διάρκεια, εκτιμούν εταιρείες του κλάδου.

στην Ουκρανία θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών και σε περαιτέρω προβλήματα, εάν επιβληθούν σκληρότερες κυρώσεις.

Βέβαια, η αύξηση αυτή πιθανότατα δεν θα γίνει αισθητή τους επόμενους μήνες, αν όχι για ένα χρόνο, επειδή οι περισσότεροι κατασκευαστές μικροτσίπ έχουν μακροπρόθεσμες συμφωνίες για τις πρώτες ύλες. «Παρά το γεγονός ότι η κρίση είναι δυναμικά μία από τις πιο σοβαρές που έπληξαν την Ευρώπη εδώ και αρκετές δεκαετίες, οι εταιρείες κατασκευής μικροτσίπ είναι καλά προετοιμασμένες λόγω της αποθήκευσης αποθεμάτων ως από-

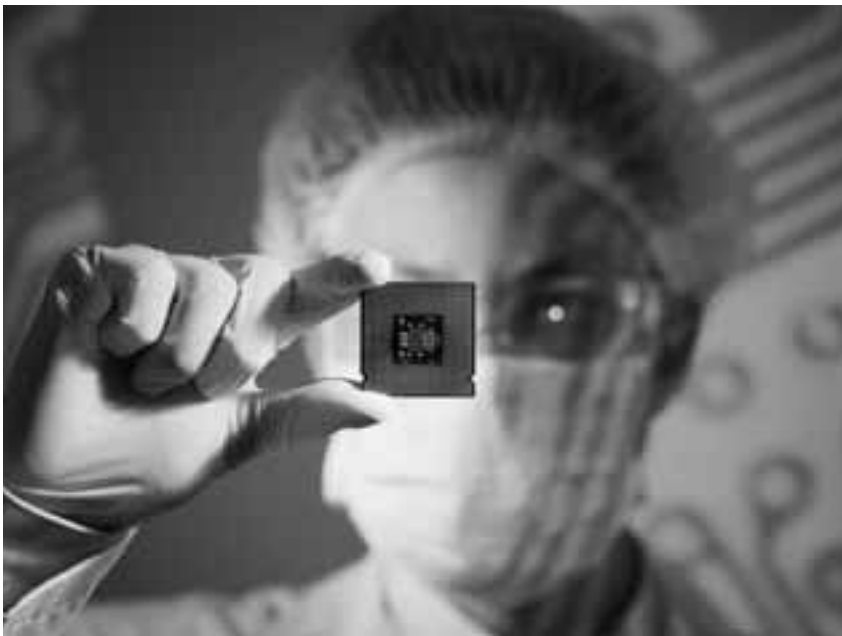
ντηση στην πανδημία της COVID-19», τονίζει το Reuters.

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ερευνητών Techcet, η Ουκρανία προμηθεύει τις ΗΠΑ τουλάχιστον με το 90% του χημικού στοιχείου νέον, το οποίο είναι κρίσιμο για τα λείζερ που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή των μικροτσίπ. Η Ρωσία παράγει νέον, ένα αέριο που είναι υποπρόϊόν της κατασκευής χάλυβα, το οποίο στη συνέχεια καθαρίζεται από μια εξειδικευμένη ουκρανική εταιρεία. Παράλληλα, η Ρωσία αποτελεί πηγή για το 35% του παλλάδιου που χρησιμοποιούν οι ΗΠΑ. Το συγκεκριμένο μέταλλο χρησιμοποιείται για την κατασκευή αισθητήρων καθώς και για άλλες εφαρμογές.

Να σημειωθεί ότι η τιμή στο νέον αυξήθηκε κατά 600% την τελευταία φορά που η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία, το 2014. Τα ίδια στοιχεία δείχνουν ότι το 1/3 του αμερικανικού παλλάδιου, που χρησιμοποιείται σε αισθητήρες και μνήμες μικροτσίπ, προέρχεται από τη Ρωσία.

Εταιρείες ημιαγωγών, όπως η SK hynix,

η Intel, η Global Foundries, η ASE Technology και η Unisem, είναι στο Reuters ότι δεν βλέπουν κανέναν άμεσο λόγο ανησυχίας. Ωστόσο, ανώνυμη πηγή ιαπωνικής βιομηχανίας του κλάδου προειδοποίησε ότι «τυχόν μελλοντικά προβλήματα σχετικά με τις προμήθειες σε νέον και παλλάδιο θα μπορούσαν τελικά να οδηγήσουν σε υψηλότερες τιμές τα μικροτσίπ». Από την πλευρά τους, εταιρείες όπως η Samsung, η Intel και η ASML Holding, που προμηθεύουν κατασκευαστές μικροτσίπ, συμπεριλαμβανομένης της Taiwan Semiconductor Corp, πρόσθεσαν ότι εξετάζουν εναλλακτικές λύσεις αντί για το νέον. Σύμφωνα με το CNBC, η εταιρεία κατασκευής μικροτσίπ Unisem, με έδρα τη Μαλαισία και βασικό πελάτη της την Apple, ανέφερε και εκείνη πως δεν αναμένει επίπτωση στην παραγωγή ημιαγωγών επειδή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν προέρχονται από τη Ρωσία, ενώ οι μηχανές της είναι από χώρες όπως οι ΗΠΑ, Ιαπωνία, Κορέα, Σιγκαπούρη αλλά και από την ενγχώρια αγορά.

Ρωσία και Ουκρανία είναι σημαντικές πηγές σε νέον και παλλάδιο, που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μικροτσίπ.

Η εξάρτηση των ευρωπαϊκών κρατών από την προμήθεια φυσικού αερίου από τη Ρωσία είναι ιδιαίτερα σημαντική και ενδεχόμενη διακοπή της τροφοδοσίας θα προκαλούσε πολλά προβλήματα.

Απειλή στασιμοπληθωρισμού στην Ευρώπη

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία μπορεί να μετατρέψει την κρίση φυσικού αερίου σε μια μονιμότερη πληθωριστική πίεση στις πρώτες ύλες και στα βασικά αγαθά, επαναφέροντας έτσι τον κίνδυνο του στασιμοπληθωρισμού πάνω από την Ευρώπη. Αυτό αναφέρει στο εβδομαδιαίο δελτίο οικονομικών εξελίξεων η διεύθυνση οικονομικών μελετών της Alpha Bank, που προσπαθεί να ερμηνεύσει τα αίτια της ανόδου των τιμών του φυσικού αερίου στην Ευρώπη τους τελευταίους μήνες, την εξάρτηση της Ευρώπης από τις εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία, καθώς και τις επιπτώσεις που θα έχει η διακοπή της τροφοδοσίας.

Σύμφωνα με την Alpha Bank, οι παράγοντες που θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για το μέγεθος του σοκ στην

Το ενεργειακό κόστος μπορεί να προκαλέσει μονιμότερες πληθωριστικές πιέσεις σε πρώτες ύλες και βασικά αγαθά, εκτιμά η Alpha Bank.

ευρωπαϊκή οικονομία είναι: η διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων, η μορφή και η ευστάθεια του νέου status quo που θα προκύψει, η κλιμάκωση των κυρώσεων έναντι της ρωσικής οικονομίας και, τέλος, η επίπτωση των κρατικών δαπανών των ευρωπαϊκών χωρών –για τη χρηματοδότηση της ενεργειακής κρίσης– στη δημοσιονομική τους ισορροπία, η οποία

ήδη διαταράχθηκε λόγω της πανδημίας. Αναφορικά με τις αυξήσεις των τιμών στο φυσικό αέριο στην Ευρώπη, η Alpha Bank επισημαίνει ότι οι περιορισμοί που τέθηκαν στις μετακινήσεις και στην παγκόσμια βιομηχανική δραστηριότητα, το 2020, είχαν ως αποτέλεσμα την κατακόρυφη πτώση της ταξιδιωτικής κίνησης και τη μεγάλη μείωση της ζήτησης για ορυκτά καύσιμα και κατά συνέπεια των τιμών τους.

Η σταδιακή ομαλοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία ξεκίνησε από τα μέσα περίπου του 2020, οδήγησε σε αύξηση της ζήτησης για όλα τα καύσιμα, παρά το άκρως ευμετάβλητο περιβάλλον που προκάλεσαν τα διαδοχικά κύματα της πανδημίας COVID-19. Η ζήτηση για το φυσικό αέριο αναμένεται να

είναι υψηλή, καθώς η καύση του έχει λιγότερο επιβλαβείς συνέπειες για το περιβάλλον σε σύγκριση με άλλα καύσιμα, όπως το πετρέλαιο, γεγονός που το καθιστά ως το ενδιάμεσο καύσιμο στη διαδικασία μετάβασης προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Η εξάρτηση των ευρωπαϊκών κρατών από την προμήθεια φυσικού αερίου από τη Ρωσία είναι ιδιαίτερα σημαντική και ενδεχόμενη διακοπή της τροφοδοσίας θα προκαλούσε πολλά προβλήματα. Ωστόσο, η άνοδος των τιμών του φυσικού αερίου δεν είχε την ίδια ένταση στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, καθώς οι τιμές αυξήθηκαν περισσότερο στην Ευρώπη σε σύγκριση με τις ΗΠΑ. Ο βασικότερος, ενδεχομένως, λόγος είναι τα χαμηλά αποθέματα αερίου στα ευρωπαϊκά κράτη.

Οι κυρώσεις

Αντικρούοντας την κριτική πως οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας είναι σχετικά ήπιες, ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν υποστήριξε μεν πως «ο αποκλεισμός από το Swift παραμένει πάντα στο τραπέζι», αλλά δεν απέφυγε να προδώσει την ανησυχία των Ευρωπαίων όταν παραδέχθηκε πως «αυτήν τη στιγμή δεν είναι αυτό που θα ήθελε η περισσότερη Ευρώπη».

Οι δεσμοί

Αποκαλυπτικός ως προς τους στενούς οικονομικούς δεσμούς Ε.Ε. και Ρωσίας ήταν ο Ρώσος υπουργός Ενέργειας, Νικολάι Σουλγκίνοφ, όταν αναφέρθηκε «στις ζημιές που συνεπάγεται για πολλές ευρωπαϊκές εταιρείες η απόφαση να "παγώσει" ο Nord Stream 2», προσθέτοντας πως η Ρωσία «προχωράει με τη λογική ότι το θέμα του φυσικού αερίου δεν πρέπει να πολιτικοποιείται».

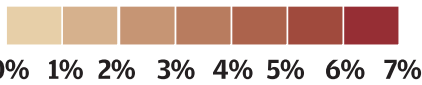
Οι συνέπειες

Αν και οι Ευρωπαίοι ηγέτες τόνισαν πως οι κυρώσεις θα «προκαλέσουν εκτεταμένες και βαρύτερες συνέπειες στη Ρωσία», ο πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου, Σαρβί Μπετέλ, ήταν ένας από τους λίγους που παραδέχθηκαν πως «όλα αυτά τα μέτρα θα τα πληρώσουμε ακριβά και εμείς οι ίδιοι». Εσπευσε, όμως, να προσθέσει πως «η ειρήνη έχει τιμήμα».

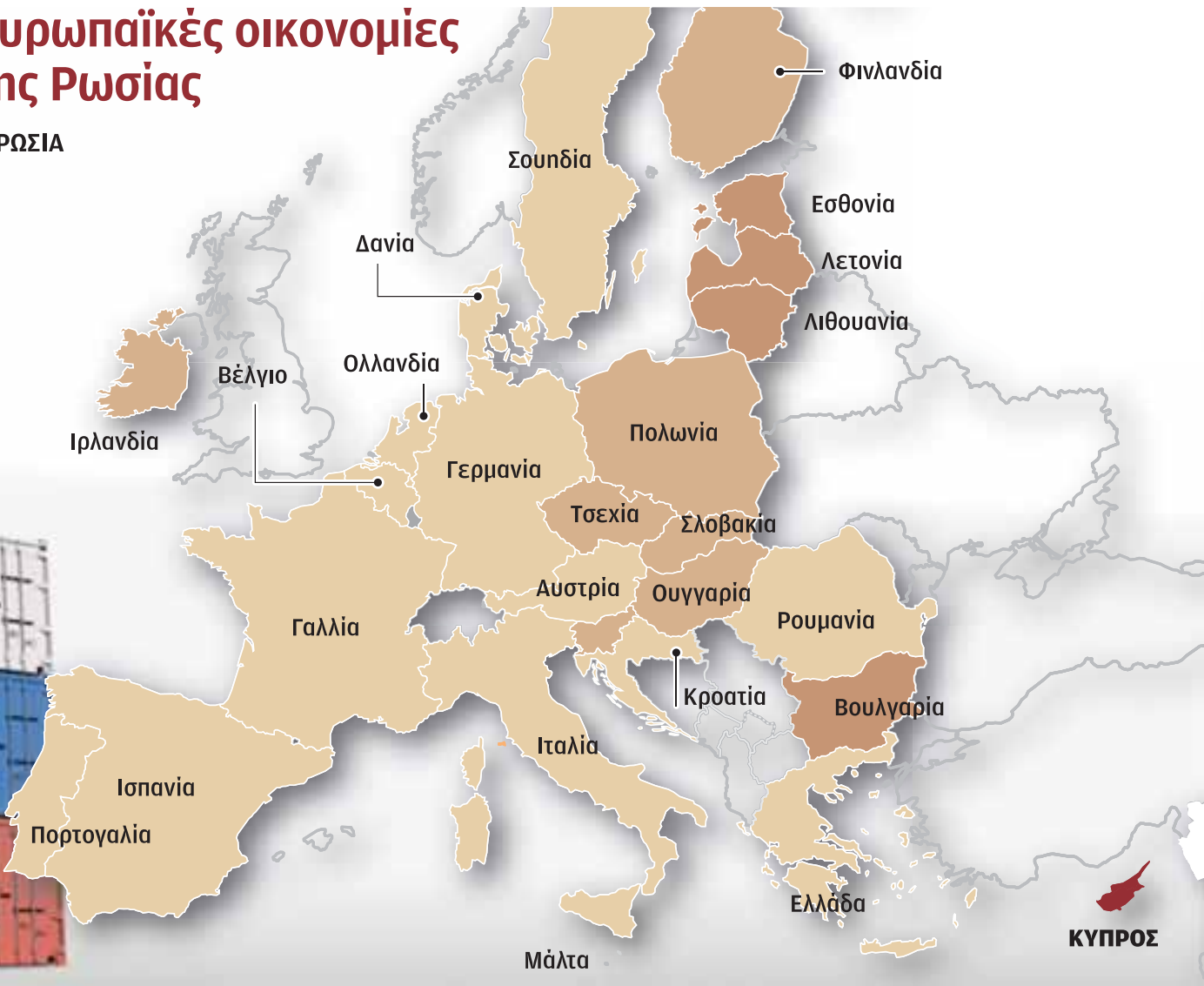
Η Κύπρος και οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης έχουν τη μεγαλύτερη έκθεση καθώς είναι σημαντικές οι εξαγωγές τους στη ρωσική αγορά.

Τι διακυβεύεται για τις ευρωπαϊκές οικονομίες από τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΑ

ΠΗΓΕΣ: ΟΟΣΑ, Bloomberg Economics

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Χαμένη και η Ε.Ε. από την ουκρανική κρίση

Οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας και οι επιπτώσεις στον πληθωρισμό και στην ανάπτυξη της Ευρώπης

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Καθώς η ουκρανική κρίση τείνει να προχωρήσει στην επόμενη φάση της και οι δύο πλευρές του Ατλαντικού ανακοινώνουν κυρώσεις κατά της Ρωσίας, γίνεται όλο και περισσότερο σαφές πως, έχοντας προσδεθεί στο άρμα των ΗΠΑ, η Ε.Ε. συντάσσεται με μια πολιτική αντίθετη προς τα οικονομικά συμφέροντά της. Με δεδομένη την ενεργειακή εξάρτησή της από τους ρωσικούς υδρογονάνθρακες, η Γηραιά Ηπειρος φαίνεται να είναι η μεγάλη χαμένη από αυτή την, κατά ορισμένους απροσδόκητη, αναμέτρηση της Ρωσίας με τη Δύση.

Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, που δεν έχουν παρά ελάχιστους οικονομικούς και εμπο-

ρικούς δεσμούς με τη Ρωσία, η Ε.Ε. είναι στενά συνδεδεμένη οικονομικά με τον βόρειο γείτονά της και έχει πολλά να χάσει αν βαθύνει πραγματικά το ρήγμα στις σχέσεις με τη Μόσχα. Η Ρωσία έχει επανειλημμένως τονίσει διά στόματος άλλοτε υψηλόβαθμων στελεχών του ενεργειακού κολοσσού της Gazprom και άλλοτε του ίδιου του Ρώσου προέδρου ότι είναι αζήμιστος προμηθευτής φυσικού αερίου και ανταποκρίνεται πάντα στις συμβατικές υποχρεώσεις συμβολαίων που έχει συνάψει με την ευρωπαϊκή πελατεία της. Μια εκτόξευση όμως του κόστους των πληρωμών εξαιτίας του αποκλεισμού από το Swift μπορεί να οδηγήσει σε εξαναγκαστική διακοπή των ροών φυσικού αερίου προς την Ευρώπη, που αναζητάει απεγνω-

Ο αποκλεισμός του τραπεζικού συστήματος της Ρωσίας από το διεθνές σύστημα πληρωμών Swift μπορεί να εκτοξεύσει τις τιμές αερίου.

σμένα εναλλακτικούς προμηθευτές ενέργειας.

Εχει ήδη αυξησει τις αγορές υδρογονομένου φυσικού αερίου (LNG) από τις ΗΠΑ, που τώρα φαίνεται συμφέρον σε σύγκριση με τα λιγγιτών υψηλά στα οποία έχουν εκτοξευθεί οι τιμές του φυσικού αερίου στις ευ-

ρωπαϊκές αγορές. Εχει επίσης στραφεί σε άλλους προμηθευτές, όπως το Κατάρ και η Νορβηγία, που έχουν όμως με τον τρόπο τους καταστήσει σαφές ότι είναι από δύσκολο έως αδύνατο να αναπληρώσουν το ρωσικό αέριο αν αυτό στερέψει στους αγωγούς προς Ευρώπη. Πέραν των περιορισμένων εναλλακτικών της, άλλωστε, η Ε.Ε. έχει πρωτίστως κάθε λόγο να φοβάται μια περαιτέρω εκτόξευση των τιμών του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, που θα μπορούσαν να δώσουν επικίνδυνη ώθηση στον ήδη ανησυχητικό πληθωρισμό. Με τον πληθωρισμό να βρίσκεται ήδη στο 5,1% και τα αιτιά του, όπως το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, να παραμένουν επί του παρόντος, η Ε.Ε. έχει κάθε λόγο να

αγωνιά για τις εξελίξεις στην οικονομία της. Ήδη διαφαίνεται, άλλωστε, εντονότερος προβληματισμός για τις επόμενες κινήσεις της ΕΚΤ που, βλέποντας να επιταχύνεται ο πληθωρισμός, σχεδιάζει στροφή σε περιοριστική νομισματική πολιτική μετά τον επικείμενο τερματισμό του έκτακτου προγράμματος αγορών ομολόγων κατά τις πανδημίας. Σκληροί «ιέρακες» στους κόλπους της, όπως ο Αυστριακός Ρόμπερτ Χόλτζμαν και ο Λιθουανός Γκεντιμίνας Σίμκουσ, τόνισαν μέσα στην εβδομάδα τον κίνδυνο του πληθωρισμού ζητώντας είτε ευθέως είτε διακριτικά αύξηση των επιτοκίων. Αλλά δεν λείπουν οι φωνές όσων προειδοποιούν για τον κίνδυνο καιριού λάθους που θα καθλώσει την οικονομία της Ευρωζώνης.

Οι «27», ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Μόσχας

Επιβάλλοντας κυρώσεις στον βόρειο γείτονά της, η Ε.Ε. κινδυνεύει να χάσει μια σημαντική αγορά για τα προϊόντα της, καθώς οι οικονομικές σχέσεις της με τη Ρωσία είναι στενές και σε πολλά επίπεδα. Η Ρωσία είναι ο πέμπτος εμπορικός εταίρος της Ε.Ε., η οποία όμως είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ρωσίας. Τολάχιστον στην παρούσα συγκυρία, η δυσαναλογία αυτή κάθε άλλο παρά προς όφελος της Ευρώπης λειτουργεί. Το 37% των εξαγωγών της Ρωσίας προορίζεται για τις χώρες της Ε.Ε. αλλά την ίδια στιγμή το 36% των εισαγωγών της Ρωσίας προέρχεται από την Ε.Ε. Η ρωσική αγορά αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 4% των εξαγωγών πολλών ευ-

ρωπαϊκών χωρών, είναι σημαντική αγορά για τα προϊόντα της Ολλανδίας και της Γερμανίας πρωτίστως, αλλά και για κάποια ελληνικά αγροτικά προϊόντα. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση που οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας πλήξουν το εμπόριο ανάμεσα στις δύο πλευρές, θα πληγούν οι εξαγωγές χωρών-μελών της Ε.Ε., με όσα αυτό συνεπάγεται για τα έσοδά τους και την ανάπτυξη των οικονομιών τους.

Όσον αφορά όσα εισάγει η Ε.Ε. από τη Ρωσία, οι κίνδυνοι είναι εξίσου σημαντικοί. Η Ρωσία είναι παγκόσμια δύναμη όχι μόνο στις εξαγωγές σιτηρών και καλαμποκιού, αλλά και βιομηχανικών μετάλλων, όπως το αλουμίνιο, το νικέλιο, ο χαλκός, η πλατίνα

Το 37% των εξαγωγών της Ρωσίας προορίζεται για τις χώρες της Ε.Ε. και το 36% των εισαγωγών της προέρχεται από την Ευρώπη.

και το παλλάδιο. Ειδικότερα, αντιπροσωπεύει το 40% της παγκόσμιας παραγωγής παλλάδιου και το 30% της παραγωγής αλουμινίου και βρίσκεται έτσι στον κατάλογο της Κομισιόν ανάμεσα στους προμηθευτές κρίσιμων πρώτων υλών για την Ε.Ε. Σπ-

μειωτέον ότι η ευρωπαϊκή αεροναυπηγική βιομηχανία Airbus συγκαταλέγεται στην πελατεία των ρωσικών βιομηχανικών μετállων. Ενδεικτική του αντικτύπου που μπορεί να έχουν οι κυρώσεις στις άλλες οικονομίες ήταν η εκτόξευση της τάξεως του 3% που σημείωσαν οι τιμές του αλουμινίου στην αγορά εμπορευμάτων του Λονδίνου μόλις έγινε γνωστή η είδηση της εισβολής ρωσικών στρατευμάτων στην Ουκρανία. Την ίδια στιγμή εκτοξεύονταν κατά 5% οι τιμές των σιτηρών στις αγορές εμπορευμάτων ανά τον κόσμο, αντανakώντας την ανησυχία για ενδεχόμενες ελλείψεις στην παγκόσμια αγορά.

Δεν είναι άλλωστε λίγα όσα διακυβεύ-

ονται στη Ρωσία για ζωτικούς κλάδους των ευρωπαϊκών οικονομιών, με τις ευρωπαϊκές πετρελαϊκές να έχουν μεγάλη έκθεση στη χώρα. Η βρετανική πολυεθνική BP κατέχει μερίδιο σχεδόν 1/5 στη μεγαλύτερη πετρελαϊκή της Ρωσίας, τη Rosneft, η προσφάτως εισπλημένη στο χρηματιστήριο του Λονδίνου Shell ελέγχει το 27,5% του σχεδίου φυσικού αερίου «Σαχαλίν 2» της Gazprom και η ολλανδική Vitol έχει μερίδια στο σχέδιο εκμετάλλευσης των πετρελαίων της Αρκτικής από τη Rosneft. Ακόμη και οι τράπεζες ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών έχουν σημαντική έκθεση στη Ρωσία, με κυριότερες εκείνες της Αυστρίας, της Ιταλίας και της Γαλλίας.

Η Ρωσία χρειάζεται την Ευρώπη, αλλά έχει ως καταφύγιο συνεργασίες με Κίνα

Οι στενοί δεσμοί ανάμεσα στις ευρωπαϊκές οικονομίες και τη Ρωσία δεν ωφελούν βέβαια μόνο την ευρωπαϊκή πλευρά, αλλά στοιχειοθετούν αλληλεξάρτηση ιδιαίτερα σημαντική για τη Μόσχα. Δεδομένου ότι η Ευρώπη καλύπτει περίπου το 40% των εισαγωγών της σε φυσικό αέριο με το ρωσικό, τα έσοδα που καταλήγουν στα ταμεία του ρωσικού κράτους συντηρούν την οικονομία του. Κυρώσεις στον ενεργειακό κλάδο της Ρωσίας από πλευράς της Ε.Ε. ισοδυναμούν με ραγδαία πτώση των εσόδων της Μόσχας, γι' αυτό και το Κρεμλίνο εμφανίζεται με κάθε τρόπο ως αζήμιστος εταίρος της Ευρώπης και εγ-

χυημένος προμηθευτής ενέργειας. Ήταν αποκαλυπτική η δήλωση στην οποία προέβη προ ημερών ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας, Ρόμπερτ Χάμπεκ, όταν σχολιάζοντας την απόφαση του Βερολίνου να «παγώσει» τον αγωγό Nord Stream 2, έσπευσε να καθορυσώσει τους Γερμανούς τονίζοντας πως έχουν προηγηθεί και άλλες κρίσεις αλλά δεν έπληξαν τις συναλλαγές της Γερμανίας με τη Ρωσία στον τομέα της ενέργειας. Η επίμαχη απόφαση του Βερολίνου πρόκειται βέβαια να πλήξει την οικονομία της Ρωσίας, όπως προδίδει και η δήλωση του Ρώσου υπουργού Ενέργειας, Νικολάι Σουλγκίνοφ, ότι «το

θέμα του φυσικού αερίου δεν πρέπει να πολιτικοποιείται».

Από το 2014 και την προσάρτηση της Κριμαίας, η οικονομία της Ρωσίας ζει, όμως, έτσι κι αλλιώς σε ένα καθεστώς κυρώσεων, που την έχουν αναγκάσει σε ορισμένες κινήσεις αυτοπροστασίας. Ανάμεσά τους μια σειρά από οικονομικές συμφωνίες που βοηθούν τη Ρωσία να επιβιώσει, διατηρώντας όμως το καθεστώς του μικρότερου εταίρου, ενώ αποβαίνουν προς το συμφέρον της Κίνας. Την τελευταία διετία βλέποντας τις προσπάθειες της Ε.Ε. αφενός να διαφοροποιήσει τους προμηθευτές της σε φυσικό αέριο και α-

Οι συμφωνίες με το Πεκίνο για το πετρέλαιο και τα δάνεια από κινεζικές κρατικές τράπεζες.

φετέρου να εγκαταλείψει τους υδρογονάνθρακες προς χάριν της καθαρής ενέργειας, η Ρωσία έχει στραφεί στην Κίνα, η οποία έχει εξελιχθεί στον μεγαλύτερο πελάτη της σε ό,τι αφορά το πετρέλαιο. Επιπλέον, προ ημερών η Gazprom υπέγραψε συμφωνία με την κινεζική CNPC, που προβλέπει την προ-

σφορά ρωσικού φυσικού αερίου για χρονικό διάστημα 25 ετών. Παράλληλα, πάντως, με ευνοϊκούς όρους για τα δικά της συμφέροντα η Κίνα έχει προσφέρει ένα είδος καταφυγίου στη Ρωσία, με τις κρατικές τράπεζές της να χορηγούν δάνεια σε ρωσικές οντότητες. Το AidData, το διεθνές εργαστήριο ερευνών του ιδρύματος William & Mary, υπολογίζει πως η Ρωσία είναι ο μεγαλύτερος αποδέκτης κινεζικών δανείων, καθώς από το 2000 έως το 2017 έχει λάβει κινεζικά δάνεια ύψους 151 δισ. δολαρίων. Ανάμεσά τους συγκαταλέγονται και ο-

μολογα συνολικού ύψους 86 δισ. δολαρίων που έχουν εκδώσει κρατικές τράπεζες της Κίνας και τα έχουν πουλήσει σε ιδιωτικές τράπεζες. Δεδομένου, άλλωστε, ότι τα τελευταία χρόνια κλιμακώνεται ο ανταγωνισμός ανάμεσα στο Πεκίνο και την Ουάσινγκτον, η Κίνα έχει μειώσει την έκθεσή της στο δολάριο όπως ακριβώς και η Ρωσία. Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως η μείωση αυτή διασφαλίζει έως έναν βαθμό τις εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών. Έτσι το περασμένο έτος το διμερές εμπόριο έφτασε στο ρεκόρ των 140 δισ. δολαρίων.

Κυπριακή αγορά ακινήτων & ανάπτυξης γης

Ανασκόπηση για το 2021

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ευνοϊκές οι προοπτικές για τη μεταποίηση

Του GUIDOGIORGIO BODRATO*

Η δυναμική εγχώρια και διεθνής ζήτηση και η υποχώρηση των μολύνσεων του κορωνοϊού συνέβαλαν στο να διαμορφωθούν ευνοϊκότερες προοπτικές για τις επιχειρήσεις μετά μια προσωρινή αναδίπλωση τον Ιανουάριο. Τα προκαταρκτικά στοιχεία των δεικτών διευθυντών προμηθειών τόσο για την Ευρώζωνη όσο και για το Ηνωμένο Βασίλειο τον μήνα Φεβρουάριο έρχονται εις επιρρωσιν όσων προβλέπουμε για τον πληθωρισμό και την ανάπτυξη. Σύμφωνα με τη Markitt, η δραστηριότητα του κλάδου της παροχής υπηρεσιών επιταχύνθηκε ιδιαιδώς (ωηρά χάρη στο γεγονός ότι καλάρωσαν οι περιορισμοί της πανδημίας στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης – κι αυτό με τη σειρά του ενίσχυσε τις διαπροσωπικές υπηρεσίες και την εξαγωγή υπηρεσιών, όπως είναι τα ταξίδια και ο τουρισμός. Στη δε μεταποίηση, οι νέες παραγελίες και η συσώρευση όγκου εργασίας προς διεκπεραίωση συντέλεσαν στην ενίσχυση της παραγωγής αγαθών. Κι ενώ τα κέρδη

Οι αγορές εργασίας παραμένουν δυναμικές σε όλη την Ευρώπη.

αποδείχθηκαν στέρα, ήταν ανοιόμορφα μοιρασμένα στις επιμέρους χώρες. Οι εταιρείες της μεταποίησης στη Γερμανία ανέφεραν πως τα κωλύματα στο σύστημα της εφοδιαστικής αλυσίδας αμβλύνονται και οι πιέσεις στις τιμές πρώτων υλών αποδείχθηκαν ελαφρώς λιγότερο οξείες. Στη Γαλλία, όμως, οι αντίστοιχες επιχειρήσεις είχαν αυξημένα προβλήματα στο να αντλήσουν πρώτες ύλες και ενδιάμεσα προϊόντα. Συνολικά για την Ευρώζωνη, ωστόσο, η Markitt διαπίστωσε τα λιγότερα περιστατικά στην καθυστέρηση προμηθειών από τον Ιανουάριο του 2021. Κι ενώ τα οφέλη από τη ζήτηση εξακολουθούν να υπερφαλαγγίζουν την προσφορά, οι πληθωριστικές πιέσεις επιτείνονται. Οι αγορές εργασίας παραμένουν δυναμικές σε όλη την Ευρώπη. Η δυναμικότερη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την ισχυρή εισροή νέων παραγγελιών υπό συνθήκες προσωρινών ελλείψεων προσωπικού εξαιτίας των μέτρων απομόνωσης λόγω μόλυνσης από

κορωνοϊό, συνέτειναν στην αύξηση των προσλήψεων από τον ιδιωτικό τομέα της Ευρώζωνης. Τα διευθυντικά στελέχη των επιχειρήσεων απέδωσαν στην άνοδο των μισθών και στην ακριβότερη ενέργεια τη μετακύλιση του κόστους στους καταναλωτές για τα αγαθά και τις υπηρεσίες. Η μεταποιητική δραστηριότητα στη Γερμανία βελτιώθηκε τον Φεβρουάριο και η παραγωγή του κλάδου συνέχισε να επεκτείνεται χάρη στη ρωμαλέα αύξηση εξαγωγών και στην κάποια περαιτέρω άμβλυνση της συμφορησης στην εφοδιαστική αλυσίδα. Επίσης, αυξήθηκε η απασχόληση, ώστε να μπορεί να διεκπεραιωθεί ο σωρευμένος όγκος δουλειάς και να είναι διαχειρίσιμες οι νέες παραγγελίες. Οι προσδοκίες στη γερμανική μεταποίηση παρέμειναν σε επίπεδα σαφώς υψηλότερα από τον μεσοπρόθεσμο μέσο όρο. Ωστόσο, ο πληθωρισμός στις τιμές πρώτων υλών και οι εντεινόμενες ελλείψεις εργατικών κερών λόγω αυτοαπομόνωσης εργαζομένων εξαιτίας της «Ομικρον» είχε ως αποτέλεσμα μια μικρή επιβράδυνση στον ρυθμό αύξησης της παραγωγής του κλάδου τον Φεβρουάριο έναντι του Ιανουαρίου. Παρά ταύτα, ο σύνθετος δείκτης παραγωγής επιταχύνθηκε σε υψηλά εξαμήνου.

Στη δε Γαλλία, η έκπληξη αποδείχθηκε μεγαλύτερη από την αντίστοιχη της Γερμανίας και της Ευρώζωνης εν συνόλω και ήταν ευχάριστη. Κι αυτό συνέβη παρά τα προβλήματα στη μεταποίηση. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες ευνοήθηκαν από τη χαλάρωση των περιοσότερων εκ των περιορισμών της πανδημίας στις αρχές του μηνός. Στην εγχώρια και στη διεθνή αγορά οι πωλήσεις του κλάδου της μεταποίησης σημείωσαν δυναμική αύξηση και ενισχύθηκαν οι παραγελίες, αν και οι εταιρείες ανέφεραν τα συνεχιζόμενα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα και την παράταση στον χρόνο παράδοσης. Η δε αύξηση των τιμών στις πρώτες ύλες και στα ενδιάμεσα είδη είχαν ως αποτέλεσμα να καθυστερεί η παραγωγή και να σωρεύεται όγκος εργασίας. Τέλος, οι γαλλικές εταιρείες προχώρησαν σε περισσότερες προσλήψεις, ώστε να προσαρμόσουν την παραγωγή στον αυξημένο όγκο παραγγελιών και στις απουσίες λόγω ασθένειας από κορωνοϊό.

* Ο κ. Guidogiorgio Bodrato είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Ταχύτερα από τις ευρωπαϊκές αναπτύσσονται οι εταιρείες στις ΗΠΑ

Κατακερματισμένη αγορά στην Ε.Ε., διαφορετικοί κανόνες, πανδημία οι αιτίες

Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις υστερούν σε καινοτομία και ανάπτυξη έναντι των αμερικανικών, που έχουν κυριαρχήσει στην παγκόσμια αγορά. Αιτία είναι η κατακερματισμένη αγορά της Ε.Ε. και το γεγονός ότι η Γηραιά Ηπειρος δεν κατορθώνει να εναρμονίσει τους διαφορετικούς κανόνες που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες. Κι ενώ το πρόβλημα προϋπάρχει, η πανδημία φαίνεται να επέτεινε τις μεγάλες αποκλίσεις ανάμεσα στις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές επιχειρήσεις. Έτσι, στα τέλη του περασμένου έτους μόνον 16 ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και τέσσερις από τη Βρετανία και την Ελβετία, συγκαταλέγονταν στις 100 μεγαλύτερες του κόσμου από πλευράς αύξησης της κεφαλαιοποίησης τους. Κυριαρχούν αντιθέτως οι αμερικανικές με τον αντίστοιχο αριθμό να ανέρχεται σε 58, καθώς οι κολοσσοί της υπερδύναμης Apple, Amazon, Facebook και Google εκμεταλλεύτηκαν στο έπακρον τη στροφή στην online κατανάλωση που συνόδευσε τα lockdowns.

Πρόκειται για διαπιστώσεις της Στρογγυλής Τράπεζας Ευρωπαϊκών Βιομηχανιών, που συσπειρώνει τους επικεφαλής των 60 μεγαλύτερων βιομηχανικών και τεχνολογικών εταιρειών της Ευρώπης. Η Στρογγυλή Τράπεζα υπογραμμίζει πως οι αμερικανικές

Η Ευρώπη δεν έχει παρουσία στους τομείς που αναμένεται να σημειώσουν μεγάλα κέρδη στο μέλλον, τονίζουν κύκλοι της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

επιχειρήσεις έχουν αναπτυχθεί πολύ ταχύτερα καθώς απευθύνονται σε μια ενοποιημένη αγορά 330 εκατ. ανθρώπων που μιλούν την ίδια γλώσσα και υπακούουν στους ίδιους κανόνες. Το χάσμα ανάμεσα στις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές αντανακλούν, άλλωστε, και οι χρηματιστηριακοί δείκτες, καθώς στη διάρκεια των δύο ετών της πανδημίας ο αμερικανικός δείκτης S&P 500 συγκέντρωσε κέρδη 46% έναντι μόλις 16% του πανευρωπαϊκού Stoxx 600.

Μιλώντας στους Financial Times ο Μάρτιν Μπρουντερμύλερ, διευθύνων σύμβουλος της ευρωπαϊκής χημικής βιομηχανίας BASF και μέλος της Στρογγυλής Τράπεζας, εξέφρασε την εκτίμηση ότι «οι επιχειρήσεις θα μπορούσαν να προχωρήσουν πολύ ταχύτερα στις ψηφιακές τεχνολογίες και στα προγράμματα μείωσης των εκπομπών καυσαερίων αν δεν προσέκρουαν στα εμπόδια των εθνικών νομοθεσιών, των μακροσκελίστατων διαδικασιών έκδοσης αδειών και

Το χάσμα ανάμεσα στις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές εταιρείες αντανακλούν και οι χρηματιστηριακοί δείκτες, καθώς στη διάρκεια των δύο ετών της πανδημίας ο αμερικανικός δείκτης S&P 500 συγκέντρωσε κέρδη 46% έναντι μόλις 16% του πανευρωπαϊκού Stoxx 600.

στις αποκλίσεις πολιτικές μεταξύ κρατών-μελών».

Ομοίως ο Αντρέ Κέτνερ, εκ των συνδιευθυντών της γερμανικής DWS, επισημαίνει ότι η Ευρώπη υπέστη διπλό πλήγμα από την πανδημία πρωτίστως επειδή δεν διαθέτει τεχνολογικούς κολοσσούς αντίστοιχους των Apple, Amazon, Facebook και Google που επωφεληθήκαν τα μέγιστα από τις νέες συνθήκες, αλλά και επειδή η Ευρώπη πήρε τον κορωνοϊό πολύ πιο σοβαρά από άλλες οικονομίες με αποτέλεσμα να πληγούν περισσότερο οι επιχειρήσεις της.

«Στις ΗΠΑ οι περιορισμοί ήταν λιγότεροι», επισημαίνει ο Κέτνερ, ενώ ο Τζόρτζ Ογίλα, πρώην πρόεδρος τόσο της Royal Dutch Shell όσο και της Nokia, και νυν μέλος του Δ.Σ. της επενδυτικής τράπεζας Perella Weinberg Partners, υπογραμμίζει πόσο ταχύτερα δόθηκε η κρατική στήριξη στις ΗΠΑ αλλά και σε πόσο μεγαλύτερη κλίμακα σε σύγκριση με την Ευρώπη. Όπως τονίζει, «οι

αναπτυξιακές πολιτικές τόσο με μέτρα δημοσιονομικής όσο και νομισματικής φύσης είχαν αντίκτυπο στην Ευρώπη», προσθέτοντας ότι «οις ΗΠΑ ο αντίκτυπος ήταν μεγαλύτερος καθώς τα μέτρα ήταν πιο αποφασιστικά και ελήφθησαν ναρτίτερα». Όπως, άλλωστε, επισημαίνει η βρετανική εφημερίδα, η διαφορά αντανακλάται στη σαφώς μεγαλύτερη επέκταση που καταγράφεται στο χαρτοφυλάκιο της αμερικανικής Federal Reserve σε σύγκριση με εκείνη της ΕΚΤ. Στα τέλη Μαρτίου του 2020 ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, είχε υπογράψει νομοσχέδιο με το οποίο ενέκρινε δαπάνες ύψους 2,3 τρις. δολαρίων για παροχή βοήθειας εκτάκτου ανάγκης σε πολίτες, επιχειρήσεις και γενικώς σε όλο το φάσμα της αμερικανικής οικονομίας. Το ποσό αυτό αντιπροσώπευε το 11% του αμερικανικού ΑΕΠ. Η στήριξη που χορήγησαν αντιθέτως τα όργανα της Ε.Ε. ήταν σχεδιασμένη κατά τρόπο που δεν βοηθούσε την ανταγωνιστι-

κόπτη, σύμφωνα τουλάχιστον με τον Σάιμον Φρίκλεϊ, διευθύνοντα σύμβουλο της συμβουλευτικής AlixPartners στη Νέα Υόρκη. Όπως τονίζει ο ίδιος, τα μοσπονηδιακά προγράμματα των ΗΠΑ προσέφεραν άμεση στήριξη στον υπάλληλο σε αντίθεση με την Ευρώπη που προσέφερε στήριξη στον επιχειρηματία προκειμένου να προστατεύσει την απασχόληση.

Η απουσία ευρωπαϊκών τεχνολογικών κολοσσών είναι καίριο πρόβλημα και κατά τη γνώμη του Τζέιμς Γουότσον, διευθυντή οικονομικού τομέα στην Business Europe, που τονίζει πως «δεν έχουμε παρουσία στους τομείς που αναμένεται να σημειώσουν μεγάλα κέρδη στο μέλλον». Όπως επισημαίνουν, πάντως, οι FT, υπάρχουν ενδείξεις αλλαγής. Στη διάρκεια του 2021 ο τομέας τεχνολογίας της Ευρώπης προσείλκυσε επενδύσεις ύψους 100 δισ. δολαρίων, ποσό σχεδόν τριπλάσιο από το αντίστοιχο του 2020.

Αυξάνεται η τάση για διάσπαση επιχειρηματικών κολοσσών

Τα σχέδια καναδικής επενδυτικής και της ισπανικής Naturgy Energy Group

Χαρακτήρα κυρίαρχης τάσης φαίνεται να προσλαμβάνει το κύμα των επιχειρηματικών ομίλων που διασπώνται προτιμώντας ένα μικρότερο και ευέλικτο σχήμα και όχι τα μεγέθη των κολοσσών. Όλο και περισσότερες εταιρείες με χρηματιστηριακή αξία της τάξης του ενός τρις. δολαρίων σχεδιάζουν τη διάσπασή τους και την απομάκρυνσή τους από το επιχειρηματικό μοντέλο του ομίλου επιχειρήσεων. Στην τάση αυτή προσχωρούν τώρα αφενός ένας από τους μεγαλύτερους θεσμικούς επενδυτές του κόσμου και αφετέρου ο ενεργειακός γίγαντας ευρωπαϊκής χώρας. Ο λόγος

Εχουν προηγηθεί τους τελευταίους μήνες ανακοινώσεις από General Electric, Johnson & Johnson και Toshiba Corp.

για την καναδική επενδυτική Brookfield Asset Management που ανακοίνωσε ότι εξετάζει την απόσχιση της μονάδας της που επενδύει για λογαριασμό ιδρυμάτων και η κεφαλαιοποίηση της οποίας υπολογίζεται σε 100 δισ. δολάρια. Παράλληλα, η μεγαλύτερη εταιρεία διανομής φυσικού αερίου της Ισπανίας, η Naturgy Energy Group, σχεδιάζει να διασπασθεί σε δύο διαφορετικές εταιρείες που θα αναλάβουν η μία τις υποδομές και η άλλη τις ενεργειακές της δραστηριότητες.

Η τάση για διάσπαση των επιχειρηματικών ομίλων δεν αποτελεί κάτι και-

νούργιο, αλλά είναι γεγονός ότι αυξάνεται και επιταχύνεται τελευταία καθώς εντείνονται οι πιέσεις που ασκούν οι επενδυτές στους διευθύνοντες συμβούλους να αυξήσουν την αξία των εταιρειών και να αναβαθμίσουν την ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης απλουστεύοντας τη δομή των εταιρειών. Εχουν προηγηθεί τους τελευταίους μήνες του περασμένου έτους σχετικές ανακοινώσεις από τους κολοσσούς της General Electric, της Johnson & Johnson αλλά και της Toshiba Corp που σχεδιάζουν να διασπασθούν και να εγκαταλείψουν το μοντέλο του ογκώδους ε-

πιχειρηματικού ομίλου. Την αρχή έκανε μάλιστα τον Νοέμβριο η General Electric, ο ιστορικός και εμβληματικός όμιλος συσφασμένος με την έννοια της βιομηχανικής ισχύος των ΗΠΑ, όταν ανακοίνωσε ότι πρόκειται να διασπασθεί σε τρεις εταιρείες. Η εκτίμηση των οικονομικών αναλυτών τότε ήταν πως η διάσπαση της σηματοδοτεί το τέλος του επιχειρηματικού της μοντέλου και προοιωνίζεται γενικότερα το τέλος της εποχής των μεγάλων ομίλων. Ο συγκεκριμένος όμιλος είχε πρόσθετο κίνητρο τη μείωση του δυσθεώρητου χρέους του που υπερέβαινε τα 75 δισ. δολάρια

και στην προσπάθειά του να το επιτύχει ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Λάρι Καλπι, έθεσε σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα εκποίησης περιουσιακών του στοιχείων. Παράγοντες της αγοράς έσπευσαν άμεσα να προβλέψουν αντίστοιχες εξελίξεις σε επιχειρηματικούς κολοσσούς όπως η Berkshire Hathaway του Γουόρεν Μπάφετ και εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον μπορούν να επιβιώσουν αντίστοιχοι όμιλοι.

Αναμφίβολα, πάντως, ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός των εταιρειών που διασπώνται και διαχωρίζουν μεμονωμένες μονάδες τους προσφέρει μια σπάνια ευκαιρία σε εταιρείες που αναζητούν εξαγορές για να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους. Κάποιες από αυτές που επενδύουν σε μη εισοηγμένες στοχεύουν στη μονάδα υπηρεσιών υγείας της GlaxoSmithKline Plc. Στη Βρετανία, άλλωστε, μέσα στην εβδομάδα η Informa Plc συμφώνησε να εκποιήσει το 85% της μονάδας της Pharma Intelligence στη Warburg Pincus έναντι 1,7 δισ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 2,3 δισ. δολαρίων. Επίσης, η Blackstone Inc και η Carlyle Group βρίσκονται σε διαπραγμάτευση για ενδεχόμενη συσπείρωση της με σκοπό να εξαγοράσουν τη μονάδα γενοσχημάτων της Novartis AG. Και τέλος, οι Bain Capital και CVC Capital Partners ένωσαν επίσης τις δυνάμεις τους και σχημάτισαν κοινοπραξία με σκοπό να υποβάλουν πρόταση εξαγοράς της μονάδας διεθνών φαρμακοβιομηχανιών της Walgreens Boots Alliance Inc, η αξία της οποίας αποτιμάται σε 7 δισ. στερλίνες, ποσό αντίστοιχο των 9,5 δισ. δολαρίων.

Bloomberg

Η μεγαλύτερη εταιρεία διανομής φυσικού αερίου της Ισπανίας, η Naturgy, σχεδιάζει να διασπασθεί σε δύο διαφορετικές εταιρείες, που θα αναλάβουν η μία τις υποδομές και η άλλη τις ενεργειακές της δραστηριότητες.

Νέα σελίδα γράφεται στην ιστορία της Ε.Ε.

Στο τραπέζι η παροχή μαχητικών αεροσκαφών στην Ουκρανία και συντονισμένη βοήθεια - Κυρώσεις και στη Λευκορωσία

Του ανταποκριτή μας στις ΒΥΣΣΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

«Σημείο καμπής στην ιστορία της Ε.Ε.» χαρακτήρισε ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε. για την Εξωτερική Πολιτική Ζοσέπ Μπορέλ την απόφαση για χρηματοδότηση της παροχής στρατιωτικής βοήθειας προς την Ουκρανία από τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Ο κ. Μπορέλ, στη συνέντευξη Τύπου μετά την τηλεδιάσκεψη των υπουργών Άμυνας για τον συντονισμό της παροχής της βοήθειας, επιβεβαίωσε ότι υπάρχει διάθεση παροχής ακόμη και μαχητικών αεροσκαφών στην Ουκρανία,

«τα οποία μπορούν να τα χειριστούν Ουκρανοί πιλότοι». Στην τηλεδιάσκεψη, σύμφωνα με τον κ. Μπορέλ, συμφωνήθηκε ο συντονισμός να γίνεται μέσω ενός μηχανισμού διεκπεραίωσης. Ο μηχανισμός αυτός θα καταγράφει τα αιτήματα για στρατιωτική βοήθεια από την Ουκρανία παράλληλα με τις προσφορές από κράτη-μέλη, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρχουν κενά και επικαλύψεις.

Ο ύπατος εκπρόσωπος εξέφρασε την ικανοποίησή του που η Ελβετία ευθυγραμμίστηκε πλήρως με τις οικονομικές και τραπεζικές κυρώσεις που επέβαλε η Ε.Ε. στη Ρωσία, ενώ τόνισε την ανάγκη

Ανησυχία του Ζοζέπ Μπορέλ για τις εξελίξεις στη Μολδαβία, στη Γεωργία και στα δυτικά Βαλκάνια, όπου αναμένεται αυξημένη ρωσική πίεση.

απεξάρτησης της Ευρώπης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. «Πληρώνουμε πολύ υψηλό λογαριασμό στον Πούτιν, τον οποίο χρησιμοποιεί για να χρηματοδοτεί τον επιθετικό του πόλεμο», επισήμανε. Η στρα-

τιωτική εκστρατεία της Ρωσίας, όπως υπογράμμισε, «γίνεται πιο ανελέητη» και «υπάρχουν πολλές απώλειες αμάχων».

Ο επικεφαλής της διπλωματικής υπηρεσίας της Ε.Ε. επανέλαβε την ανησυχία του για τις εξελίξεις στη Μολδαβία, στη Γεωργία και στα δυτικά Βαλκάνια, όπου αναμένεται αυξημένη ρωσική πίεση. Επιβεβαίωσε μάλιστα την ενίσχυση με επιπλέον 500 στρατιώτες των δυνάμεων της επιχείρησης Althea στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, σε μια «συνετή και αναλογική» ένδειξη της βούλησης της Ε.Ε. να διατηρήσει τη σταθερότητα στη χώρα. Νωρίτερα, σε γραπτή δήλωσή του για το δη-

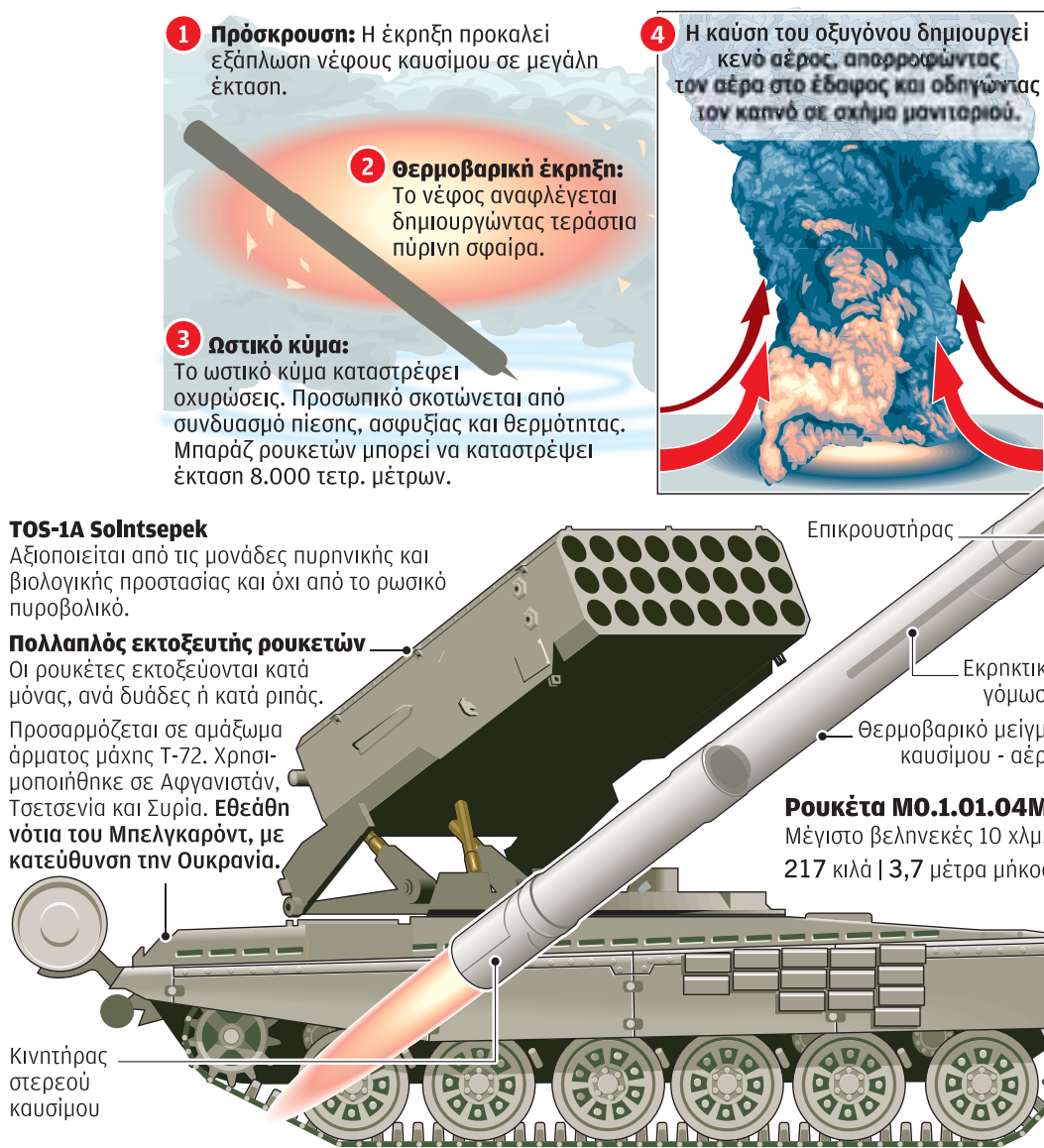
μοψήφισμα που διοργάνωσε την Κυριακή το καθεστώς Λουκασένκο, ο κ. Μπορέλ ανέφερε ότι «η διαγραφή της αναφοράς στο άρθρο 18 στο μη πυρηνικό καθεστώς της Λευκορωσίας είναι ακόμη ένα ανησυχητικό στοιχείο». Η Ε.Ε., σύμφωνα με τη δήλωσή Μπορέλ, «καταδικάζει σθεναρά τη συμμετοχή της Λευκορωσίας στη συνεχιζόμενη επιθετικότητα κατά της Ουκρανίας με τον πιο έντονο τρόπο και θα στοχεύσουμε στη Λευκορωσία εκείνους που συνεργάζονται με τη ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας».

Ανακοινώθηκε επισήμως η υιοθέτηση περιοριστικών μέτρων κατά 26 ατόμων

(ολιγαρχών που δραστηριοποιούνται στον τραπεζικό, στον χρηματοοικονομικό και στον πετρελαϊκό κλάδο, κυβερνητικούς αξιωματούχους, στρατιωτικούς και στελέχη του μηχανισμού προπαγάνδας του ρωσικού κράτους). Η επιτροπή Coreper θα καταλήξει σε απόφαση για την υιοθέτηση των νέων κυρώσεων κατά της Λευκορωσίας, καθώς και το μπλόκο στην αναμετάδοση του RT και του Sputnik. Θα εξετάσουν, τέλος, τα νομικά κείμενα που αφορούν τον αποκλεισμό μέρους του ρωσικού τραπεζικού συστήματος από το σύστημα πληρωμών SWIFT, ζήτημα επί του οποίου συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις με τις ΗΠΑ.

Ρωσικός εκτοξευτής ρουκετών «λαμπρός ήλιος»

Αρμα μάχης T-72 εξοπλισμένο με πολλαπλό εκτοξευτή θερμοβαρικών ρουκετών «Σολντσεπέκ» (λαμπρός ήλιος). Μπορεί να χρησιμοποιηθεί εναντίον οχυρωμένων θέσεων ή σε μάχες εκ του σύνεγγυς.

PHFEE: Foreign Policy, Institute for the Study of War, Reuters, Ukrinform, CNN, Business Insider, Army Recognition, Graphic News

ΡΩΣΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ / 5η ημέρα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Φόβοι για κλιμάκωση της ρωσικής εισβολής

Με τη διεθνή απομόνωση της Ρωσίας και τις οδυνηρές επιπτώσεις των δυτικών κυρώσεων στην οικονομία της να έχουν ενταθεί με θεαματικούς ρυθμούς το προηγούμενο διήμερο, οι πρώτες διαπραγματεύσεις για κατάπαυση του πυρός στην Ουκρανία, που έλαβαν χώρα χθες στη Λευκορωσία, δημιούργησαν κάποιες αμυδρές ελπίδες για την αποτροπή των χειρότερων. Ελπίδες που σκιάζονται, όμως, από τον φόβο για δραματική κλιμάκωση της ρωσικής εισβολής, ιδιαίτερα στις δύο μεγαλύτερες πόλεις της Ουκρανίας, τις αμέσως επόμενες ώρες.

Επαφές στη Λευκορωσία

Αντιπροσωπείες των δύο εμπόλεμων χωρών συναντήθηκαν στην περιοχή Γκόμελ της Λευκορωσίας. Επικεφαλής της ουκρανικής αντιπροσωπείας ήταν ο υπουργός Άμυνας Ολέξ Ρέζνικوف, ο οποίος απαίτησε την άμεση κατάπαυση του πυρός και την αποχώρηση όλων των ρωσικών στρατευμάτων από τα ουκρανικά εδάφη. Δίνοντας σαφή εικόνα για τις αξιώσεις του Κρεμλίνου, ο Βλαντιμίρ Πούτιν δήλωσε, στη διάρκεια τηλεφωνικής επικοινωνίας του με τον Γάλλο ομόλογό του Εμανουέλ Μακρόν, ότι προϋπόθεση για να υπάρξει συμφωνία είναι η Ουκρανία να αποστρατιωτικοποιηθεί, να «αποναζιστικοποιηθεί» και να αναγνωρίσει

τη ρωσική κυριαρχία στην Κριμαία.

Οι συνομιλίες ολοκληρώθηκαν χωρίς απτό αποτέλεσμα. Οπως ανακοινώθηκε τόσο από τη Μόσχα όσο και από το Κίεβο, ένας δεύτερος γύρος διαβουλεύσεων αναμένεται στο εγγύς μέλλον, αυτή τη φορά στα σύνορα Λευκορωσίας - Πολωνίας. Στο μεταξύ, ο Ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι υπέβαλε επίσημη αίτηση για άμεση ένταξη της χώρας του στην Ε.Ε., την οποία υπο-

Σφίγγει ο κλοιός γύρω από τις δύο μεγαλύτερες πόλεις της Ουκρανίας, ενώ η Τουρκία έκλεισε τα στενά στα πολεμικά πλοία άλλων χωρών.

στηρίξαν, με κοινή τους δήλωση, οι ηγέτες οκτώ κρατών-μελών (Βουλγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τσεχία), ενώ ο Ιταλός ΥΠΕΞ Λουίτζι ντι Μάιο δήλωσε ότι το αίτημα της Ουκρανίας «έχει νομιμοποίηση» λόγω της ρωσικής εισβολής.

Τις ώρες που προηγήθηκαν της συνάντησης, ο ρυθμός προώθησης των ρωσικών στρατευμάτων είχε επιβραδυνθεί. Υπήρχαν,

όμως, ανησυχητικές ενδείξεις για επικείμενη κλιμάκωση των ρωσικών επιχειρήσεων εναντίον της ουκρανικής πρωτεύουσας και του Χαρκόβου. Οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες ανέφεραν ότι ο βασικός όγκος των ρωσικών στρατευμάτων είχε συγκεντρωθεί σε απόσταση περίπου 30 χιλιομέτρων από το κέντρο του Κιέβου, σχηματίζοντας κονβόι πέντε χιλιομέτρων. Στο Χάρκοβο έλαβαν χώρα χθες τα χαράματα ρωσικοί βομβαρδισμοί εντός του αστικού ιστού, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν δεκάδες πολίτες και να τραυματιστούν εκατοντάδες, σύμφωνα με τις τοπικές αρχές.

Το ρωσικό υπουργείο Άμυνας ανακοίνωσε ότι στρατεύματα κατέλαβαν τις μικρές πόλεις Μπερντισνσκ και Ενερχοντάρ, στη νοτιοανατολική Ουκρανία, όπως και την περιοχή γύρω από τον πυρηνικό σταθμό της Ζαπορίζια, ο οποίος, σύμφωνα με το Κίεβο, συνέχιζε να βρίσκεται υπό τον έλεγχο των ουκρανικών αρχών. Τα ρωσικά στρατεύματα που εφορμούσαν από τη χερσόνησο της Κριμαίας και από τον Ντονέτσκ είχαν σφίξει τον κλοιό γύρω από τη Μαριούπολη.

Σε άλλη ανακοίνωσή του, το ρωσικό υπουργείο Άμυνας έκανε γνωστό ότι οι πυρηνικές δυνάμεις του Βόρειου Στόλου και του Στόλου του Ειρηνικού έχουν τεθεί σε κατάσταση αυξημένης μαχητικής ετοιμότητας.

Η ατμόσφαιρα ηλεκτρίστηκε ακόμη περισσότερο από το δημοψήφισμα που έγινε στη Λευκορωσία, με τους πολίτες να εγκρίνουν την άρση του καθεστώτος πυρηνικής ουδετερότητας. Οι ΗΠΑ έκλεισαν την προεβία τους στη Λευκορωσία, ενώ αναμένονται κυρώσεις της Δύσης εις βάρος της.

Στο μεταξύ, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε, με 29 θετικές ψήφους έναντι 5 αποκώπων, πρόταση επείγουσας σύγκλησης εντός της τρέχουσας εβδομάδας. Λίγα λεπτά νωρίτερα, ο Ουκρανός αντιπρόσωπος είχε κατηγορήσει τη Ρωσία για εγκλήματα πολέμου.

Στην Αγκυρα, ο Ταγίπ Ερντογάν δήλωσε ότι η χώρα του θα κάνει χρήση των εξεστειρωμένων πυροβόλων Μοντρέ «για να αποτραπεί η κλιμάκωση της σύγκρουσης Ρωσίας - Ουκρανίας». Λίγο αργότερα, ο ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου δήλωσε ότι η χώρα του δεν θα επιτρέψει σε πολεμικά πλοία άλλων χωρών, είτε έχουν είτε δεν έχουν ακτές στη Μαύρη Θάλασσα, να περάσουν από τον Βόσπορο και τα Στενά. Αυτό σημαίνει ότι ρωσικά πολεμικά πλοία από άλλες θάλασσες δεν θα μπορούν να περνούν πλέον από τα Στενά για να συμμετάσχουν στις πολεμικές επιχειρήσεις, παρά μόνον για να επιστρέψουν στη βάση τους.

REUTERS, A.P.

Η Ε.Ε. ανοίγει τις πόρτες σε ήδη 500.000 πρόσφυγες

Δικαίωμα εγκατάστασης και εργασίας για τουλάχιστον τρία χρόνια ετοιμάζεται να παράσχει η Ε.Ε. στους πρόσφυγες που αναζητούν ασφαλές καταφύγιο λόγω του πολέμου στην Ουκρανία. «Όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. ετοιμάζονται να υποδεχθούν πρόσφυγες από την Ουκρανία. Αυτή είναι η ισοχρήμας απάντηση στα τρομερά δεινά που προκαλεί ο Πούτιν με τον εγκληματικό, επιθετικό του πόλεμο», δήλωσε η Γερμανίδα υπουργός Εσωτερικών Νάνσι Φέζε. Οπως γνωστοποίησε ο ύπατος αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, Φίλιππο Γκράντι, περισσότεροι από 500.000 Ουκρανοί έχουν ήδη περάσει τα σύνορα προς γειτονικές ευρωπαϊκές χώρες, αριθμός που αναμένεται να φτάσει τα τέσσερα εκατομμύρια το επόμενο διάστημα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της υψηλής αρμοστείας, η Πολωνία ήδη έχει δεχθεί 281.000 πρόσφυγες, η Ουγγαρία 84.500, η Μολδαβία 36.400, η Ρουμανία 32.500 και η Σλοβακία 30.000. Η πρόταση της Κομισιόν θα βασίζεται, σύμφωνα με διπλωματικές πηγές, στην προσωρινή οδηγία που είχε εκδοθεί με αφορμή τους πολέμους της δεκαετίας του '90 στην πρώην Γι-

ουγκοσλαβία. Βάσει αυτής, οι πρόσφυγες αποκτούν δικαίωμα εγκατάστασης, εργασίας, υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικών παροχών σε όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης για διάστημα ενός έως τριών ετών. Η επιτροπή Εσωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε. Ιβόα Γιόχανσον επιβεβαίωσε τα κέντρα υποδοχής προσφύγων στα σύνορα Ρουμανίας - Ουκρανίας και υποσχέθηκε ότι η Ένωση θα βοηθήσει τα γειτονικά κράτη, που δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση από το προσφυγικό κύμα. Η Ευρωπαϊκή αξιωματοχός εγκώμιασε τις ομάδες εθελοντών στην υποδοχή των προσφύγων και έκανε λόγο για «έμπρακτη αλληλεγγύη, που δείχνει ότι βασίζομαστε σε άλλες αξίες από του Πούτιν». Αλλά και η Ουγγαρία του Βίκτορ Ορμπαν, η κυβέρνηση του οποίου ασκούσε σκληρή πολιτική έναντι των μεταναστών που προέρχονταν από τη Μέση Ανατολή και την Αφρική, εναρμονίζεται με την κοινή ευρωπαϊκή στάση. Η Ουγγαρία ανοίγει τις πόρτες της στους πρόσφυγες που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών τρίτων χωρών που εργάζονταν ή σπούδαζαν εκεί.

Partners in your success

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Βροχή πυραύλων σε Κίεβο και Χάρκοβο

Τεράστιο κονβόι ρωσικών τανκς πλησιάζει την ουκρανική πρωτεύουσα, υπό ασφυκτικό κλοιό Μαριούπολη και Χερσώνα

Η μετατροπή της Αζοφικής Θάλασσας σε ρωσική λίμνη και η κορύφωση της πίεσης στις δύο μεγαλύτερες ουκρανικές πόλεις, την πρωτεύουσα Κίεβο και το Χάρκοβο, προς τα βορειοανατολικά σύνορα της χώρας με τη Ρωσία, ήταν κατά τα φαινόμενα οι δύο βασικές προτεραιότητες του ρωσικού στρατού στην έκτη ημέρα από την έναρξη της πολυμέτωπης εισβολής του στην Ουκρανία.

Αργά το απόγευμα, ο εκπρόσωπος του ρωσικού υπουργείου Άμυνας Ιγκόρ Κανασένκοφ προειδοποίησε ότι οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας του επρόκειτο να πραγματοποιήσουν «πλήγματα υψηλής ακρίβειας κατά τεχνολογικών υποδομών της ουκρανικής υπηρεσίας

ασφαλείας SBU για τον τερματισμό των κυβερνοεπιθέσεων κατά της Ρωσίας» και κάλεσε τους κατοίκους του Κιέβου που ζουν κοντά να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Λίγο αργότερα, ρωσικός πύραυλος έπληξε τον τηλεοπτικό πύργο του Κιέβου, σκοτώνοντας πέντε ανθρώπους και προκαλώντας τη διακοπή εκπομπής καναλιών. Την ίδια ώρα, ένα τεράστιο κονβόι ρωσικών αρμάτων μάχης και άλλων στρατιωτικών οχημάτων, που απλωνόταν σε μήκος άνω των 60 χιλιομέτρων, σύμφωνα με δυτικά μέσα ενημέρωσης, κατευθυνόταν με αργό ρυθμό προς το κέντρο της ουκρανικής πρωτεύουσας, από το οποίο απείχε περί τα 30 χιλιόμετρα.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του α-

Ερευνα για πιθανά εγκλήματα πολέμου από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ενώ η Ρωσία απορρίπτει τις καταγγελίες για χρήση απαγορευμένων όπλων.

μερικανικού Πενταγώνου, οι ρωσικές δυνάμεις ελάχιστα είχαν προωθηθεί προς το Κίεβο το προηγούμενο εικοσιτετράωρο, είτε λόγω προβλημάτων ανεφοδιασμού είτε λόγω αλλαγής των επιχειρησιακών σχεδίων. Πολύ δραματικότερο ήταν

το ίδιο εικοσιτετράωρο για το Χάρκοβο, το οποίο δέχτηκε βροχή από ρωσικούς πυραύλους και βλήματα πυροβολικού, ενίοτε και μέσα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Στόχος των ρωσικών επιθέσεων έγινε και το διοικητικό κτίριο, στην κεντρική πλατεία του Χαρκόβου. Από την τεράστια έκρηξη σκοτώθηκαν δέκα άνθρωποι και άλλοι 35 τραυματίστηκαν, ενώ ζημιές υπέστησαν και τα γειτονικά κτίρια της Όπερας και του Μεγάρου Μουσικής.

«Κρατική τρομοκρατία»

Ο Ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι χαρακτήρισε τις επιθέσεις στο Χάρκοβο «κρατική τρομοκρατία», ενώ «ψευδείς» χαρακτήρισε τις καταγγελίες για πλήγματα εν-

αντίον αμάχων ο εκπρόσωπος του Κρεμλίνου Ντμίτρι Πεσκόφ, απορρίπτοντας κατηγορηματικά ειςαίες περί χρήσης βομβών διασποράς και άλλων απαγορευμένων όπλων από τον ρωσικό στρατό. Πάντως, το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο ερευνά κατά πόσον μπορούν να στοιχειοθετηθούν κατηγορίες για εγκλήματα πολέμου, παρότι ο γενικός εισαγγελέας του, Καρίμ Χαν, χρειάζεται την έγκριση των δικαστών για να αρχίσει επίσημη έρευνα.

Εξαιρετικά κρίσιμες ώρες περνάει η Μαριούπολη, καθώς ρωσικά στρατεύματα και δυνάμεις πολιτοφυλάκων των ρωσόφωνων αυτονομιστών του Ντονμπάς σφίγγουν τη μέγερνη εκ δυσμών και εξ ανατολών. Ο πύγματος των ρωσόφωνων Ντένις Που-

σλιν ανακοίνωσε ότι στόχος των δυνάμεών του είναι να έχουν περικυκλώσει την πόλη μέχρι το τέλος της ημέρας και κάλεσε τους αμάχους να φύγουν μέσω δύο ανθρωπιστικών διαδρόμων που θα μείνουν ανοικτοί.

Η πτώση της Μαριούπολης θα σημαίνει ολοκληρωτική κυριαρχία των Ρώσων και των συμμάχων τους στην Αζοφική Θάλασσα. Σε ασφυκτικό κλοιό πολιορκίας βρισκόταν και η Χερσώνα, μια στρατηγικής σημασίας πόλη 300.000 κατοίκων πάνω από τη χερσόνησο της Κριμαίας, η οποία έχει προσαρτηθεί, από το 2014, στη Ρωσική Ομοσπονδία. Στη Μόσχα, ο υπουργός Άμυνας Σεργκέι Σοϊγκού δήλωσε ότι οι επιχειρήσεις του ρωσικού στρατού

δεν θα σταματήσουν μέχρις ότου επιτευχθούν όλοι οι στόχοι της «ειδικής επιχείρησης», ενώ ο Ντμίτρι Πεσκόφ έκανε γνωστό ότι θα διεξαχθεί σήμερα Τετάρτη ο δεύτερος γύρος των συνομιλιών μεταξύ ρωσικής και ουκρανικής αντιπροσωπείας προς επίτευξη εκεχειρίας.

Αποστάσεις από τον πόλεμο κατά της Ουκρανίας, χωρίς ωστόσο καθαρή καταδίκη του Βλαντίμιρ Πούτιν, πήραν με συνεντεύξεις τους δύο από τους ισχυρότερους ολιγάρχες της Ρωσίας, οι Ολεγκ Ντεριπάσκα και Μιχαήλ Φρίντμαν. Η Ε.Ε. επέβαλε κυρώσεις στον Φρίντμαν, ο οποίος γεννήθηκε στην Ουκρανία και είναι εβραϊκής καταγωγής.

REUTERS, A.P.

Τουρκική «ζήλια» για το ουκρανικό αίτημα στην Ε.Ε.

Του ανταποκριτή μας στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΑΗ

Τη δυσάρεσκεια της Τουρκίας εξέφρασε ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν λόγω των αιτήματων που κατέθεσε η Ουκρανία για να γίνει μέλος της Ε.Ε. Ο Ερντογάν τάχθηκε υπέρ της ένταξης του Κιέβου, όμως έστειλε μήνυμα στους Ευρωπαίους ηγέτες και δήλωσε ότι «πν ευαισθησία που δείχνετε για την Ουκρανία να τη δείξετε και για την Τουρκία. Μήπως μόνο όταν κάποιος κηρύξει τον πόλεμο στην

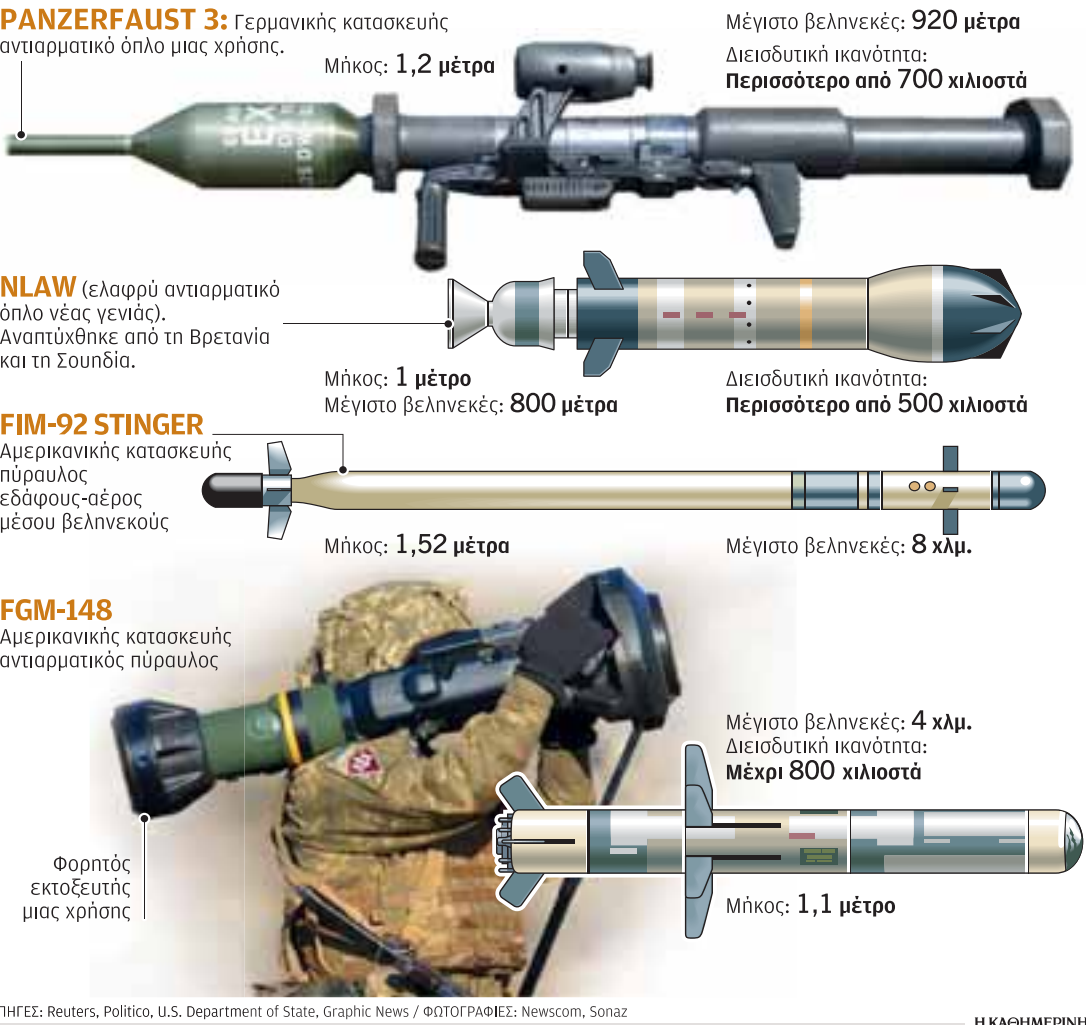
Η Αγκυρα μπορεί να καταδικάσει τον πόλεμο στην Ουκρανία, όμως προσπαθεί με κάθε τρόπο να διατηρήσει τις ισορροπίες ανάμεσα στις υποχρεώσεις της στο ΝΑΤΟ χωρίς να δυσχεραστεί τη Ρωσία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο τρόπος που η τουρκική κυβέρνηση αποφάσισε να κλείσει τις εντάξεις του Κιέβου, όμως έστειλε μήνυμα στους Ευρωπαίους ηγέτες και δήλωσε ότι «πν ευαισθησία που δείχνετε για την Ουκρανία να τη δείξετε και για την Τουρκία. Μήπως μόνο όταν κάποιος κηρύξει τον πόλεμο στην

«Πρέπει να μας κηρύξουν πόλεμο για να γίνει μέλος και η Τουρκία;», σχολίασε ο Ερντογάν.

Τουρκία, τότε θα τη βάλετε στην ατζέντα σας;». Ο πρόεδρος της Τουρκίας αναφέρθηκε και στο εμπόριο όπλων που εφαρμόζουν πολλές ευρωπαϊκές χώρες προς την Αγκυρα λέγοντας πως «πολλές χώρες της Ε.Ε. με τις οποίες πρέπει να συνεργαζόμαστε στον αμυντικό τομέα και είναι μέλη του ΝΑΤΟ δεν μας δίνουν οπτικά συστήματα, δεν συνεργάζονται. Μήπως θα περιμένουν έναν άλλο πόλεμο; Αυτοί δεν είναι ειλικρινείς. Τα μέλη του ΝΑΤΟ παράγουν μόνο λόγια, όπως και τα μέλη της Ε.Ε. Όμως η Τουρκία δεν τους περιμένει, τηρεί τη δική της στάση».

Στρατιωτική βοήθεια προς την Ουκρανία

 Ε.Ε.: 500 εκατ. ευρώ σε όπλα και άλλη βοήθεια, μέρος του έκτακτου ταμείου 5 δις. ευρώ για την παροχή αμυντικής ενίσχυσης.	 Σουηδία 5.000 αντιαερομηχανικά ρουκέτες, γεγύματα εκστρατείας, αλεξίσφαιρα γιλέκα
 Γερμανία: 1.000 αντιαερομηχανικά όπλα, 500 φορητά πύραυλοι Στινγκερ.	 Τσεχία 4.000 όλμοις, 7.000 αυτόματα τουφέκια, 3.000 βαριά πολυβόλα
 Ολλανδία 200 πύραυλοι εδάφους-αέρος Στινγκερ 50 αντιαερομηχανικά όπλα Panzerfaust 3 με 400 ρουκέτες	 ΗΠΑ: Επιπλέον 350 εκατ. δολάρια, συμπεριλαμβανομένων αντιαερομηχανικών πυραύλων Τζάβελιν. Συνολό δεσμεύσεων 1 δις. δολάρια.
 Βρετανία 2.000 αντιαερομηχανικά όπλα NLAW	 Καναδάς Όπλα πεζικού και 394 εκατ. δολάρια για άρμυα
 Βέλγιο 3.000 αυτόματα τουφέκια, 200 αντιαερομηχανικά όπλα	Ελλάδα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία: Αμυντικό υλικό, όπως αλεξίσφαιρα γιλέκα και κράνη.

Δύσκολες ώρες για τον «υπηρέτη του λαού»

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

«Αυτή είναι ίσως η τελευταία φορά που με βλέπετε ζωντανό», είπε ο Βολοντίμιρ Ζελένσκι στους Ευρωπαίους ηγέτες, με τους οποίους συνομιλούσε το βράδυ της περασμένης Πέμπτης. Εκτοτε, ο Ζελένσκι ανεβάζει τακτικά βίντεο στα οποία εμφανίζεται όλο και πιο κουρασμένος, αλλά το ίδιο αποφασισμένος να μείνει στη χώρα του και να διακινδυνεύσει τη ζωή του αμυνόμενος απέναντι στη ρωσική εισβολή. Ο 44χρονος Ζελένσκι, γεννημένος το 1978 με διαφορά ενός μήνα από τον Γάλλο πρόεδρο Μακρόν, είχε και άλλες φορές στο παρελθόν την επιλογή να φύγει. Η οικογένειά του, Εβραίοι από τη μικρή

βιομηχανική πόλη Κρίβι Ρι της νοτιοανατολικής Ουκρανίας, ήταν από τις λίγες που πήραν την απόφαση να μείνουν στη χώρα όταν το Ισραήλ άνοιξε τις πόρτες στους Εβραίους της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και αυτοί την εγκατέλειψαν κατά εκατομμύρια. Η αγάπη του για το μπλοκ πολυκατοικιών στο οποίο γεννήθηκε και η αδιαφορία του για τις σπουδές, Νομικής τις οποίες ακολούθησε στο Πανεπιστήμιο του Κιέβου τον οδήγησαν να ιδρύσει ένα θέατρο που ονομάστηκε «Μπλόκ 95», ο οποίος περιόδευε επί πέντε χρόνια στη Ρωσία και σε άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η μητρική του γλώσσα είναι τα ρωσικά και όλα του η τηλεοπτική καριέρα ως κωμικού

(που άρχισε αφού είχε κερδίσει σε ένα τηλεοπτικό τάλεντ σόου για κωμικούς) ήταν στη ρωσόφωνη τηλεόραση. Στην πιο επιτυχημένη σειρά στην οποία πρωταγωνιστούσε, με τίτλο «Ο υπηρέτης του λαού», ο Ζελένσκι υποδύονταν έναν καθηγητή μέσων εκπαίδευσης, ο οποίος ανεβάζει ένα βίντεο με το οποίο καταγγέλλει τη διαφθορά στην πολιτική, γίνεται πασίγνωστος και τελικά εκλεγεί πρόεδρος. Η πολιτική του πορεία έχει ομοιότητες με την τηλεοπτική του προσωπικότητα, καθώς στις εκλογές του 2019 θεωρείτο αουτσάιντερ, το οποίο κατάφερε τελικά να κλέγει προξενώντας έκπληξη. Προεκλογικά, το μήνυμά του προς τους ψηφοφόρους ήταν μήνυμα

συμφιλίωσης με τη Ρωσία και τερματισμού της διαμάχης για το Ντονμπάς, κάτι τελείως αναντίστοιχο με την πορεία που ακολούθησε στη συνέχεια, υπό την πίεση της Ρωσίας, των Ουκρανών εθνικιστών και υπό την ενθάρρυνση της διεθνούς κοινότητας. Τώρα το μήνυμά που μεταφέρει με τον πιο ξεκάθαρο, σαφή και συγκινητικό τρόπο είναι ότι η διεθνής κοινότητα δεν πρέπει να αφήσει μόνη της την Ουκρανία απέναντι στη ρωσική επίθεση. Όταν έζηλε, ο Ζελένσκι, που είναι πατέρας δύο παιδιών, είπε στους κρατικούς αξιωματούχους ότι δεν θέλει το πορτρέτο του στα γραφεία τους. «Βάλτε φωτογραφίες των παιδιών σας και κοιτάξτε τις όταν παίρνετε απο-

φάσεις», τους είπε. Το ίδιο πρέπει να κάνουν και οι ηγέτες της Ευρώπης και των ΗΠΑ, αποφασίζοντας αν οι εκκλήσεις του Ζελένσκι, που κάνουν ακόμη και τους μεταφραστές να κάνουν τα λόγια τους, πρέπει να εισακουσθούν ή ενέχουν σοβαρούς κινδύνους. Μέχρι στιγμής, ο Βρετανός πρωθυπουργός Τζόνσον και ο Αμερικανός πρόεδρος Μπάιντεν έχουν ξεκαθαρίσει ότι αυτό που ζητάει ο Ουκρανός –η επιβολή ζώνης απαγόρευσης πτήσεων από το ΝΑΤΟ πάνω από την Ουκρανία– δεν πρόκειται να συμβεί γιατί θα φέρει το ΝΑΤΟ σε ευθεία αντιπαράθεση με τη Ρωσία. Και τότε κανείς δεν θα έχει χρόνο να ασχοληθεί με τον Ζελένσκι.

REUTERS

Δημιουργούμε χώρο για τις δικές σας ιδέες
Καλωσορίσατε στο ολοκαίνουργιο Τραπεζικό Κέντρο Λευκωσίας!

800 00 722 www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Μιστική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Εδρα: Αρσινόων 2, 305 Λεωφόρος, Κύπρος.

Η τέλεια καταιγίδα χτυπά την αγορά τροφίμων

Ο πόλεμος στην Ουκρανία καθιστά ακριβότερα βασικά αγαθά που ήδη έχουν ανατιμηθεί σημαντικά λόγω ενέργειας και μεταφορικών

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία φαίνεται ότι ήταν τελικά ο παράγοντας που έλειπε για την... τέλεια καταιγίδα σε ό,τι αφορά τις ανατιμήσεις στα τρόφιμα. Μάλιστα, εκεί που αναμένονταν οι μεγαλύτερες αυξήσεις τιμών είναι ακριβώς στα προϊόντα στα οποία το προηγούμενο διάστημα είχαν, για άλλους λόγους, αυξηθεί υπέρτοκα οι τιμές, με πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα τα ενεργειακά προϊόντα, τα σιτηρά, το καλαμπόκι, η σόγια και τα φυτικά έλαια. Ο λόγος; «Όσο σιτάρι εξάγει η Ρωσία δεν εξάγουν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες μαζί», επισημαίνει χαρακτηριστικά στην «Κ» υψηλόβαθμο στέλεχος πολύ μεγάλης ελληνικής αλευροβιομηχανίας. Ας σημειωθεί ότι ήδη οι καταναλωτές τον Φεβρουάριο, πριν δηλαδή από τις τελευταίες γεωπολιτικές εξελίξεις, είδαν νέες ανατιμήσεις σε σειρά προϊόντων –ζυμαρικά, αναψυκτικά, μπίρες, όσπρια–, οι οποίες δεν είχαν περάσει το προηγούμενο διάστημα.

Η Ρωσία και η Ουκρανία προσφέρουν σχεδόν το 1/3 των εξαγωγών σιταριού παγκοσμίως, το 19% του καλαμποκιού και το 80% του ηλιελαίου. Οι παλιότεροι ίσως θυμούνται το σκάνδαλο το 2008 με το ουκρανικό ηλιέλαιο που είχε εξαχθεί στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και περιείχε... ορυκτέλαιο. Οι μεγάλες αλευροβιομηχανίες της Ελλάδας εισάγουν από αυτές τις χώρες από 20% έως 33% (σε αξία) των συνολικών αγορών σιτηρών, ποσοστό που σε όρους όγκου είναι σαφώς μεγαλύτερο, δεδομένου ότι τα ρωσικά και τα ουκρανικά σιτάρια είναι φθηνότερα από άλλα ευρωπαϊκά, όπως τα γαλλικά και τα γερμανικά. Τα περιθώρια αναζητήσης εναλλακτικών προμηθευτών

Ρωσία και Ουκρανία είναι σημαντικοί εξαγωγείς σίτου, καλαμποκιού, ηλιελαίου, προσφέροντας μάλιστα ιδιαίτερα ανταγωνιστικές τιμές.

σε χώρες πέραν αυτών που βρίσκονται στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, είναι εξαιρετικά περιορισμένα στην παρούσα χρονική συγκυρία, επισημαίνουν ειδικοί αναλυτές του κλάδου. Ταυτόχρονα αποτελεί και αρκετά ακριβότανη επιλογή, ειδικά εάν οι προμήθειες γίνονται από χώρες της Δυτικής Ευρώπης: τα γαλλικά σιτάρια είναι ακριβότερα περίπου κατά 40 ευρώ/τόνο σε σχέση με τα ρωσικά και τα υψηλής πρωτεϊνικής αξίας κατά 50 ευρώ φθηνότερα σε σύγκριση με τα γερμανικά.

Εκτίναξη τιμών

Δεν είναι τυχαίο ότι την Πέμπτη 24 Φεβρουαρίου, πρώτη ημέρα της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, η τιμή του μαζακού σπταριού στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων στο Παρίσι, τιμή που αποτελεί «βαρόμετρο» για τις διεθνείς τιμές των σιτηρών, έφτασε στα 344 ευρώ/τόνο (συμβόλαιο παράδοσης Μαρτίου), ενώ μία ημέρα πριν είχε κλείσει στα 287 ευρώ/τόνο. Μέσα δηλαδή σε μερικές ώρες είχε αυξηθεί κατά 20%. Τελικώς την Πέμπτη έκλεισε στα 316,50 ευρώ/τόνο, τιμή κατά 10,5% υψηλότερη. Την Παρασκευή η τιμή είχε φτάσει μέχρι τα 314,25 ευρώ/τόνο. Το 2020, πριν δηλαδή από την εκδήλωση

Οι μεγαλύτερες ανατιμήσεις αναμένονται στα προϊόντα στα οποία το προηγούμενο διάστημα είχαν, για άλλους λόγους, αυξηθεί υπέρτοκα οι τιμές, με πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα τα ενεργειακά προϊόντα, τα σιτηρά, το καλαμπόκι, τη σόγια και τα φυτικά έλαια.

των πληθωριστικών πιέσεων, η τιμή βρισκόταν στα επίπεδα των 210 ευρώ, για να φτάσει στη συνέχεια τα 300 ευρώ.

Πριν από την κλιμάκωση της ρωσο-ουκρανικής κρίσης οι τιμές είχαν αρχίσει να υποχωρούν, ωστόσο τώρα είναι εξαιρετικά αμφίβολο τι θα συμβεί. «Υπάρχει μεγάλος προβληματισμός και όλα θα εξαρτηθούν από την ένταση και κυρίως τη διάρκεια των εχθροπραξιών. Το προηγούμενο διάστημα αναγκαστήκαμε να προχωρήσουμε σε ανατιμήσεις λόγω της μεγάλης επιβάρυνσης του ενεργειακού κόστους και των πρώτων υλών, αν και αρχικά τις είχαμε αποφύγει. Μία νέα αύξηση στο ενεργειακό και μεταφορικό κόστος και φυσικά στα άλευρα που αποτελεί τη βασική πρώτη ύλη για τα προϊόντα μας, σημαίνει αναπόφευκτα νέες ανατιμήσεις», προειδοποιεί ανώτερο στέλεχος μεγάλης αρτοποιιομηχανίας που μίλησε στην «Καθημερινή» της Κυριακής.

«Την Πέμπτη είχαμε ήδη εκτίναξη των τιμών του φυσικού αερίου και προβλέπω αύξηση της τιμής των σιτηρών, κάποιων φυτικών ελαίων, αλλά και της ενέργειας γενικότερα με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το κόστος παραγωγής. Επίσης, θεωρώ ότι θα υπάρξει επίπτωση στο κόστος μεταφορών»,

επεσήμανε στην «Κ» η κ. Ιωάννα Παπαδοπούλου, πρόεδρος και διευθύνουσα σύμβουλος της γνωστής βιομηχανίας μισοκότων «Ε.Ι. Παπαδόπουλος Α.Ε.».

Τα φυτικά έλαια

Εντονός προβληματισμός επικρατεί και στις εταιρείες που τυποποιούν σπορέλαια και χρησιμοποιούν γενικώς φυτικά έλαια για την παραγωγή των προϊόντων τους. Πρόκειται για προϊόντα που επίσης για άλλους λόγους είχαν ανατιμηθεί σημαντικά το προηγούμενο διάστημα, ήδη από τα μέσα του καλοκαιριού του 2021. «Τους τελευταίους μήνες έχουμε δει σημαντικές αυξήσεις κόστους για τις πρώτες ύλες σε όλο τον κόσμο. Προσπαθούμε πάντα να αντισταθμίζουμε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος αυτού του κόστους, διασφαλίζοντας ότι οι διαδικασίες παραγωγής και λειτουργίας μας παραμένουν αποτελεσματικές, χωρίς συμβιβασμούς στην ποιότητα, την απόδοση και τη γεύση των προϊόντων μας», τόνισε στην «Κ» ο κ. Νίκος Λαβίδας, γενικός διευθυντής της Urfield Ελλάδος, Κύπρου και Βαλκανίων. Η Urfield, έχοντας αποκτήσει τις δραστηριότητες της «ΕΛΑΪΣ», δραστηριοποιείται, ως γνωστόν, και στην κατηγορία της τυπο-

ποίησης ηλιελαίου. Για να αντιληφθεί κάποιος το πρόβλημα που συνεπάγεται για την τρέψη των καταναλωτών ενδεχόμενες νέες αυξήσεις στις τιμές των αλεύρων και των φυτικών ελαίων, αρκεί να υπενθυμίσουμε ότι τον Ιανουάριο του 2022 η τιμή λιανικής του αλευριού είχε αυξηθεί σε ετήσια βάση κατά 6,6%, του ψωμιού κατά 5% και των άλλων βρώσιμων ελαίων (δηλαδή σπορέλαια κατά βάση) κατά 17,3%. Οι τιμές των ζυμαρικών σε πρώτη φάση τουλάχιστον δεν αναμένεται να επηρεαστούν άμεσα, καθώς για την παραγωγή τους χρησιμοποιείται σκληρό σιτάρι και όχι μαλακό στο οποίο εντοπίζεται τώρα το πρόβλημα. Βεβαίως, η τιμή του σκληρού σιταριού λόγω προβλημάτων στην παραγωγή του Καναδά, του μεγαλύτερου προμηθευτή στον κόσμο σε αυτή την κατηγορία, διπλασιάστηκε τους προηγούμενους μήνες.

Το χειρότερο; Οι ανατιμήσεις, σε περίπτωση συνέχισης της αύξησης της τιμής του φυσικού αερίου, του ηλεκτρικού ρεύματος και του πετρελαίου, δεν θα περιορίζονται σε όσα τρόφιμα έχουν ως πρώτη ύλη τα σιτηρά και τα φυτικά έλαια, αλλά θα επεκταθούν σε όλο τον κλάδο των τροφίμων, λόγω της νέας αύξησης του κόστους παραγωγής και του μεταφορικού κόστους.

Στις εισαγωγές πρώτων υλών εντοπίζεται το βασικό πρόβλημα

Τα φρούτα και λαχανικά αποτελούν την πρώτη κατηγορία ελληνικών προϊόντων που υφίσταται πλήγμα από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, καθώς οι εξαγωγές τους από την περασμένη Πέμπτη σταμάτησαν. Πρόκειται για εξαγωγές αρκετά αξιοσημείωτες, καθώς το 2021 διαμορφώθηκαν σε αξία στα 17,60 εκατ. ευρώ και σε ποσότητα ανήλθαν σε 32.078 τόνους. Αποτελούν, δε, το 2% του συνόλου των εξαγωγών φρούτων και λαχανικών που έγιναν το 2021. Η κρίση στην ευρύτερη περιοχή έχει οδηγήσει σε δραματική μείωση και τις έμμεσες εξαγωγές προς τη Ρωσία, αυτές, για παράδειγμα, που γίνονταν μέσω Λετονίας και Λιθουανίας με ενδιάμεσο σταθμό τη Λευκορωσία. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Χυμών IN-COFRUIT-HELLAS, λόγω του εμπόργου που επέβαλε η Λευκορωσία στα κοινοτικά προϊόντα ως αντίποινα στις κυρώσεις που είχε επιβάλει νωρίτερα η Ε.Ε., οι εξαγωγές φρούλων στη Λετονία στο διάστημα 1/1/2022-25/2/2022 ήταν μόλις 54 τόνοι έναντι 1.062 τόνων το αντίστοιχο διάστημα του 2021. Μειωμένες συνολικά κατά περίπου 1.000 τόνους είναι και οι εξαγωγές ντομάτας, στους 4.880 τόνους έναντι 5.894 τόνων πέρυσι. Συνολικά οι εξαγωγές της Ελλάδας προς την Ουκρανία διαμορφώθηκαν το 2020 σε 193,7 εκατ. ευρώ.

Από την Πέμπτη, εξάλλου, διέκοψαν τη λειτουργία τους οι θυγατρικές εταιρείες ελληνικών επιχειρήσεων στην Ουκρανία, παραγωγικές και εμπορικές. Σε αυτές συγκαταλέγονται η Coca-Cola HBC, η οποία διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής στην Ουκρανία που διέκοψε τη λειτουργία του, και ο όμιλος Σαράντη, ο οποίος διαθέτει επίσης εργοστάσιο παραγωγής στο Κίεβο, της θυγατρικής του στη χώρα, που είναι η Ergorack. Η λειτουργία της έχει διακοπεί και η θυγατρική που έχει η εμπορική εισαγωγική εταιρεία ELTON, η οποία είναι επίσης εισηγμένη στο ελληνικό Χρηματιστήριο.

Εκτός από τις πλέον άμεσες συνέπειες, υπάρχουν και οι έμμεσες που αφορούν κυρίως τις εταιρείες που έχουν την Ουκρανία και τη Ρωσία ως βασικούς προμηθευτές πρώτων υλών. Πρόκειται για αλευροβιομηχανίες οι οποίες προμηθεύονται από τις δύο παραπάνω χώρες μέχρι και το 1/3 των συνολικών σε αξία αγορών τους σε σιτηρά, βιομηχανίες ζωοτροφών που προμηθεύονται σιτηρά και κυρίως σόγια και καλαμπόκι, καθώς και βιομηχανίες με δραστηριότητα στον μεταλλουργικό τομέα και

Οι αλευροβιομηχανίες εισάγουν μεγάλο μέρος των σιτηρών που χρειάζονται από Ρωσία και Ουκρανία.

στην κατασκευή χαλύβδινων σωλήνων. Κι αυτό διότι η Ουκρανία και η Ρωσία αποτελούν επίσης σημαντικό προμηθευτή σε χάλυβα και σίδηρο.

Μια λιγότερο γνωστή πτυχή των εμπορικών συναλλαγών της Ελλάδας με την Ουκρανία, η οποία αναμένεται να επηρεάσει τον κλάδο των κατασκευών και την εφοδιαστική αλυσίδα, είναι αυτή που αφορά την εισαγωγή ξυλείας που χρησιμοποιείται για την κατασκευή παλετών, εμπορευματοκιβωτίων και οικοδομικής ξυλείας (ξύλα για καλούπωμα). Οι ελληνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή παλετών εισάγουν ξυλεία κατά κύριο λόγο από την Ουκρανία, με την εν λόγω πρώτη ύλη να έχει πολύ συμπεριφορά τιμή. Η αναζήτηση εναλλακτικών προμηθευτών δεν είναι καθόλου εύκολη στην παρούσα συγκυρία, όπως επίσης και η χρήση άλλων πρώτης ύλης, π.χ. πλαστικού, για την κατασκευή κιβωτίων για εμπορεύματα. Όπως επισημαίνουν στην «Κ» γνώστες της αγοράς, αφενός τα πλαστικά κιβώτια είναι για άλλες χρήσεις, αφετέρου η τιμή του πλαστικού έχει εκτοξευθεί στα ύψη ήδη από τους προηγούμενους μήνες.

Ακόμη και οι επιχειρήσεις που έχουν παραγωγική δραστηριότητα στην Ουκρανία δεν μπορούν να υπολογίσουν το μέγεθος των επιπτώσεων, καθώς τα γεγονότα είναι σε εξέλιξη. Το βέβαιο είναι ότι μετά τη δεκαετή χρηματοοικονομική κρίση και στη συνέχεια την πανδημία, οι επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν μία ακόμη μεγάλη πρόκληση με πολλές παραμέτρους, από τη ζωή και την ασφάλεια των ανθρώπων που εργάζονται σε αυτές έως την πιθανή αύξηση του κόστους του χρηματισμού σε περίπτωση που οι πληθωριστικές πιέσεις οδηγήσουν σε αύξηση των επιτοκίων.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ακρίβεια, υψηλότερο έλλειμμα και χαμηλότερη ανάπτυξη

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Το φάντασμα του στασιμοληθωρισμού που πλανιόταν επάνω από την Ευρώπη, εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία, δεν επέτρεψε να έχουν δύσυχες νύκτες ούτε τα στελέχη του οικονομικού επιτελείου της ελληνικής κυβέρνησης τις προηγούμενες ημέρες. Για άλλη μία φορά, μετά την οπισθοχώρηση που προκάλεσε η πανδημία, δείχνει να απειλείται η εύθραυστη επιστροφή της χώρας στην κανονικότητα. Στον δρόμο που έχει σχεδιαστεί για να οδηγήσει τον προϋπολογισμό σε πλεονάσματα και τα ελληνικά ομόλογα σε επενδυτική βαθμίδα το 2023, φύτρωσαν τα «αγκάθια» του υψηλότερου πληθωρισμού, του χαμηλότερου ρυθμού ανάπτυξης, εξαιτίας και του τουρισμού και της αβεβαιότητας που πλήττει τις επενδύσεις. Όλα μαζί δημιουργούν νέες ανάγκες μέτρων στήριξης, συνθέτοντας ένα απειλητικό δημοσιονομικό κοκτέιλ.

Θετική εξέλιξη

Παρότι η μη συμπερίληψη της ενέργειας στις κυρώσεις εις βάρος της Ρωσίας, την περασμένη Πέμπτη, ήταν κάπως καθησυχαστική, οδηγώντας σε υποχώρηση της τιμής του πετρελαίου την Παρασκευή, η επιβάρυνση της οικονομίας και κατά συνέπεια και του προϋπολογισμού θεωρείται αναπόφευκτη. Το μέγεθός της, πάντως, δεν μπορεί ακόμη να υπολογισθεί, καθώς οι εκτιμήσεις για τη διάρκεια του πολέμου και την επιπτώσή του στο ΑΕΠ είναι προς το παρόν αβέβαιες. Έτσι, χαρακτηριστικά, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκτιμούσε την Παρασκευή στο

βασικό της σενάριο υποχώρηση του ευρωπαϊκού ΑΕΠ κατά 0,3-0,4%, ενώ ο οίκος Wood προέβλεπε μείωση 2%.

Πολλά τα σενάρια

Τα σενάρια που διατυπώνονται είναι πράγματι πολλά, τόσο ως προς τον χρόνο διάρκειας του πολέμου όσο και ως προς τη συμπεριφορά της Ρωσίας. Στο υπουργείο Οικονομικών επικαλούνταν ανάλυση σύμφωνα με την οποία, αν ο Ρώσος πρόεδρος θελήσει να χρησιμοποιήσει τις προμήθειες ρωσικού πετρελαίου ως αντίποινα για τις εις βάρος του κυρώσεις, θα αυξηθούν οι τιμές, αλλά αν προσπαθήσει να αποτρέψει την απειράρτηση των ευρωπαϊκών προμηθειών από τη χώρα του, θα συγκρατήσει σε χαμηλότερα επίπεδα τις τιμές.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, η αύξηση των τιμών της ενέργειας, αλλά και άλλων προϊόντων, καθώς και η διατήρησή τους σε υψηλά επίπεδα για μεγαλύτερο διάστημα από τις αρχικές προβλέψεις, θεωρείται δεδομένη. Κάτι που αποτελεί τον πρώτο πονοκέφαλο για το υπουργείο Οικονομικών σε σχέση με τον προϋπολογισμό.

Οι δύο στόχοι

Όπως μεταδίδουν στελέχη του, αυτό που τους απασχολούσε την προηγούμενη εβδομάδα ήταν: Πρώτον, να συνεχιστεί η επιδότηση των λογαριασμών ρεύματος και ίσως πιο έντονη και, δεύτερον, να στηριχθούν τα ευάλωτα νοικοκυριά, «εφόσον βρεθεί δημοσιονομικός χώρος».

Δεν θα είναι απλό να εξυπηρετηθούν οι στόχοι αυτοί, δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός βρισκόταν ήδη στο όριο πριν

Η επιδότηση λογαριασμών ρεύματος είναι δεδομένη, παρά το αυξημένο κόστος και το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός είναι ήδη στο όριο.

ξεσπάσει ο πόλεμος στην Ουκρανία, γι' αυτό και είχαν αποσυρθεί τα σενάρια περί μειώσεων συντελεστών ΦΠΑ και ΕΦΚ καυσίμων.

Τώρα οι ανάγκες είναι μεγαλύτερες και οι λύσεις για να καλυφθούν είναι δύο: είτε να διευρυνθεί το έλλειμμα, από το 1,4% του ΑΕΠ που προβλέπεται (πρωτογενές), είτε να παρέμβει η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδοτώντας με δίκυς της πόρους τη στήριξη των νοικοκυριών από την ακρίβεια. Προς το παρόν, η Κομισιόν καλείται, με βάση την απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής της περασμένης Πέμπτης, να προετοιμάσει μέτρα εκτάκτου ανάγκης για το κόστος της ενέργειας.

Κόστος επιδοτήσεων

Ο λογαριασμός για τη συνέχιση της στήριξης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων έναντι των αυξήσεων του ρεύματος μπορεί να καταστεί εφιαλτικός για τον προϋπολογισμό, απαιτώντας από 600 εκατ. ευρώ, με μια τιμή ρεύματος 200 ευρώ/MWH έως 2 δισ. ευρώ με τιμή στα 300 ευρώ/MWH, όπως μεταφέρουν οι πηγές του υπουργείου Οικονομικών και με βάση το υφιστάμενο μοντέλο στήριξης. Το οικονομικό επιτελείο πόνταρε στη σταδιακή

υποχώρηση των τιμών και άρα του επιπέδου στήριξης και στην πλήρη εξάλειψή της στο τέλος Ιουνίου με Ιούλιο. Με αυτά τα δεδομένα, θα επαρκούσαν οι πόροι του Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης για τη χρηματοδότηση της επιδότησης. Ωστόσο, τώρα που οι ανάγκες στήριξης πιθανότατα θα αυξηθούν και η διάρκειά τους επιμηκύνεται, θα κληθεί να συνεισφέρει και ο προϋπολογισμός.

Πληθωρισμός και ΑΕΠ

Στο κόστος του πληθωρισμού στον προϋπολογισμό πρέπει να προστεθεί το κόστος του ΑΕΠ, που θα υποχωρήσει, λιγότερο ή περισσότερο. Κάθε μονάδα πτώσης του ΑΕΠ μεταφράζεται σε απώλειες εσόδων 700-800 εκατ. ευρώ. Το πιο αισιόδοξο σενάριο εδώ είναι να διαψευστούν απλώς οι ενθουσιώδεις προβλέψεις του τουριστικού κλάδου για 100% ή και παραπάνω των τουριστικών εσόδων του 2019 και να επανέλθει το κυβερνητικό σενάριο για 80%. Το ΑΕΠ, όμως, πλάττεται και από την εγκόρδια κατανάλωση, που θα επηρεαστεί αρνητικά από τον πληθωρισμό, καθώς και από τις επενδύσεις, που μισούν την αβεβαιότητα.

Αποδόσεις ομολόγων

Το μόνο θετικό στην «πολεμική» εικόνα μέχρι στιγμής είναι η συγκράτηση των επιτοκίων των ομολόγων, καθώς εκτιμάται ότι θα καθυστερήσουν τα σενάρια σύμφιξης της νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ. Ακόμη θετικότερο, ότι τα ελληνικά ομόλογα ακολουθούν την πορεία του πυρήνα της Ευρωζώνης, όπως επισημαίνουν οι αναλυτές.

Η αύξηση των τιμών της ενέργειας, όπως και άλλων προϊόντων, καθώς και η διατήρησή τους σε υψηλά επίπεδα για μεγαλύτερο διάστημα από τις αρχικές προβλέψεις, θεωρείται πλέον δεδομένη.

Χαμηλότερη ανάπτυξη και άνοδος πληθωρισμού λόγω του πολέμου

Στο 3%-4% θα φτάσει κατά μέσον όρο ο πληθωρισμός φέτος, άνω του 1% οι απώλειες για το ΑΕΠ

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Τις επιπτώσεις στην οικονομία της χώρας από τον πόλεμο στην Ουκρανία μετράει πλέον το οικονομικό επιτελείο της χώρας, με τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα να εκτιμά χτες ότι ο πληθωρισμός θα φτάσει κατά μέσον όρο στο έτος στο 3%-4% (από 1% πρόβλεψη του προϋπολογισμού) και ο τουρισμός θα απολέσει το 5% των εισπράξεων του 2019, στο δυσμενέστερο σενάριο, ενώ το ΑΕΠ θα χάνει 600 εκατ. ευρώ για κάθε 10 ευρώ που θα ανεβαίνει η τιμή του φυσικού αερίου.

Αναλυτές εκτιμούσαν, εξάλλου, ότι οι απώλειες στο ΑΕΠ ίσως υπερβαίνουν τη μία μονάδα (από πρόβλεψη προϋπολογισμού για ρυθμό ανάπτυξης 4,5%). Οι προβλέψεις, τονίζουν αναλυτές και κυβέρνηση, είναι ακόμην πρόωρες. Ωστόσο, είναι σαφές ότι ο πόλεμος αφήνει ήδη τα σημάδια του, ανα-

Για κάθε 10 ευρώ που θα ανεβαίνει η τιμή του φυσικού αερίου, το ΑΕΠ θα χάνει 600 εκατ. ευρώ, ανέφερε ο Χρήστος Σταϊκούρας.

κόπτοντας τη δυναμική της ανάκαμψης, δημιουργώντας επιπλέον ανάγκες στήριξης των ευάλωτων νοικοκυριών, που επιβαρύνουν το έλλειμμα, και φρενάροντας τις αναβαθμίσεις των ομολόγων της χώρας από τους οίκους αξιολόγησης.

Ειδικά για τον τουρισμό, ο κ. Σταϊκούρας είπε στο ραδιόφωνο του ΣΚΑΪ ότι το 2019 τα έσοδα από Ρώσους τουρίστες ήταν 433 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 2,3% των συνολικών τουριστικών εισπράξεων. Μαζί με τις πιθανές απώλειες τουριστών από άλλες χώρες, λόγω πλήγματος στο εισόδημα, εκτιμάται στο χειρότερο σενάριο μείωση 5% των τουριστικών εισπράξεων, είπε. Σημειώνεται ότι η κυβέρνηση έχει βασισει τον προϋπολογισμό στην εκτίμηση για τουριστικά έσοδα φέτος στο 80% του 2019.

Στο δυσμενέστερο σενάριο ο τουρισμός θα χάσει το 5% των εσόδων του 2019, ανέφερε στο ραδιόφωνο του ΣΚΑΪ ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας.

Στον απόηχο των δηλώσεων του αντιπροέδρου της Κομισιόν Βάλντις Ντομπρόβσκις, την περασμένη Παρασκευή, ο οποίος άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο δημοσιονομικής χαλάρωσης και το 2023, ο κ. Σταϊκούρας σημείωσε ότι «ίσως οι εξελίξεις δώσουν μεγαλύτερη ευελιξία το 2023». Πρόσθεσε, όμως, ότι η Ελλάδα πρέπει να είναι πολύ προσεκτική, καθώς δεν βρίσκεται σε επενδυτική βαθμίδα. «Δεν θα υποθηκεύσουμε το μέλλον», είπε. «Αξιοποιήσαμε και θα αξιοποιήσουμε και στο μέλλον την ευελιξία, αλλά χρειάζεται σύνεση και διορατικότητα». Ανέφερε χαρακτηριστικά ότι εφόσον το πρόβλημα παραμείνει οξύ, ίσως χρειαστεί να συνεισφέρει ο προϋπολογισμός στη στήριξη των νοικοκυριών έναντι των αυξήσεων του ηλεκτρικού ρεύματος, που σήμερα καλύπτονται από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης.

Όσον αφορά τη στήριξη έναντι των αυξήσεων στην ενέργεια, πέραν του μηχανισμού επιδότησης με δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, που έθεσε χτες και ο υπουργός Ενέργειας Κώστας Σκρέκας, η Ελλάδα ζήτησε να επιτραπεί η μη οριζόντια ενίσχυση των επιχειρήσεων, έτσι ώστε να επιδοτούνται περισσότερο οι ενεργοβόρες.

Τα επιτόκια δανεισμού είναι επίσης μια πηγή ανησυχίας της κυβέρνησης. Ο κ. Σταϊκούρας έκανε αναφορά και στην ανάγκη συντονισμού δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, έτσι ώστε να μην επηρεαστεί το κόστος δανεισμού της χώρας.

Η Ελλάδα ζήτησε εγγράφως την εξαίρεση των αμυντικών δαπανών από τους όποιους δημοσιονομικούς στόχους, αποκάλυψε εξάλλου ο υπουργός Οικονομικών, ενώ ανά-

λογο αίτημα έχει υποβάλει και η Πολωνία. Ισως οι εξελίξεις στην Ουκρανία ευνοήσουν την αποδοχή του αιτήματος αυτού, σχολίασε. Τα ταμειακά διαθέσιμα της χώρας φτάνουν σήμερα στα 40 δισ. ευρώ, είπε εξάλλου ο κ. Σταϊκούρας, θέλοντας να καθησυχάσει ότι η χώρα δεν αντιμετωπίζει ταμειακό πρόβλημα αυτή τη στιγμή. Είναι όμως άλλο το δημοσιονομικό περιθώριο, είπε. Ο ίδιος θύμισε, άλλωστε, ότι πρέπει να βρεθεί δημοσιονομικός χώρος περίπου 2 δισ. ευρώ για να διατηρηθεί το 2023 η μειωμένη εισφορά αλληλεγγύης στον ιδιωτικό τομέα και να επεκταθεί στο Δημόσιο και για να μονιμοποιηθούν οι μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές, καθώς τα μέτρα αυτά είναι προσωρινά. Επίσης, θα χρειαστεί χώρος και για τη διατήρηση του μειωμένου ΦΠΑ στην εστίαση το δεύτερο εξάμηνο.

Ολες οι μεγάλες ρωσικές επενδύσεις στην Ελλάδα

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Στα 664 εκατ. ευρώ υπολογίζει το Ελληνικό Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Μόσχας το απόθεμα των άμεσων ρωσικών επενδύσεων στην Ελλάδα στα τέλη του 2020, επικαλούμενο στοιχεία της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας.

Το ίδιο έτος, ο όγκος των διμερών εμπορικών συναλλαγών ανήλθε στα 3 δισεκατομμύρια ευρώ με τα 2,9 δισεκατομμύρια εξ αυτών να αφορούν ελληνικές εξαγωγές, κυρίως υδρογονανθράκων. Το διμερές εμπόριο είναι, ωστόσο, σημαντικά μειωμένο σε σύγκριση με μία οκταετία πριν και συγκεκριμένα το 2013, οπότε βρισκόταν στα επίπεδα των 7 δισεκατομμυρίων. Το ίδιο ισχύει και για τους Ρώσους τουρίστες, οι οποίοι το 2013 είχαν φτάσει το 1,3 εκατ. επισκέπτες έναντι 583.000 το 2019 και μόλις 26.000 το 2020.

Οι ρωσικές επενδύσεις περιλαμβάνουν και τις αγορές ακινήτων στο πλαίσιο του προγράμματος της «χρυσής βίζας» βάσει του οποίου σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Μετανάστευσης έχουν χορηγηθεί από την αρχή του προγράμματος 596 άδειες σε Ρώσους επενδυτές ακινήτων. Αριθμός που αντιστοιχεί σε επενδύσεις της τάξης των 150 εκατομμυρίων, αν συνυπολογιστεί ότι άδειες παίρνουν και συγγενικά πρόσωπα του επενδυτή, αλλά πολλοί αγοράζουν και ακίνητα αξίας σημαντικά υψηλότερης των 250.000 που είναι το ελάχιστο όριο.

Εκ των μεγαλύτερων ρωσικής προέλευσης επενδύων στην Ελλάδα είναι ασφαλώς ο επιχειρηματίας Ιβάν Σαββίδης, ο οποίος ελέγχει το 71,8% του Οργανισμού Λιμένας Θεσσαλονίκης, το ξενοδοχείο Πόρτο Κάρρας, το Μακεδονία Παλλάς, την εταιρεία παραγωγής, εμφιάλωσης και εμπορίας του μεταλλικού νερού Σουρωτή, όπως και άλλα ακίνητα, καθώς και την ποδοσφαιρική ομάδα του ΠΑΟΚ. Στους Ρώσους αξιολογους ξένους επενδυτές περιλαμβάνονται και οι βασικοί μέτοχοι της γαλακτοβιομηχανίας Δωδώνη, που πρόσφατα

έκλεισαν συμφωνία με την οποία εισέρχεται στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας συμμετοχών τους με μειοψηφικό ποσοστό το αμερικανικό επενδυτικό κεφάλαιο CVC Capital.

Στο λιανικό εμπόριο, πρόσφατα η ρωσική αλυσίδα λιανεμπορίου Μερξ ξεκίνησε την ανάπτυξη δικτύου σουπερ μάρκετ στην Ελλάδα.

Και στον τουρισμό υπάρχουν, όμως, σε εξέλιξη σημαντικές ρωσικές επενδύσεις, μεταξύ των οποίων αυτή της Μίρμυρς Hellas και του επενδυτή Βιτάλι Μπόρισοφ στην Ελούντα. Υπενθυμίζεται πως η Μίρμυρς αναπτύσσει το Ελούντα Hill σε έκταση 700 στρεμμάτων, όπου σχεδιάζει να κτίσει ξενοδοχεία, κατοικίες και μαρίνα. Ο προϋπολογισμός της επένδυσης σε πλήρη ανάπτυξη, που δεν έχει βεβαίως ακόμη υλοποιηθεί, αναφέρεται στα 500 εκατομμύρια ευρώ.

Σαββίδης, Ριμπολόβλεφ, Μπορίσοφ, οι πιο προβεβλημένοι επιχειρηματίες.

Πιο προβεβλημένη ίσως επένδυση, ωστόσο, μετά αυτές του Ιβάν Σαββίδη είναι εκείνη του Ντμίτρι Ριμπολόβλεφ στον Σκορπύ με προϋπολογισμό 165 εκατ. ευρώ και αντικείμενο την ανάπτυξη του νησιού των 830 στρεμμάτων σε θέρετρο, την οποία προσφάτως ανακοίνωσε πως προτίθεται να αυξήσει περίπου κατά 230 εκατ. Βέβαια, από το 2013, οπότε απέκτησε το νησί, μέχρι σήμερα εκτιμάται πως δεν έχει επενδύσει πάνω από σχεδόν 30 εκατ. ευρώ. Στους Ρώσους επενδυτές η αγορά λογίζει και την Gazprom, η οποία από το 1991 έχει συστήσει σε συνεργασία 50%-50% με τον όμιλο Κοπελούζου την Προμηθέας Gas Α.Ε., η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της ενέργειας και έχει στόχο της την προμήθεια φυσικού αερίου στην ελληνική αγορά και την ανάπτυξη, κατασκευή και λειτουργία ενεργειακών έργων.

ventus S1evo³

**Powerful performance
and superior handling for luxury vehicles**

BE ONE WITH IT

Be one with your tyres, and the road will be one with you.

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Κάιμακλι,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Βρόχος το ενεργειακό κόστος για επιχειρήσεις και νοικοκυριά

Κοινή ευρωπαϊκή στήριξη ζητάει η Αθήνα, λόγω και των γεωπολιτικών εξελίξεων

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Εόν μέχρι πριν από λίγες εβδομάδες η εξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο ήταν κυρίως ένα στατιστικό μέγεθος και μία από τις λανθάνουσες αιτίες της αύξησης του ενεργειακού κόστους, τις τελευταίες ώρες είναι ένας πραγματικός εφιάλτης με δύο πυλές: την εκτίναξη των τιμών και την επάρκεια. Η ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας εισήλθε σε μια νέα περίοδο αβεβαιότητας μετά την εμπόλεμη τροπή που πήρε η κρίση στην Ουκρανία. Την πρώτη ημέρα της ρωσικής εισβολής οι τιμές φυσικού αερίου, πετρελαίου και ηλεκτρικής ενέργειας εκτινάχθηκαν σε δυσθεώρητα ύψη και προκάλεσαν πραγματική αναταραχή στις αρμόδιες ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. που λίγες εβδομάδες πριν είχαν αρχίσει να μετράνε ανάποδα για την έξοδο από την παρατεταμένη ενεργειακή κρίση και τις συμπληγάδες των πληθωριστικών πιέσεων. Η τιμή του φυσικού αερίου στο ολλανδικό TTF μετά μια υψηλή ενδοπληρήσια διακύμανση στα 144 ευρώ/MWh έκλεισε την Πέμπτη στα 120 ευρώ/MWh

Το οικονομικό επιτελείο κατάρτιζει μηχανισμούς για επιδοτήσεις, το ύψος των οποίων θα διαφοροποιείται ανά επιχειρηματικό κλάδο.

καταγράφοντας αύξηση 35% σε μια ημέρα, συμπαράγοντας προς τα πάνω και τις χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος. Μέσα σε μία ημέρα η χονδρεμπορική τιμή στην ελληνική αγορά αυξήθηκε κατά 34,10% και εκτοξεύτηκε στα υψηλά των 235 ευρώ/MWh. Αντίστοιχη πορεία ακολούθησε και η τιμή του αργού που έσπασε για πρώτη φορά από το 2014 το φράγμα των 100 δολαρίων/βαρέλι.

Η Ευρώπη βρέθηκε αντιμέτωπη με τον διπλό εφιάλτη τιμών και επάρκειας, παράγοντες που δεν της επέτρεψαν να εξαντλήσει το χαρτί των κυρώσεων έναντι της Μόσχας. Έτσι, προκειμένου να «πυροβολήσει τα πόδια της» απέφυγε, επί του παρόντος τουλάχιστον, να συμπεριλάβει στο πακέτο κυρώσεων την απομόνωση του ρωσικού τραπεζικού συστήματος από το σύστημα ενδοτραπεζικών συναλλαγών SWIFT, κάτι που θα οδηγούσε τη Μόσχα στο να καταβάσει τις στρόφιγγες. Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό και με τις πληροφορίες που έφεραν τον Πούτιν πρόθυμο να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τον Ουκρανό πρόεδρο Ζελένσκι οδήγησε σε απο-

Η ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας εισήλθε σε νέα περίοδο αβεβαιότητας μετά την εμπόλεμη τροπή που πήρε η κρίση στην Ουκρανία. Την πρώτη ημέρα της ρωσικής εισβολής, οι τιμές φυσικού αερίου, πετρελαίου και ηλεκτρικής ενέργειας εκτινάχθηκαν σε δυσθεώρητα ύψη.

κλιμάκωση της τιμής ενέργειας, ο εφιάλτης ωστόσο παραμένει όσο κλιμακώνεται η κρίση στην Ουκρανία.

Οι εξελίξεις χτύπησαν συναγερμό και στην ελληνική κυβέρνηση, με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη να αναδεικνύει το ζήτημα ενός κεντρικού συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να επαναφέρει στη Σύνοδο Κορυφής την πρόταση της Ελλάδας για τη σύσταση ενός ειδικού ευρωπαϊκού ταμείου για τη στήριξη ευάλωτων νοικοκυριών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η οποία και συμπεριλήφθηκε στο κείμενο συμπερασμάτων της Συνόδου Κορυφής. Η ελληνική πρόταση αναφέρεται στη σύσταση ενός ταμείου, το οποίο θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από αδιάθετα δικαιώματα ρύπων που διατηρεί «παγωμένα» ο ευρωπαϊκός μηχανισμός MSR ή αν αυτό δεν είναι εφικτό, από δημοπρασίες μελλοντικών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με τον υπουργό Κώστα Σκρέκα, στο ταμείο αυτό θα μπορούσαν να συγκεντρωθούν 100 δισ. ευρώ εκ των οποίων τα 2,5 δισ. αναλογούν στην Ελλάδα. Μαζί με την επαναφορά της εν λόγω πρότασης, ο πρωθυπουργός θα επα-

ναφέρει στην DGcom το αίτημα για αυξημένες επιδοτήσεις στους λογαριασμούς ρεύματος των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, που είχε υποβληθεί στο παρελθόν και απορρίφθηκε. Σύμφωνα μάλιστα με πληροφορίες της «Κ», το αρμόδιο οικονομικό επιτελείο σε συνεργασία με την ΑΑΔΕ κατάρτιζει τους μηχανισμούς για τις επιδοτήσεις, το ύψος των οποίων θα διαφοροποιείται ανά κλάδο, με κριτήριο το ποσοστό συμμετοχής του ενεργειακού κόστους στο συνολικό λειτουργικό κόστος αλλά και τις οικονομικές καταστάσεις της κάθε εταιρείας. Η κυβέρνηση φέρεται να αναζητεί στοχευμένα μέτρα για τις επιχειρήσεις, αναγνωρίζοντας τις πιέσεις που δέχονται από το υψηλό κόστος ενέργειας αλλά και τις επιπτώσεις από τη μετακύλιση αυτού του κόστους στην εφοδιαστική αλυσίδα που καταλήγει στον καταναλωτή.

Στο πλαίσιο αυτό φέρεται να εισηγείται και τις διαδικασίες για την επιστροφή ενός ποσού ύψους 120 εκατ. ευρώ σε επιχειρήσεις μέσης τάσης, που αντιμετωξεί σε μειωμένες χρεώσεις ETMEAP για τα έτη 2019 και 2020, στο πλαίσιο της εναρμόνισης με το ευρω-

παϊκό πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για τη βιομηχανία. Και αυτό το ποσό θα δοθεί από το πλεόνασμα του ΕΛΑΠΕ με νομοθετική ρύθμιση και αφού προηγουμένως ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία, η οποία καθυστερεί λόγω ολιγοαρίας του ΔΕΔΔΗΕ να παραδώσει στον ΔΑΠΕΕΠ, που διαχειρίζεται τον σχετικό λογαριασμό, τα στοιχεία των δικαιούχων. Για την κυβέρνηση η στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων παραμένει προτεραιότητα, αντιλαμβάνεται ωστόσο ότι υπό το φως των νέων εξελίξεων δεν υπάρχουν δημοσιονομικά περιθώρια να καλύψουν τα ποσά που απαιτούνται. Για το 2022 ξεκινάει με ένα «κουμπαρά» 3 δισ. ευρώ εκ των οποίων το 1,5 δισ. από τα έσοδα δημοπρασιών ρύπων και ένα αντίστοιχο ποσό από το πλεόνασμα του ΕΛΑΠΕ που εκτιμάται ότι στο τέλος του έτους θα είναι πλεονασματικός κατά 2 δισ. ευρώ.

Οι ανάγκες ωστόσο για μέτρα κοινωνικής στήριξης, όπως εκτιμήθηκε και στις συσκέψεις υπό τον πρωθυπουργό στο Μαξίμου, είναι πολύ μεγαλύτερες και αναμένεται να διογκωθούν λόγω των γεωπολιτικών εξελίξεων.

Συνεχής εγρήγορση και μέτρα ασφαλείας για επάρκεια ενέργειας

Σε συνεχή εγρήγορση βρίσκονται τα αρμόδια επιτελεία και για το ζήτημα της ενεργειακής επάρκειας. Αν και η Ελλάδα καλύπτει περίπου το 40% των αναγκών της σε φυσικό αέριο από τη Ρωσία, διαπιστώνεται ότι δεν συντρέχουν –επί του παρόντος τουλάχιστον– λόγοι ανησυχίας, καθώς αυτό δεν διέρχεται μέσω της Ουκρανίας, αλλά μέσω της Τουρκίας και του αγωγού TurkStream. Η κλιμάκωση της έντασης, ωστόσο, στην Ουκρανία υποχρεώνει τις αρμόδιες αρχές να σχεδιάσουν προληπτικά μέτρα ασφάλειας εφοδιασμού, ακόμη και στο ακραίο σενάριο πλήρους διακοπής των ροών ρωσικού αερίου προς την Ευρώπη. Σε αυτή την περίπτωση η τροφοδοσία της αγοράς θα περιοριστεί στις εισαγωγές αέριου αερίου μέσω του TAP (1 δισ. κ.μ. αερίου) και στη δυναμικότητα αποθήκευσης και αεριοποίησης LNG της Ρεβιθούσας. Εκτίμηση πάντως του ΔΕΣΦΑ είναι ότι η Ρωσία δύσκολα θα κόψει τις ροές μέσω του TurkStream, ακόμη κι αν κλείσει τις στρόφιγγες στους άλλους αγωγούς της Ευρώπης, κι αυτό γιατί διέρχεται μέσω της Τουρκίας και της Βουλγαρίας και καταλήγει στη Σερβία, χώρες φιλικές προς εκείνες της Μόσχας, που δεν θα ήθελε να πλήξει και να τις στρέψει εναντίον της. Για το ζήτημα της ενεργειακής επάρκειας ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας συγκάλεσε την Παρασκευή εκτάκτως την Επιτροπή Διαχείρισης Κρίσεων με τη συμμετοχή του ΔΕΣΦΑ, της ΔΕΗ, της ΔΕΠΑ, του ΑΔΜΗΕ και της Ελπεδισον. Αυτό που κυρίως απασχολούσε τη συνεδρίαση της Επιτροπής Διαχείρισης Κρίσεων είναι το πώς θα διασφαλιστεί η επάρκεια με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, ώστε να αποφευχθεί η επιβάρυνση νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Ο υπουργός φέρεται να ζητήσει από τον ΔΕΣΦΑ να δώσει τις επόμενες ημέρες προτεραιότητα στη χρήση αερίου από τους αγωγούς, αφενός για να διατηρούνται υψηλά τα αποθέματα LNG στη Ρεβιθούσας και αφετέρου γιατί η τιμή του είναι χαμηλότερη από τις τιμές που διαμορφώνονται στη spot αγορά του LNG. Επίσης, έδωσε κατευθύνσεις για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας που υπάρχει για την υποκατάσταση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο ώστε να μειωθούν οι τιμές ρεύματος. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερη χρήση των υδροηλεκτρικών, χωρίς βέβαια να διακυβεύεται η επάρκεια του συστήματος τους καλοκαιρινούς μήνες που είναι απαραίτητα για την κάλυψη των υψηλών αιχμών και πιθανότατα μεγαλύτερη χρήση των λιγνιτικών μονάδων, όταν η τιμή του φυσικού αερίου είναι πολύ υψηλή.

Στην περίπτωση του ακραίου σε-

ναρίου η δυναμικότητα της Ρεβιθούσας θα αυξηθεί με την έλευση δύο φορτίων LNG πέραν των προγραμματισμένων για τον Μάρτιο. Παράλληλα, σε λειτουργία θα τεθούν όλες οι διαθέσιμες λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ και πέντε μονάδες φυσικού αερίου θα δουλέψουν με ντίεζελ κατά διαστήματα και εκ περιτροπής, γιατί η τεχνολογία τους δεν μπορεί να υποστηρίξει συνεχή λειτουργία με εναλλακτικό καύσιμο, αλλά και γιατί απαιτείται χρόνος για την αναπλήρωση του καυσίμου στις δεξαμενές. Πρόκειται για τις μονάδες Κομοτηνή και Λαύριο 4 της ΔΕΗ, τις μονάδες Θίσβη και Θεσσαλονίκης της Ελπεδισον και τις μικρές μονάδες της Ηρώς, συνολικής ισχύος άνω των 1.700 MW, οι οποίες έχουν διασφαλιστεί ήδη τα απαραίτητα αποθέματα. Οι λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ διαθέτουν επίσης, σύμφωνα με τον υπουργό, αποθέματα για διάστημα μεγαλύτερο των 30 ημερών.

Σε ικανοποιητικά επίπεδα βρίσκονται και τα υδάτινα αποθέματα των

Εκτίμηση του ΔΕΣΦΑ είναι ότι η Ρωσία δύσκολα θα κόψει τις ροές μέσω του TurkStream.

υδροηλεκτρικών μονάδων, ενώ εξετάζεται και η δυνατότητα αύξησης των εισαγωγών αερίου μέσω του TAP. Η Ελλάδα θα συνδράμει εάν χρειαστεί και τη Βουλγαρία με LNG από τις εγκαταστάσεις της Ρεβιθούσας, θέτοντας τη λειτουργία των υφιστάμενων αγωγών που συνδέει τα συστήματα των δύο χωρών, σε αντιστροφή ροής. ΔΕΣΦΑ, ΑΔΜΗΕ, ΡΑΕ, ΔΕΗ και ΔΕΠΑ παραμένουν σε αυξημένη εγρήγορση και βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία για να αξιολογούν κάθε ημέρα και πολλές φορές ανά ώρα τα δεδομένα και να προσαρμόζουν αντίστοιχα τον σχεδιασμό τους για τη διασφάλιση της ομαλής τροφοδοσίας της χώρας σε φυσικό αέριο κι ηλεκτρισμό. Σε επαγρύπνηση βρίσκεται και η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ, όπως και το Μαξίμου, το οποίο ενημερώνεται άμεσα για κάθε εξέλιξη στο μέτωπο της επάρκειας. Οι τελευταίες εξελίξεις και οι επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία στην ενεργειακή αγορά θα συζητηθούν στο συμβούλιο υπουργών ενέργειας τη Δευτέρα, το οποίο συγκαλέσει η γαλλική προεδρία, κάνοντας αποδεκτό το αίτημα που υπέβαλαν από κοινού χθες Ελλάδα, Βουλγαρία και Ρουμανία με πρωτοβουλία του υπουργού Κώστα Σκρέκα.

Χρύσα Λιάγγου

Νέο εμπόδιο στην πλήρη ανάκαμψη του ελληνικού τουρισμού

Ως ανάχωμα στην επιστροφή στην κανονικότητα του τουριστικού κλάδου και των αερομεταφορών λειτουργεί η δραματική άνοδος, μετά την επέμβαση της Ρωσίας στην Ουκρανία, της τιμής του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, που ενισχύει τις ήδη υψηλές πληθωριστικές πιέσεις. Αν και οι παράγοντες του τουρισμού τηρούν στάση αναμονής για το πώς θα επηρεαστεί την πορεία των τουριστικών αφίξεων από τη Ρωσία ο πόλεμος στην Ουκρανία, δεδομένου ότι η τουριστική περίοδος δεν έχει ακόμη ξεκινήσει, δεν ισχύει το ίδιο για το νέο κύμα ανατιμήσεων.

Ο προβληματισμός λόγω του αυξημένου ενεργειακού κόστους είναι ιδιαίτερα έντονος στους «παίκτες» του τουρισμού, εάν ληφθεί υπόψη ότι ήταν ήδη υπαρκτός από τα τέλη της περασμένης τουριστικής περιόδου, οπότε ο πληθωρισμός, που συρ-

ρικώνει και το διαθέσιμο τουριστικό εισόδημα, ήταν πολύ μικρότερος συγκριτικά με σήμερα. Είναι ενδεικτικό ότι την Παρασκευή η τιμή του πετρελαίου μπροτ ξεπέρασε τα 100 δολ./βαρέλι για πρώτη φορά από το 2014, τη στιγμή που το διάστημα 2016-2017 δεν ξεπερνούσε τα 40-45 δολάρια. Επίσης, σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση Αερομεταφορών (IATA), η τιμή του αεροπορικού καυσίμου αυξήθηκε κατά 4% από τον Φεβρουάριο σε σχέση με τον Ιανουάριο και εκτοξεύθηκε κατά 57% συγκριτικά με πέρυσι. Αν και οι αεροπορικές εταιρείες συνήθως πραγματοποιούν hedging (αντιστάθμιση κινδύνου), έχοντας εξασφαλίσει προτού εκδηλωθεί το κύμα ανατιμήσεων το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών τους σε πετρέλαιο, οι κλυδωνισμοί είναι αναπόφευκτοι.

Εκτός, δηλαδή, από το σκέλος που σχε-

Ο τουριστικός κλάδος προβληματίζεται περισσότερο από τις ανατιμήσεις και λιγότερο από τον πόλεμο στην Ουκρανία.

τίζεται με την εν πολλοίς άγνωστη πορεία των αφίξεων από τη Ρωσική Ομοσπονδία και την εκμείνιση των αφίξεων από την Ουκρανία, οι «παίκτες» του τουρισμού καλούνται να προσαρμόσουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια στα νέα δεδομένα που προκαλεί η ενεργειακή κρίση. Πρόκειται για ιδιαίτερα δύσκολη άσκηση, όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς, δεδομένου ότι επιχειρήσεις του τουρισμού δεν έχουν καταφέρει να επουλώσουν ακόμη τις πληγές που έχει προκαλέσει η πανδημία. Και γι' αυτό προεβλέπαν για την άντληση πολιτικής ρευστότητας στις προσδοκώμενες ιδιαίτερα καλές επιδόσεις του τουρισμού κατά το φετινό καλοκαίρι. Αν και όπως έχει αναφέρει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) Πάννης Ρέτσος, «είναι νορμς να μιλούσαμε σήμερα με ασφάλεια για τις επιπτώσεις

στον τουρισμό» από τον πόλεμο στην Ουκρανία, λίγοι αμφισβητούν ότι το στοίχημα για επιστροφή στην κανονικότητα έχει γίνει πιο δύσκολο τις τελευταίες ημέρες. Ήδη η Κρήτη, που αποτελεί παραδοσιακό προορισμό Ουκρανών και Ρώσων τουριστών, έχει δεχθεί πλήγμα, με τον στόχο της Tez Tour για 100.000 αφίξεις από την Ουκρανία και μέχρι και 250.000 αφίξεις από τη Ρωσία να είναι ιδιαίτερα δύσκολο να επτευχθεί. Το 2013 οι τουριστικές αφίξεις από τη Ρωσία στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε 1,3 εκατομμύριο, αριθμός που διαμορφώθηκε σε 1,2 εκατ. το 2014 (οπότε είχαν επιβληθεί οι δυτικές κυρώσεις) και περιορίστηκε σε 583.000 το 2019. Για φέτος ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ) έχει θέσει τον πήχυ στο μισό εκατομμύριο αφίξεις Ρώσων τουριστών.

Δημήτρης Δελεβέγκος

Οι Έλληνες ανησυχούν για την οικονομία

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Σ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ

Βαθύτητα προβληματισμών και ανήσυχων είναι η ελληνική κοινή γνώμη για τις συνέπειες που θα έχει, γενικότερα αλλά και ειδικά στην οικονομία, η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, όπως καταδεικνύει η τελευταία, διπλή πανελλαδική δημοσκόπηση στις εταιρείες Pulse για τον ΣΚΑΪ. Το δεύτερο μέρος της έρευνας έγινε αμέσως μετά την 24η Φεβρουαρίου, δηλαδή την ημέρα της ρωσικής εισβολής.

Συγκεκριμένα, το 80% των ερωτηθέντων απαντάει πως ανησυχεί πολύ ή και αρκετά, τόσο «γενικά» όσο και ειδικότερα, για την ελληνική οικονομία, εξαιτίας της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία.

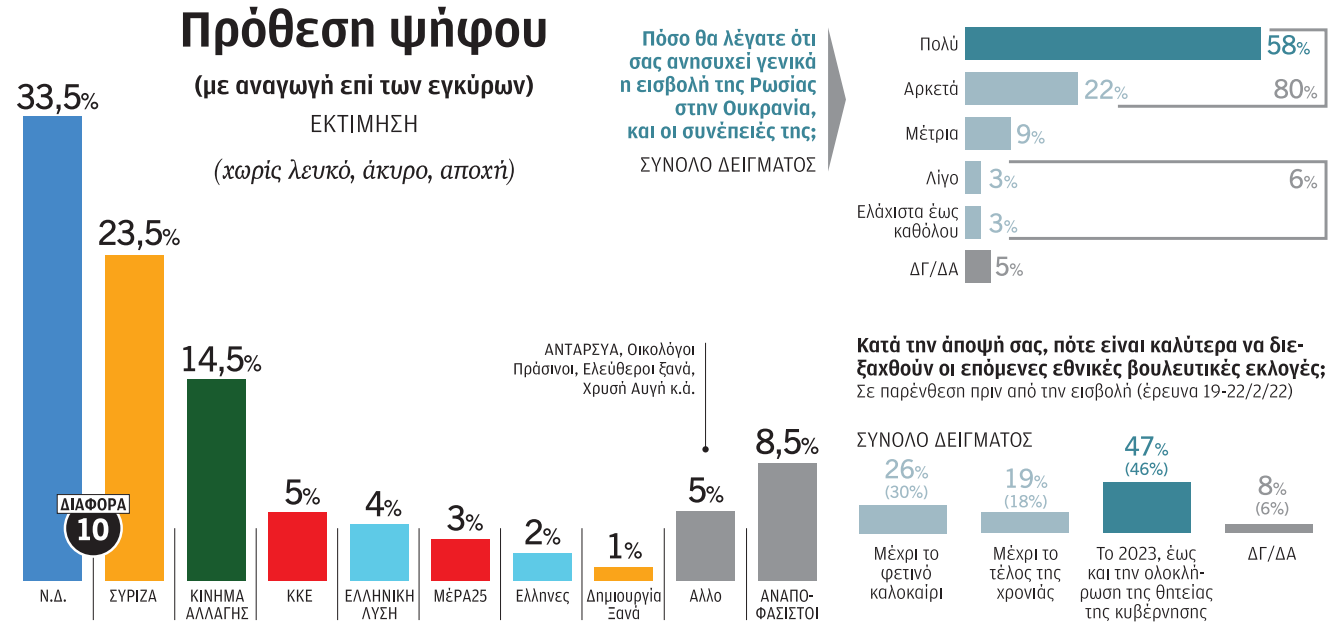
Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι όταν οι ερωτώμενες επικεντρώνονται στο ζήτημα των πρόσφατων αυξήσεων στις τιμές της ενέργειας, η κοινή γνώμη δεν φαίνεται να έχει ενιαία εκτίμηση ως προς το εάν εξωτερικές αιτίες ή εσωτερικοί λόγοι φέρουν την κύρια ευθύνη για τις αυξήσεις

αυτές: το 47% απαντάει ότι ο κύριος λόγος είναι «εξωτερικοί - τα διεθνή ζητήματα», το 35% δείχνει «κυβερνητικούς χειρισμούς ή αστοχίες», ενώ το 9% λέει πως ο κύριος λόγος είναι «εγχώρια θέματα και αδυναμίες της χώρας μας». Στην ειδικότερη για τα κυβερνητικά μέτρα και τις σχετικές πρωτοβουλίες ερώτηση, το 47% των ερωτηθέντων θεωρεί πως κινούνται «προς λανθασμένη κατεύθυνση», ενώ το 42% δηλώνει πως «χρειάζονται κι άλλα». Επιπρόσθετο ενδιαφέρον εδώ έχει το γεγονός ότι λανθασμένα τα θεωρεί και το 25% των ψηφοφόρων της Ν.Δ. Επίσης, το 51% συνολικά των ερωτηθέντων αξιολογεί αρνητικά τη στάση του ΣΥΡΙΖΑ.

Τούτων δοθέντων, παραμένει πολύ υψηλό το ποσοστό εκείνων που δεν θέλουν πρόωγες εκλογές (το 47% επιθυμεί κάλπες «το 2023, έως και την ολοκλήρωση της θητείας της κυβέρνησης», το 26% –λιγότεροι σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα– κρίνει καλύτερο να γίνουν εκλογές «μέχρι το φετινό καλοκαίρι», και μόλις το

19% «μέχρι το τέλος της χρονιάς»). Ως καταλληλότερο πρωθυπουργό τον κ. Κυρ. Μητσοτάκη επιλέγει το 40%, ενώ τον κ. Αλ. Τσίπρα το 25%, με τη Ν.Δ. –η οποία φαίνεται να έχει υψηλή συσπείρωση των ψηφοφόρων της– να προηγείται στην πρόθεση ψήφου με 33,5%, έναντι 23,5% του ΣΥΡΙΖΑ. Το ΚΙΝΑΛ συγκεντρώνει ποσοστό απαντήσεων 14,5%, το ΚΚΕ 5%, η Ελλ. Λύση 4%, ενώ το 3% απαντάει ΜέΡΑ25. Στην παράσταση νίκης διευρύνεται υπέρ της Ν.Δ. (59%) η διαφορά από τον ΣΥΡΙΖΑ (22%). Στο ερώτημα «ποιος εκφράζει καλύτερα τον κεντρικό χώρο», ο κ. Μητσοτάκης προηγείται με 26%, ακολουθεί ο κ. Ν. Ανδρουλάκης με 24%, ενώ ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ συγκεντρώνει ποσοστό 21%.

Τέλος, το 66% στέκεται θετικά έναντι των πρόσφατων αποφάσεων για ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της χώρας, ενώ ένας στους δύο θεωρεί πως τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για περαιτέρω χαλάρωση των μέτρων κατά του κορωνοϊού.

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Εταιρεία: Pulse RC • Εντολέας: ΣΚΑΪ τηλεόραση • Τύπος έρευνας: Τηλεφωνικές (enhanced C.A.T.I., C.A.S.I.) με χρήση δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου • Γεωγραφική κάλυψη: Πανελλαδικές • Στρατηγική: Ανά περφόρμα • Στάθμιση: Ως προς φύλο-ηλικία και εκλογική συμπεριφορά • Δείγμα Α' έρευνας: 1.210 ενήλικα με δικαίωμα ψήφου • Δείγμα Β' έρευνας: 1.205 ενήλικα με δικαίωμα ψήφου • Διάρκεια συλλογής στοιχείων Α' έρευνας: 19-22 Φεβρουαρίου 2022 • Διάρκεια συλλογής στοιχείων Β' έρευνας: 25-28 Φεβρουαρίου 2022 • Δεγματοληπτικό σφάλμα: Με διάστημα βεβαιότητας 95%, κυμαίνεται εντός του διαστήματος: Α' έρευνα: +/-2,8%, Β' έρευνα: +/-2,8%.

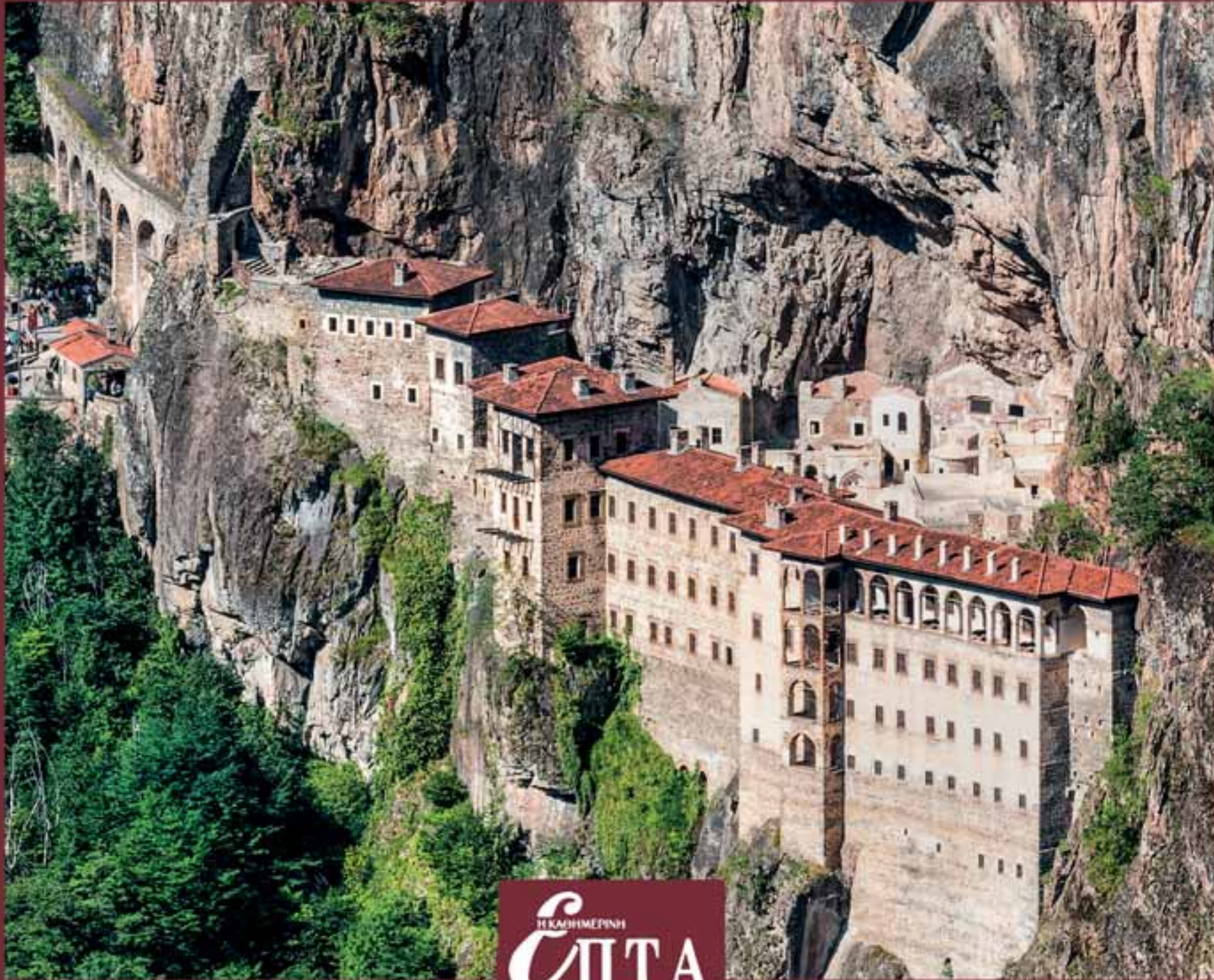
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΟΝΤΟΣ

30 ΑΙΩΝΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΕΠΤΑ
ΗΜΕΡΕΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

3.000 χρόνια ιστορίας

Μια ειδική έκδοση ιστορικής μνήμης για την ταυτότητα
και την παράδοση του ποντιακού Ελληνισμού

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή 6 Μαρτίου 2012

www.kathimerini.gr

Να κάνουν πιο γενναίες ρυθμίσεις τα funds

Το αποτέλεσμα στη διαχείριση δανείων δεν είναι ανάλογο των προσδοκιών, λέει η υποδιοικήτρια της ΤτΕ, Χριστίνα Παπακωνσταντίνου

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Επενδύσεις 30 δισ. ευρώ μέχρι το 2026 θα φέρουν μέση ανάπτυξη 3% μέχρι το 2032, τονίζει σε συνέντευξη της στην «Κ» η υποδιοικήτρια της Τράπεζας της Ελλάδος, Χριστίνα Παπακωνσταντίνου, η οποία όμως τονίζει ότι η Ελλάδα έχει ακόμη χαμηλή διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα και οφείλει να επιδείξει μεγαλύτερο έργο στο πεδίο των μεταρρυθμίσεων, με συνετή διαχείριση των πόρων. «Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα δεν είναι ανάλογα των προσδοκιών μας», αναφέρει χαρακτηριστικά με το βλέμμα στα funds διαχείρισης των NPLs, αν και αναγνωρίζει την παράμετρο της πανδημίας. Υπενθυμίζει σε κάθε περίπτωση τη δυνατότητα χρηματοδότησης των βιώσιμων επιχειρήσεων στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης των οφειλών τους. Σύμφωνα με την κ. Παπακωνσταντίνου, η ανοδική πορεία των καταθέσεων, οι οποίες τον Σεπτέμβριο επέστρεψαν στα προ του 2015 επίπεδα, δεν αναμένεται να ανακοπεί τα επόμενα χρόνια, ως αποτέλεσμα των προβλεπόμενων υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και της εισροής πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης. Σημειώνει δε πως η στάση των οίκων αξιολόγησης προμηνύει αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας κατά μία βαθμίδα εντός του 2022 και υπογραμμίζει ότι η επενδυτική κατηγορία «είναι επιθυμητό να επιτευχθεί εντός του 2023». Ως προς την αύξηση στο κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, εκτιμά ότι η επιπτώση θα είναι περιορισμένη, καθώς «ένα μικρό μόνο μερίδιο του χρέους αναχρηματοδοτείται από τις αγορές και άρα οι αυξήσεις στις δαπάνες για τόκους θα είναι περιορισμένες». Η υποδιοικήτρια της ΤτΕ προβλέπει ότι ο πληθωρισμός θα είναι υψηλός και το 2022, αλλά σταδιακά θα επιβραδυνθεί, εκτός α-προόπου. Επιπλέον, μιλάει για χαμηλότακα δάνεια ύψους 2,1 δισ. ευρώ ετησίως από το Ταμείο Ανάκαμψης στις επιχειρήσεις. Τέλος, χαρακτηρίζει ιδιαίτερα υψηλή τη συγκέντρωση στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, αλλά εντοπίζει περιθώρια για συγχωνεύσεις στις μη συστημικές τράπεζες.

— **Μη εξυπηρετούμενα δάνεια:** πού βρισκόμαστε σήμερα, τι άλλο χρειάζεται και πώς «δουλεύει» ο μηχανισμός των funds στο δεύτερο επίπεδο διαχείρισης των NPLs;

— Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) βρίσκονταν στα 20,9 δισ. ευρώ τον περασμένο Σεπτέμβριο, δηλαδή έχουν μειωθεί κατά 80% σε σχέση με το ιστορικό υψηλό ποσό του Μαρτίου 2016. Ωστόσο, το τραπεζικό μας σύστημα εξακολουθεί να εμφανίζει τον υψηλότερο, με διαφορά, δείκτη ΜΕΔ (δηλαδή, ΜΕΔ επί του συνόλου των δανείων) στην Ε.Ε. Επομένως, είναι αναγκαίο οι τράπεζες να υλοποιήσουν άμεσα τις στρατηγικές τους για περαιτέρω μείωση, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι είναι σε θέση να απορροφήσουν πλήρως το κόστος της υλοποίησης των εν λόγω στρατηγικών.

Η μεταφορά των ΜΕΔ σε τρίτους επενδυτές (funds) έχει ιδιαίτερη σημασία για

Οι καταθέσεις πλέον βρίσκονται στα επίπεδα προ του 2015. Η ανοδική πορεία δεν αναμένεται να ανακοπεί τα επόμενα χρόνια.

την οικονομία, καθώς οι τράπεζες βρίσκονται πλέον σε καλύτερη θέση για να επιτελέσουν τον διαμεσολαβητικό τους ρόλο στην οικονομία. Εκτιμάμε ότι οι εταιρείες διαχείρισης (NPLs servicers) έχουν τη δυνατότητα και να παράσχουν πιο ευέλικτες και δραστικές λύσεις στους βιώσιμους δανειολήπτες και να επανεπενδύσουν το ενέχυρο στην πραγματική οικονομία, όπου είναι απαραίτητο.

Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των εταιρειών διαχείρισης δεν είναι ανάλογα των προσδοκιών μας. Θα πρέπει όμως να λάβουμε υπόψη μας και τις ιδιαίτερες συνθήκες, λόγω των μέτρων για την πανδημία. Ωστόσο, οι προοπτικές για την αποτελεσματική διαχείριση των ΜΕΔ μέσω αυτού του μηχανισμού είναι ιδιαίτερα θετικές, τόσο λόγω της ανάπτυξης της οικονομίας

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αυξήθηκε το 2021 και οι συνθήκες δανεισμού έχουν βελτιωθεί, σημειώνει η Χριστίνα Παπακωνσταντίνου.

Τα περιθώρια συγχωνεύσεων τραπεζών

— **Πώς αξιολογείτε τον βαθμό συγκέντρωσης στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα; Υπάρχει χώρος για εξαγορές και συγχωνεύσεις;**

— Ο βαθμός συγκέντρωσης στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα συγκαταλέγεται μεταξύ των υψηλότερων στην Ε.Ε., καθώς οι τέσσερις συστημικές τράπεζες κατέχουν περίπου το 95% της εγχώριας αγοράς σε σχέση με το συνολικό ευρωπαϊκό. Η ΕΚΤ και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM) έχουν επισημάνει την ανάγκη αναδιάρθρωσης του

τραπεζικού τομέα στην Ευρωζώνη και τη φέλη των εξαγορών και συγχωνεύσεων, ιδιαίτερα των διασυνοριακών, για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την οικονομία. Ωστόσο για την Ελλάδα, στην τρέχουσα χρονική συγκυρία, εκτιμώ ότι δεν συντρέχει λόγος για μεγαλύτερη συγκέντρωση σε επίπεδο συστημικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Από την άλλη, δεν θα απέκλειε το ενδεχόμενο περαιτέρω συγκέντρωσης σε επίπεδο μη συστημικών τραπεζών.

όσο και της ανόδου στις τιμές των ακινήτων. Είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό να εκμεταλλευθούν οι NPLs servicers τη δυνατότητα παροχής χρηματοδότησης σε βιώσιμες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των οφειλών τους.

— **Ποια είναι η τάση στις καταθέσεις, πόσο θα διαρκέσει και πώς θα φανούν χρήσιμες;**

— Οι καταθέσεις σημειώνουν τα τελευταία χρόνια μία έντονη αυξητική πορεία και πλέον βρίσκονται στα επίπεδα προ του 2015. Η ανοδική πορεία δεν αναμένεται να ανακοπεί τα επόμενα χρόνια, ως αποτέλεσμα των προβλεπόμενων υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και της εισροής πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης. Η άνοδος των καταθέσεων αποτελεί θετική εξέλιξη, αφενός γιατί είναι ένδειξη επαναφοράς της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα, αφετέρου γιατί επιτρέπει στις τράπεζες να επιδοθούν στην απαραίτητη πιστωτική επέκταση. Το τελευταίο αποκτά μεγαλύτερη σημασία όσο θα χαλαρώνουν σταδιακά τα μέτρα στήριξης της ΕΚΤ προς το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα, όπως ο τερματισμός των ΤLTROs.

— **Πώς αξιολογείτε τον ρυθμό δανεισμού νοικοκυριών και επιχειρήσεων; Εξαιρούν οι τράπεζες τα περιθώρια των δυνατότητων τους;**

— Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αυξήθηκε το 2021 και οι συνθήκες δανεισμού προς τις επιχειρήσεις έχουν βελτιωθεί, καθώς το κόστος δανεισμού κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα λόγω της ευνοϊκής επιδράσης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Η χρηματοδότηση προς τα νοικοκυριά μειώθηκε όμως το 2021, αν και τους τελευταίους μήνες καταγράφεται τάση ενίσχυσης των νέων χορηγήσεων, κυρίως στεγαστικών δανείων, που συνάδει και με την παρατηρούμενη ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων. Η πιστοδότηση των επιχειρήσεων θα ενισχυθεί σημαντικά μέσω της αξιοποίησης των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης τα επόμενα έτη και οι προοπτικές για το 2022 είναι θετικές. Η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων υγιών και εξωστρεφών επιχειρήσεων, καθώς και η αναθερμάνση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας

και των συναλλαγών στην κτηματαγορά, συντείνουν σε ενίσχυση της ζήτησης για νέες χρηματοδοτήσεις. Παράλληλα, η βελτίωση της ρευστότητας των τραπεζών και η πρόοδος στην εξυγίανση του ισολογισμού τους παρέχουν τα απαραίτητα εκέγχυμα για την ενίσχυση του διαμεσολαβητικού ρόλου τους. Η τάση αυτή αντανακλάται στα επιχειρησιακά σχέδια των τραπεζών.

— **Ταμείο Ανάκαμψης: τι δάνεια θα δούμε τα επόμενα χρόνια και σε ποιους τομείς;**

— Η χώρα αναμένεται να λάβει από το Ταμείο Ανάκαμψης 33 δισ. ευρώ μέχρι το 2026, εκ των οποίων 12,7 δισ. ευρώ σε δάνεια και 20,3 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις. Μέχρι στιγμής, από πλευράς επιχορηγήσεων έχουν εγκριθεί 103 έργα συνολικού προϋπολογισμού 6,1 δισ. ευρώ και έχουν εκταμειωθεί 2,3 δισ. ευρώ ως προκαταβολή. Οσον αφορά τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, η Ελλάδα είναι από τις λίγες χώρες της Ε.Ε. που αναμένεται να κάνουν πλήρη χρήση αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου, το οποίο επιτρέπει τη χορήγηση χαμηλότοκων δανείων προς τις επιχειρήσεις. Μέχρι στιγμής από τα δάνεια έχουν εκταμειωθεί 1,7 δισ. ευρώ, ενώ αναμένονται 2,1 δισ. ευρώ ετησίως για την περίοδο 2022-26. Στα δάνεια αυτά θα έχουν πρόσβαση τόσο μεγάλες όσο και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με βασική προϋπόθεση τη βιωσιμότητα των επενδυτικών τους σχεδίων. Πάνω από το 50% των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις που αφορούν τον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας, ενώ τα υπόλοιπα θα κατευθυνθούν σε τομείς που ενισχύουν την απασχόληση, τις δεξιότητες και την κοινωνική συνοχή, καθώς επίσης την εξωστρέφεια και την έρευνα και καινοτομία. Αναμένεται ότι οι πόροι του Ταμείου θα κινητοποιήσουν επιπλέον επενδύσεις ύψους περίπου 30 δισ. ευρώ την περίοδο 2022-26, μέσω μόχλευσης των διαθέσιμων πόρων με κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα. Ως αποτέλεσμα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, η χώρα μας θα διατηρήσει ρυθμούς ανάπτυξης που θα ξεπερνούν το 3% κατά μέσο όρο την επόμενη δεκαετία.

Αναβάθμιση κατά μία βαθμίδα το 2022 και επενδυτική κατηγορία το 2023

— **Οι αγορές θεωρούν ότι η ΕΚΤ ενδέχεται να προχωρήσει σε αύξηση επιτοκίων μέσα στο 2022 και η απόδοση του ελληνικού 10ετούς σημειώσει άλμα πάνω από το 2%. Πόσο αντισυμβατική είναι αυτή η εξέλιξη; Θεωρείτε επαρκείς τις εγγυήσεις της ΕΚΤ για τα ελληνικά ομόλογα; Σημειώνεται, είναι άγνωστο ακόμη πότε η Ελλάδα θα ανακτήσει την επενδυτική βαθμίδα.**

— Δεδομένων της τρέχουσας αβεβαιότητας, που κορυφώνεται με τις δραματικές εξελίξεις στην Ουκρανία, η ΕΚΤ έχει επιλέξει να διατηρήσει ευελιξία και ευκέρεια επιλογής κατά την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, χωρίς δεσμευτική αναφορά σε αυξήσεις επιτοκίων εντός του 2022. Ωστόσο, οι αγορές έχουν σχηματίσει προσδοκίες για αύξηση των επιτοκίων εντός του έτους, με αποτέλεσμα την πρόσφατη άνοδο των αποδόσεων των δεκαετών κρατικών ομολόγων σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης. Η απόδοση των ελληνικών τίτλων παρουσιάζει μεγαλύτερη ευαισθησία στη μεταβλητότητα των χρηματοπιστωτικών συνθηκών σε σύγκριση με άλλες χώρες, λόγω της χαμηλότερης πιστοληπτικής της διαβάθμισης. Στην παρούσα όμως συγκυρία, η επίπτωση της αύξησης του κόστους αναχρηματοδότησης στη δυναμική του ελληνικού χρέους αναμένεται να είναι περιορισμένη (μικρότερη σε σχέση με άλλες χώρες) σε μεσοπρόθεσμο ορίζο-

ντα, καθώς ένα μικρό μόνο μερίδιο του ελληνικού δημόσιου χρέους αναχρηματοδοτείται από τις αγορές και άρα οι αυξήσεις στις δαπάνες για τόκους θα είναι περιορισμένες. Αλλωστε, τα ευνοϊκά ποσοτικά χαρακτηριστικά της πρόσφατης έκδοσης δεκαετούς ελληνικού ομολόγου διατηρήθηκαν, αντικατοπτρίζοντας τις θετικές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Τον περασμένο Δεκέμβριο η ΕΚΤ έκρινε απαραίτητο οι επανεπενδύσεις των τίτλων του έκτακτου προγράμματος αγοράς τίτλων λόγω της πανδημίας (PEPP) να μπορούν να προσαρμοστούν με ευελιξία. Οσον αφορά τα ελληνικά ομόλογα, η ευελιξία αυτή παρέχει τη δυνατότητα επανεπενδύσεων επιπλέον στις αξίες των τίτλων που λήγουν, προκειμένου να μη διαταραχθεί η ομαλή μετάδοση της νομισματικής πολιτικής προς την ελληνική οικονομία, ενόσω αυτή ανακάμπτει.

Συνεπώς, η ΕΚΤ έστειλε ένα ισχυρό μήνυμα στήριξης για την ελληνική οικονομία και τα κρατικά ομόλογα. Η απόκτηση της επενδυτικής βαθμίδας θα αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ελληνική οικονομία. Ωδη, τρεις από τους τέσσερις οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης αξιολογούν την ελληνική οικονομία με θετικές προοπτικές. Αυτή η στάση προμηνύει αναβάθμιση κατά μία βαθμίδα, σε εύλογο χρονικό διάστημα, δηλαδή εντός του 2022. Περαιτέρω αναβάθμιση με στόχο την ε-

πίτευξη της επενδυτικής κατηγορίας για την ελληνική οικονομία είναι επιθυμητό να επιτευχθεί εντός του 2023. Η συνετή διαχείριση των πόρων, οι εντατικές προσπάθειες αποκατάστασης της δημοσιονομικής σταθερότητας και η προώθηση στην αναπτυξιακή προοπτική της ελληνικής οικονομίας αποτελούν την καλύτερη προσαμία έναντι των διακυμάνσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και συμβάλλουν σημαντικά στον στόχο της αναβάθμισης

Μεσοπρόθεσμα προβλέπεται σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, όπως εξάλλου προβλέπεται και συνολικά για την Ευρωζώνη.

στην επενδυτική κατηγορία.

— **Πόσο παροδικός είναι ο υψηλός πληθωρισμός στην Ευρώπη, σε ποιο βαθμό απειλεί την Ελλάδα και τι μέτρα μπορεί να λάβει κανείς για να αμβλύνει τις επιπτώσεις;**

— Ο πληθωρισμός στη Ζώνη του Ευρώ, έπεται από μία δεκαετία πολύ χαμηλών ρυθμών, εμφανίζοντας αξιοσημείωτη επιτάχυνση από τα μέσα του 2021 μέχρι και σήμερα. Στη διάρκεια του 2022 αναμένεται

να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα, αλλά να επιβραδυνθεί σταδιακά. Καθώς, όμως, το οικονομικό περιβάλλον στην τρέχουσα συγκυρία χαρακτηρίζεται από μεγάλη αβεβαιότητα, λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, η άνοδος των τιμών της ενέργειας και της εξέλιξης της πανδημίας, η πορεία των πληθωρισμού δεν μπορεί να προβλεφθεί με ακρίβεια.

Ο πληθωρισμός της Ελλάδας, που βρισκόταν πριν από λίγους μήνες στις χαμηλότερες θέσεις μεταξύ των αντίστοιχων ευρωπαϊκών, σταδιακά ανήλθε στον μέσο όρο και αναμένεται να παραμείνει σε σχετικά υψηλά επίπεδα τους επόμενους μήνες. Ωστόσο, μεσοπρόθεσμα προβλέπεται σταδιακή αποκλιμάκωσή του, όπως εξάλλου προβλέπεται και συνολικά για την Ευρωζώνη. Στην κατεύθυνση αυτή θα βοηθήσουν οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής που λαμβάνονται από την ΕΚΤ με γνώμονα της μεσοπρόθεσμης προοπτικής για τον πληθωρισμό.

— **Είκατε συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις για τα προγράμματα προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας. Τι πρόοδο έχει σημειώσει η Ελλάδα και ποιες είναι οι εκκρεμότητες που ακόμη και σήμερα ροκανίζουν τη δυναμική της ανάπτυξης;**

— Τα προγράμματα προσαρμογής συνέβαλαν στην εξάλειψη των σημαντικών μακροοικονομικών ανισορροπιών,

στην εφαρμογή σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, στην ευελιξία των αγορών προϊόντων και εργασίας και στην εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Ωστόσο, το μεγάλο ζήτημα παραμένει η δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικότερου προς το επιχειρείν, με έμφαση στις άμεσες επενδύσεις και την εξωστρέφεια. Η διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας παραμένει συγκριτικά χαμηλή σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, παρά την πρόοδο που έχει συντελεστεί σε ορισμένους τομείς τα τελευταία έτη.

Εξακολουθούμε να υστερούμε στην ταχύτητα απονομής δικαιουσύνων και στα κίνητρα προσέλκυσης εξειδικευμένου, υψηλού επιπέδου και ικανοτήτων προσωπικού. Παράλληλα, η πανδημία αφενός επιτάχυνε την ψηφιοποίηση υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, αφετέρου μεγέθυνε το πρόβλημα των θυλάκων αναποτελεσματικότητας και χρονοκαυστήρησης στη διεκπεραίωση υποθέσεων του πολιτή και των επιχειρήσεων. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια είναι αναγκαία να συνεχιστεί, ιδιαίτερα στους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, Δικαιοσύνης, αγορών προϊόντων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Μόνο έτσι η οικονομία αποκτάει ανθεκτικότητα και προσαρμοστικότητα, που της επιτρέπουν να απορροφεί με ευκολία ενδεχόμενους κραδασμούς.

— **Σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι διαβουλεύσεις για την τραπεζική ένωση στην Ευρωζώνη και πόσο ρεαλιστική θα ήταν μια τελική συμφωνία;**

— Η επιβάρυνση και ολοκληρωμένη της τραπεζικής ένωσης αποτελεί αναμφισβήτητη προτεραιότητα για τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και σημειώνεται σταθερά, αν και αργά, πρόοδος. Οι διαβουλεύσεις για την τραπεζική ένωση είναι συνεχείς και επίμονες, δεδομένου ότι πλέον επικεντρώνονται στον τρίτο πυλώνα της τραπεζικής ένωσης που αφορά τη δημιουργία ενός ενιαίου ταμείου εγγυήσεων καταθέσεων. Αντιλαμβάνεστε την πολυπλοκότητα του επιχειρήματος και τις λεπτές ισορροπίες που πρέπει να τηρηθούν.

— **Ποια είναι η γνώμη σας για την αγορά των κρυπτονομισμάτων;**

— Η αγορά των κρυπτονομισμάτων παρουσιάζει ραγδαία εξέλιξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Από εποπτικές πλευρές μπορούμε ότι παραμένουν οι κίνδυνοι από τη χρήση των κρυπτονομισμάτων, κυρίως ως επενδυτικών μέσων. Θετική εξέλιξη που θα δώσει ώθηση στην αγορά αναμένουμε να είναι η υιοθέτηση της πρότασης ευρωπαϊκού κανονισμού για τις αγορές κρυπτοτοκετών, η οποία θα σηματοδοτήσει την ευρύτερη και εναρμονισμένη κανονιστική ρύθμιση της έκδοσης κρυπτονομισμάτων και της παροχής συναφών υπηρεσιών.

Δεύτερες σκέψεις στην ΕΚΤ για τη λήξη της δημοσιονομικής χαλάρωσης

Μπροστά σε ένα δύσκολο σταυροδρόμι βρίσκεται η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η δραματική κλιμάκωση της κατάστασης στο γεωπολιτικό μέτωπο οδήγησε σε κλυδωνισμούς τις αγορές της ενέργειας, στέλνοντας το πετρέλαιο πάνω από τα 100 δολάρια το βαρέλι για πρώτη φορά από το 2014 και δημιουργώντας το έδαφος για ενίσχυση του πληθωριστικού σοκ το οποίο θα «χτυπήσει» την οικονομία. Ακόμα και πριν από το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία, ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη είχε ξεπεράσει σε μηνιαία βάση το 5%. Η ΕΚΤ θα πρέπει να αποφασίσει πώς θα αντιδράσει στις γεωπολιτικές εξελίξεις κατά τη συνεδρίαση του Μαρτίου, μια εξαιρετικά δύσκολη εξισορροπτική πράξη, καθώς το νέο σκηνικό εγκυμονεί ξεκάθαρα κινδύνους για την ανάπτυξη.

Κατά την άτυπη συνεδρίαση των αξιωματούχων της κεντρικής τράπεζας την περασμένη εβδομάδα, ο επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ, Φίλιπ Λέιν, πρόβλεψε πως σύμφωνα με ένα μέτριο σενάριο η σύγκρουση στην Ουκρανία μπορεί να μειώσει την ανάπτυξη του ΑΕΠ της Ευρωζώνης κατά 0,3%-0,4% φέτος, ενώ στο δυσμενές σενάριο το «χτύπημα» στο ΑΕΠ

Κρίσιμη η συνεδρίαση του Μαρτίου, στη σκιά της ουκρανικής κρίσης.

θα φτάσει το 1%. Αν και δεν παρουσίασε νέες προβλέψεις για τον πληθωρισμό, υπογράμμισε πως θα υπάρξει σημαντική αύξηση στην εκτίμηση για το 2022.

Αυτό, μαζί με μπαράζ δηλώσεων αξιωματούχων της ΕΚΤ τις προηγούμενες ημέρες, αποτελεί ένα πρώτο, αλλά σημαντικό σημάδι ότι η ΕΚΤ θα επιβραδύνει την ομαλοποίηση της νομισματικής πολιτικής, καθυστερώντας τον τερματισμό του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης και η αναθερμάνση επίσημα το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων για φέτος.

Το γνωστό «γεράκι» της ΕΚΤ, ο κεντρικός τραπεζίτης της Αυστρίας, Ρόμπερτ Χόλτζιαν, δήλωσε πως η αβεβαιότητα για τις προοπτικές έχει αυξηθεί λόγω της κλιμάκωσης της σύγκρουσης Ρωσίας - Ουκρανίας, και αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να καθυστερήσει την έξοδο από τη χαλαρή νομισματική πολιτική. Μόλις

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας ήταν ο πρώτος αξιωματούχος που αναφέρθηκε στο πως ο πόλεμος στην Ουκρανία μπορεί να επηρεάσει τον προγραμματισμό της ΕΚΤ, υποστηρίζοντας πως η κεντρική τράπεζα πρέπει να συνεχίσει να αγοράζει ομόλογα και να μη δεσμευθεί για τον χρόνο που θα τερματιστεί η ποσοτική χαλάρωση.

λίγες ημέρες νωρίτερα ο ίδιος είχε ταχθεί υπέρ δύο αυξήσεων επιτοκίων φέτος.

Το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, Ιζαμπέλ Σνάμπελ, δήλωσε ότι η αβεβαιότητα δικαιολογεί μια σταδιακή

προσέγγιση για την ομαλοποίηση της πολιτικής.

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας, ήταν ο πρώτος αξιωματούχος που αναφέρθηκε στο πως ο

πόλεμος στην Ουκρανία μπορεί να επηρεάσει τον προγραμματισμό της ΕΚΤ, υποστηρίζοντας πως η κεντρική τράπεζα πρέπει να συνεχίσει να αγοράζει ομόλογα και να μη δεσμευθεί για τον χρόνο που θα τερματιστεί η ποσοτική χαλάρωση (ΑΡΡ), αφήνοντας ανοιχτές τις επιλογές πολιτικής και διατηρώντας την ευελιξία πολιτικής.

Οι οικονομολόγοι συμφωνούν πως η ΕΚΤ θα πρέπει να τηρήσει μια πολύ προσεκτική στάση. «Συμφωνώ απόλυτα με τον κ. Στουρνάρα», σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της ING, Κάροτεν Μπρζέσκι. «Η κρίση στην Ουκρανία συνηγορεί σαφώς υπέρ μιας πολύ προσεκτικής και σταδιακής προσέγγισης». Κατά τον οικονομολόγο, η ανακίνηση της ΕΚΤ τον Μάρτιο θα επιβεβαιώνει το τέλος του ΡΕΡΡ και την αύξηση των μηνιαίων αγορών του ΑΡΡ στα 40 δισ. ευρώ. Στη συνέχεια, αντί να εμμένει στη μείωση στα 30 δισ. το τρίτο τρίμηνο και στα 20 δισ. τον Οκτώβριο, θα ανακοινώσει μηνιαία μείωση 5-10 δισ. ευρώ, αρχής γενομένης από τον Μάιο ή τον Ιούνιο. «Αυτό δίνει τη δυνατότητα στην ΕΚΤ να μη δεσμευθεί εκ των προτέρων και να μην ανακοινώσει

ακόμη καμία ημερομηνία λήξης. Η ΕΚΤ πρέπει να προσέξει ώστε να μην επαναλάβει τα λάθη του πρόσφατου παρελθόντος της παροχής υπερβολικά μακροπρόθεσμων καθοδηγητικών ενδείξεων», τονίζει.

Αν και είναι πολύ νωρίς για τα «γεράκια» να αλλάξουν στάση, ωστόσο, εάν η κατάσταση δεν βελτιωθεί μέχρι τη συνεδρίαση του Μαρτίου, θα επικρατήσει προσοχή, όπως σημειώνει στην «Κ» ο στρατηγικός αναλυτής της Pictet Wealth Management, Φρέντερικ Ντουκρόζετ, «ο παρατηρητής της ΕΚΤ». «Αυτό θα μπορούσε να μεταφραστεί σε ένα πιο ευέλικτο τέλος του ΑΡΡ έπειτα από μια ανοδική αναθεώρηση του πληθωρισμού, αλλά και μια προς τα κάτω αναθεώρηση των προβλέψεων για την ανάπτυξη». Κατά τον Ντουκρόζετ, το Διοικητικό Συμβούλιο θα μπορούσε να διαμνησεί μια ταχύτερη μείωση των αγορών ΑΡΡ, αλλά με τη δυνατότητα παράτασης, αν όχι αύξησης των προγράμματος, σε περίπτωση περαιτέρω επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών. Σε κάθε περίπτωση εκτιμά πως η ΕΚΤ θα απέχει από τη δέσμευση να μην ακριβή πορεία για τα επόμενα στη συνεδρίαση του Μαρτίου.

Κάτω από 870 μονάδες, με ισχυρές απώλειες, το Χρηματιστήριο

Εντονες ρευστοποιήσεις σε μετοχές τραπεζών και σε αρκετά blue chips

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗ**

Συνεχίστηκαν οι ισχυρές πιέσεις στο Χρηματιστήριο Αθηνών, με τις τράπεζες να πρωταγωνιστούν στις ρευστοποιήσεις και τον τζίρο να διατρεπείται σε υψηλά επίπεδα. Οι επενδυτές διεθνώς τήρησαν risk-off στάση προσπαθώντας να «μετρήσουν» τον αντίκτυπο των κυρώσεων στην οικονομία, τη στιγμή που οι στρατιωτικές επιχειρήσεις δεν αποκλειμακώνονται.

Οι αγορές είναι αντιμέτωπες με δεδομένα που διαμορφώνουν ένα ακαρτογράφητο περιβάλλον, τόσο για τη διεθνή οικονομία όσο και για την ελληνική. Εγχώριοι αναλυτές σημειώνουν πως αναμένεται

Ο Γενικός Δείκτης θα κληθεί σύντομα να επιβεβαιώσει τη στήριξη των 850 μονάδων, ενώ οι 895-900 μονάδες συνιστούν πλέον περιοχή αντίστασης.

να συνεχιστούν οι ακραίες διακυμάνσεις, με αυξημένο ρίσκο περαιτέρω υποχώρησης των τιμών, τοποθετώντας τις 850 μονάδες ως το κρίσιμο σημείο στήριξης για τον Γενικό Δείκτη. Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 2,82% στις 866,48 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 108,02 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 2,90% στις 2.097,82 μονάδες, ενώ στο 2,29% διαμορφώθηκαν οι απώλειες στον δείκτη μεσαίας κεφαλαιοποίησης, ο οποίος έκλεισε στις 1.493,27

Ο Γενικός Δείκτης κατά τη χθεσινή συνεδρίαση έκλεισε με πτώση 2,82% στις 866,48 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 108,02 εκατ. ευρώ.

μονάδες. Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε νέα «βουτιά» της τάξεως του 5,78% στις 602,52 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να υποχωρεί κατά 8,19%, την Alpha Bank να κλείνει στο -6,35%, την Εθνική Τράπεζα στο -5,76% και τη Eurobank στο -4,22%. Από τα μη τραπεζικά blue chips, ΟΠΑΠ (+1,62%), ΟΤΕ (+0,79%) και Quest (+0,44%) κατέγραψαν κέρδη, ενώ τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε η Coca-Cola, στο -6,04%, και ακολούθησαν με απώλειες 5,52% η «Σαράντης» και με πτώση άνω του

4% οι Lamda Development, Aegean, ΟΛΠ και ΔΕΗ. Αξίζει να σημειωθεί πως η Coca-Cola στα χαμηλά ημέρας έχασε για λίγο την πρώτη θέση από πλευράς κεφαλαιοποίησης του Χ.Α., με τον ΟΤΕ να παίρνει τα νπία. Η μετοχή της Coca-Cola, λόγω της έκθεσης σε Ρωσία και Ουκρανία, έχει χάσει 19% την τελευταία εβδομάδα.

Το ελληνικό Χρηματιστήριο συγχρονίστηκε απολύτως με τις διεθνείς αγορές, χάνοντας όλα τα φετινά κέρδη, καθώς ο υποτοίποση υψηλών ρυθμών μεγέθυνσης δύ-

σκολα πλέον μπορεί να εκπληρωθεί υπό συνθήκες συνεχίσις πολέμου στην Ευρώπη, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματοστρατηκής».

Σύντομα ο Γενικός Δείκτης θα κληθεί να επιβεβαιώσει τη στήριξη των 850 μονάδων, ενώ οι 895-900 μονάδες συνιστούν πλέον περιοχή αντίστασης. Με τον κλιμακούμενο γεωπολιτικό κίνδυνο να αποτελεί τον νέο «μαύρο κύκνο» των αγορών μετά την πανδημία και τον πληθωρισμό, η επιδεινούμενη επεν-

δυτική ψυχολογία δύσκολα επιτρέπει τη σκέψη για μετοχικές τοποθετήσεις, παρά τις ελκυστικές αποτιμήσεις που διαμορφώνονται στους δεικτοβαρείς τίτλους, επισημαίνει.

Όπως σχολιάζει ο αναλυτής, έπειτα από 82 χρόνια ο πρόεδρος Πούτιν εκτίμησε ότι με έναν πόλεμο-αστραπή θα επιβάλει τη θέλησή του στην Ουκρανία διορθώνοντας τα «λάθη της Ιστορίας» και αμφισβητώντας την ίδια την εθνική της ταυτότητα. Υστερα από έξι ημέρες πολέμικων επιχειρήσεων, οι στόχοι του Ρώσου προέδρου δεν έχουν εκπληρωθεί. Ταυτόχρονα, πέτυχε να ενώσει τους Ευρωπαίους, κάτι που δεν το είχαν πετύχει ούτε οι μεγάλοι Ευρωπαίοι ηγέτες του παρελθόντος, προσθέτει.

Ως αποτέλεσμα, το ρούβλι κατέρρευσε, οι τιμές του πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του αλουμινίου, του παλλαδίου, του χαλκού αλλά και των σιτηρών αναριχήθηκαν, ενώ η εφαρμογή των κυρώσεων της Δύσης απειλεί με στραγγαλισμό τη ρωσική οικονομία.

Με αυτά τα δεδομένα, οι δείκτες των διεθνών αγορών υποχωρούν καθημερινά, με εξαίρεση το ράλι ανακούφισης της Παρασκευής, όταν δεν είχαν γνωστοποιηθεί οι «σκληρές κυρώσεις», και με το περικόχον να είναι πλέον ακαρτογράφητο, καθώς όλα τα σεναρία είναι ανοικτά: από το πλέον αισιόδοξο αλλά και λογικό σενάριο, σύμφωνα με το οποίο ο ρωσο-ουκρανικές συνομιλίες σύντομα θα φτάσουν σε συμφωνία, μέχρι εναντικα σεναρία, που περιλαμβάνουν συνέχιση του πολέμου και εξειδίκευση του περιεχομένου της «πυρηνικής απειλής» που εκστόμισε ο Ρώσος πρόεδρος.

Σε κλοιό μεγάλων πιέσεων οι ευρωπαϊκές αγορές

Στο βεβαρημένο κλίμα του πολέμου στην Ουκρανία παρέμειναν και χθες οι αγορές στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, με τις μετοχές να υποχωρούν, τα κρατικά ομόλογα και τον χρυσό να σημειώνουν άνοδο, αλλά και το πετρέλαιο να έχει πάρει για μια ακόμη φορά την ανιούσα, εν μέσω παγκόσμιας ανησυχίας για τις επιπτώσεις της κρίσης στην αγορά μαύρου χρυσού.

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με απώλειες 2,22%, με μεγάλες χαμένες της ημέρας τις μετοχές εταιρειών κοινής ωφελείας, καταναλωτικών αγαθών και χρηματοπιστωτικού τομέα. Τα κρατικά ομόλογα σημείωσαν άνοδο και ιδιαίτέρως εκείνα των χωρών της Ευρωζώνης, καθώς οι επενδυτές αναζητούν ασφαλές καταφύγιο και στοιχηματίζουν ακόμη πως η ΕΚΤ θα εξακολουθήσει να παρέχει στήριξη με αναπτυξιακή νομισματική πολιτική.

Όπως χαρακτηριστικά σχολίασε ο Αντουάν Λεσόν, στρατηγικός αναλυτής της State Street's SPDR ETF, «η στροφή των επενδυτών στα ομόλογα προδίδει ότι αναζητούν ασφάλεια, αλλά παράλληλα καταδεικνύει πως μία από τις συνέπειες αυτές της εισβολής θα είναι η σταδιακή απομάκρυνση της ΕΚΤ από κάθε σχέδιο για αύξηση των επιτοκίων».

Την ίδια στιγμή σημειώνε άνοδο το ασφαλές καταφύγιο του χρυσού, φτάνοντας στα 1.935,43 δολάρια η ουγκιά και σημειώνοντας αύξηση 1,38%. Σε ανοδική πορεία οι τιμές του πετρελαίου, με το αργό δυτικό Τέξας σε επίπεδα πάνω από τα 105 δολάρια το βαρέλι και το Brent πάνω από τα 106 δολάρια, ενώ στη διάρκεια της συνεδρίασης είχε εκτοξευθεί και σε επίπεδα πάνω από τα 107 δολάρια το βαρέλι, σημειώνοντας τα υψηλότερα επίπεδα που έχει καταγράψει από το 2014.

Η ανησυχία για τις επιπτώσεις της κρίσης εξώθησε τους επεν-

Οι δείκτες Χετρά DAX της Φρανκφούρτης και CAC 40 του Παρισιού έκλεισαν με απώλειες 3,85% και 3,94% αντιστοίχως.

Μεγάλες χαμένες οι μετοχές εταιρειών κοινής ωφελείας και χρηματοπιστωτικού τομέα.

δωτές σε πωλήσεις μετοχών, με τις μεγάλες και τις μικρές αγορές της Ευρώπης να σημειώνουν σημαντική υποχώρηση.

Σύμφωνα με τον Κιμ Κατέκισ, υπεύθυνο επενδύσεων στη Franklin Templeton, ο πόλεμος στην Ουκρανία ενδέχεται να μειώσει το παγκόσμιο ΑΕΠ από 0,3% έως και 0,5% φέτος, περισσότερο δηλαδή από όσο θα είχε μειωθεί αν οι κυβερνήσεις δεν είχαν ενισχύσει τα εισοδήματα των νοικοκυριών με ειδικά προγράμματα στήριξης. Έτσι ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με απώλειες 1,72%, ενώ οι δείκτες Χετρά DAX της Φρανκφούρτης και CAC 40 του Παρισιού έκλεισαν με απώλειες 3,85% και 3,94% αντιστοίχως.

BLOOMBERG, REUTERS, FINANCIAL TIMES

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				Tokyo/Τόκιο				Paris/Παρίσι			
(Σε δολάρια)				(Σε γιέν)				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%	
3M COMPANY	144.84	-2.5631		AJINOMOTO	3331	-0.24		ACCOR	28.51	-6.8	
ALCOA CORP	79.59	5.6411		ASAHIGROUP HL	4678	0.73		AIR LIQUIDE	147.96	-0.5	
ALLEGHANY CRP	648.705	-1.9965		ASTELLAS PHARM	1908.5	-0.52		ALSTOM	21.34	-6.81	
ALTRIA GROUP	51.415	0.2437		BRIDGESTONE CO	4696	-0.61		AXA	23.23	-4.3	
AMAZON COM	3037.67	-1.0937		CANON INC	2706	0.28		BNP PARIBAS	48.94	-6.81	
AMER EXPRESS C	180.06	-7.4432		CASIO COMPUTER	1352	0.52		BOUYGUES	31.26	-2.37	
AMER INTL GROU	57.99	-5.307		CITIZEN WATCH	492	-1.4		CAPGEMINI	182.50	-3.08	
AMGEN	225.605	-0.3863		CREDIT SAISON	1275	-1.54		CARREFOUR	17.63	-1.51	
APPLE INC	163.18	-1.1749		DAIWA SEC GROU	678.2	-0.53		CASINO GUICHAR	14.58	-8.36	
BANK OF AMERIC	42.38	-4.1176		SUBARU	1900.5	0.37		CREDIT AGRICOL	10.58	-7.76	
BAXTER INTL IN	83.94	-1.2122		FUJIFILM HOLDI	7302	0.55		DANONE	53.59	-1.33	
BOEING CO	194.21	-5.4203		FUJITSU LTD	16985	2.54		DASSAULT SYSTE	43.45	-0.09	
BRISTOL MYERS	68.65	-0.0291		HINO MOTORS	1062	-1.39		EDF	7.95	-2.21	
CAMPBELL SOUP	44.44	-1.1786		HITACHI	5663	0.23		L'OREAL	344.75	-2.89	
CATERPILLAR IN	182.885	-2.5029		HONDA MOTOR	3514	-0.31		L.V.M.H.	625.80	-5.17	
CIGNA CORP	236.27	-0.635		IHI	2755	3.65		LAGARDERE	25.46	0.32	
CHEVRON	148.06	2.8194		ISUZU MOTORS	1560	0.19		MICHELIN	119.10	-0.95	
CISCO SYSTEMS	54.66	-1.9903		KAWASAKI HVI I	2183	2.68		PERNOD RICARD	192.65	-1.53	
CITIGROUP	58.456	-1.3068		KEIO	1577	2.14		KERING	611.70	-3.99	
CERVECERIAS	15.03	-5.9449		KOBE STEEL	4795	2.02		PUBLICIS GROUP	58.16	-2.48	
COCA-COLA CO	61.84	-0.6427		KONICA MINOLTA	626	2.29		RENAULT	25.34	-11.23	
COLGATE PALMOL	76	-1.2346		JTEKT	985	-0.61		SAINT-GOBAIN	54.67	-2.29	
DANAOS CORP	91.567	-2.6831		MITSUB UFJ FG	700.8	-1.68		SANOFI	91.97	-1.6	
DIANA SHIPPING	4.93	-1.004		MITSUBISHI COR	3874	0.08		SCHNEIDER ELEC	132.96	-4.88	
DOW INC	56.98	-3.3582		MITSUBISHI ELE	1404.5	1.66		SOCIETE GENERA	23.24	-9.36	
DUPONT DE NMOU	75.265	-2.7207		MITSUBISHI MOT	298	-0.67		SODEXO	71.64	-4.61	
ENTERGY CP	104.02	-1.1311		NEC CORPORATIO	5240	5.75		TFI	8.51	-3.84	
EXXON MOBIL	78.83	0.5228		NIKON HLDG	2202	0.55		THALES	108.20	5.15	
FEDEX CORP	215.315	-3.1291		NIKON CORP	1208	1.26		VEOLIA ENVIRON	29.82	-4.45	
FORD MOTOR CO	16.715	-4.8121		NIPPON SUISAN	4678	-1.29					
INTL BUS MACHI	121.55	-0.7836		NISSAN MOTOR C	545.1	-0.04					
GENERAL DYNAMI	233.82	-0.6441		NOMURA HOLDING	523.5	-0.53					
GENERAL ELEC C	92.91	-2.7222		NISSAN CHEMICA	6490	-0.15					
GOLDM SACHS GR	329	-3.0328		RELX	1081	1.18					
HALLIBURTON CO	31.525	-5.642		OBAYASHI CORP	964	0.31					
HARTFORD FINL	66.74	-3.9436		ODAKYU ELEC RA	1966	3.8					
HP INC	33.935	-1.2369		OII HOLDINGS	578	-1.53					
HOME DEPOT INC	319.285	1.0939		OSAKA GAS	2131	1.04					
INTEL CORP	46.64	-2.2222		RICOH CO LTD	977	-0.2					
JOHNSON JOHNSO	163.51	-0.6441		SECOM	8663	2.86					
JPMORGAN CHASE	135.03	-4.7743		SEVEN & I HLDG	5549	-0.75					
LAZARD	33.8	-2.2556		SHARP CORP	1081	-0.18					
MCDONALD'S COR	239.455	-2.1714		SHIMIZU CORP	768	0.92					
MERCK & CO	76.61	0.0392		SHISEIDO	6596	0.46					
MICROSOFT CP	295.25	-1.5848		SONY GROUP COR	11775	-0.3					
3M COMPANY	144.81	-2.5631		SMFG	4096	-0.61					
MORGAN STANLEY	87.11	-4.0004		SUMITOMO CHEM	553	0.55					
NIKE INC CL B	132.2	-3.1856		SUIZUKI	814	-0.25					
NORFOLK SOUTHE	256.69	0.0663		TAISEI CORP	3850	0.92					
PFIZER INC	45.83	-2.3647		INDITEX	4580	-0.43					
PROCTER & GAMB	152.93	-1.8988		TOBU RAILWAY	2849	0.85					
ROCKWELL AUTOM	262.43	-1.5568		TOYO MARINE H	6550	-0.37					
SCHLUMBERGER L	37.175	-5.2625		TORAY INDUSTRI	662.7	0.45					
SOUTHERN	63.47	-2.0071		TREND MICRO	6760	5.63					
STEALTHGAS	2.19	1.6241		TOPY INDS LTD	1109	-0.89					
TSAKOS ENERGY	8.45	3.681		TORAY INDUSTRI	662.7	0.45					
UNISYS CORP	20.205	-5.4516		TOYOSHA CORP	4685	2.36					
UNITEDHEALTH G	474.41	-0.3068		TOYOCO	1235	-0.88					
US BANCORP	53.965	-4.5543		TOYOTA MOTOR C	2133	-0.26					
				YAMAHA CORP	5350	-0.19					

London/Λονδίνο				Amsterdam/Αμστερνταμ				Milano/Μιλάνο			
(Σε πέννες)				(Σε ευρώ)				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%	
ANGLO AMERICAN	3847.5	3.466		AALBERTS	46.95	-5.55		AZA SPA	1.54	1.60	
A.B.F.OOD	1798.5	-6.328		AEGON	4.203	-4.8		ATLANTIA	15.87	16.40	
ADMIRAL GRP	2951	-0.873		ABN AMRO BANK	10.926	-7.89		AZIMUT HLDG	20.38	21.50	
ASHTED GRP	4833	-0.882		AKZO NOBEL	82.96	-2.4		ENEL	6.17	6.65	
ANTOFGASTA	1566.5	3.32		ARCELOMITTAL	28.365	2.38		EXOR	63.70	67.00	
AVIVA	406.6	-3.144		ASML HOLDING	577.2	-3.62		ENI	14.25	13.83	
ASTRAZENCA	9195	1.821		BOSKALIS WESTM	24.58	-4.58		GENERALI ASS	17.34	17.70	
BABCOCK INTL	332.34246	-0.151		BOPASLOG WESTM	24.58	-4.58		GEOX	0.79	0.83	
BAE SYS	746.4	3.696		GALAPAGOS	60.1	2.32		INTESA SANPAOL	2.1165	-0.72	
BARCLAYS	180.48	-5.282		HEINEKEN	88.32	-2.28		MEDIOBANCA	9.33	9.33	
BRAMERTOB.	3227	-0.721		ING GROEP	9.375	-10.7		RCS MEDIAGROUP	0.80	0.82	
BARRATT DEVEL.	564.8	-7.496		KONINKLIJKE DS	165.75	-0.93		PRYSMIAN	29.25	29.30	
BERKELEY GRHL	3749	-4.543		KPN KON	3.024	-0.85		SNAM	4.88	4.97	
BRLAND	512.2	-3.285		NN GROUP	40.22	-5.98		STMICROELEC.N	36.89	37.96	
BUNZL	2910.89572	-2.257		KONINKLIJKE DS	165.75	-0.93		STELCOM.ITALIA	0.34	0.38	
BP	3571	-1.774		IMCD	140.85	-2.66		TENARIS	11.44	11.54	
BURBERRY GRP	1879	-3.144		RANDSTAD	57.1	-5.93		TERNA	7.48	7.34	
BT GROUP	183.55	-1.45		RELX	27.48	1.18		UNICREDIT	10.596	-6.95	
COCACOLA HBC A	1772.5	-6.907		UNIBAIL RODAM	63.94	-5.8					
CARNIVAL	1285.2	-8.773		VO	32.03	-3.06					
CENTRA GROUP	74.4	-3.727		WOLTERS KLUWER	92.74	2.11					
CAMPASS GROUP	1619.5	-4.398									
CAPITA GROUP	26.41	-5.679									
CRH	3260	-3.721									
DCC	5720	-2.389									
DIAGEO	3658.5	-1.785									
DIRECT LINE	287.4	-2.938									
EXPERIAN	2928	-0.852									
EASVET	549.4	-9.359									
FRESNILLO	724.8	0.863									
GLENCORE	444.06412	0.633									
GLAXOSMITHKLIN	1545	-0.026									
HIKMA	2000	-3.937									
HAMMERSOM	34.72	-6.188									
HARGREAVES LS	1085.8481	-4.143									
HSBC HLDGS UK	515	-3.731									
INTL CONSOL AI	149.9147	-8.401									
INTERCON. HOTE	4859	-7.2									
3I GRP	1302.897	-2.958									
IMBRRANDS	1648.0598	0.153									
INTERTEK GROUP	5328	-1.226									
ITV	105.6	-4.564									
JOHNSON MATTHE	1813.5	-3.691									
KINGFISHER	302.8	-1.11									
LAND SECS.	780.1342	-3.4									
LEGAL&GEN.	259.3	-6.457									
LLOYDS GRP	45.78	-5.482									
MARKS & SP.	2038576	-2.775									
MONDI	1601	-6.586									
NATIONAL GRID	1139.04	0.654									
NEXT	6548	-5.01									
PROVIDENT FIN.	290	0									
PRUDENTIAL	1125	-6.467									
PERSIMMON	2322	-3.771									
PEARSON	658.2	1.481									

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	866,48	891,58	-25,10	-2,82%
FTSE/X.A. LARGE CAP	2.097,82	2.160,52	-62,70	-2,90%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.926,52	5.998,73	-72,21	-1,20%
FTSE/X.A.ΥΠΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.021,18	3.074,74	-53,56	-1,74%
ATHEX SELECT PLUS	3.208,45	3.297,37	-88,92	-2,70%
ATHEX SELECT	4.368,93	4.420,94	-52,01	-1,18%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	992,53	1.023,48	-30,95	-3,02%
FTSE/X.A.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	456,02	483,98	-27,96	-5,78%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.542,41	4.540,60	1,81	0,04%
FTSE/X.A. MID CAP	1.496,21	1.528,27	-32,06	-2,10%
FTSE/X.A. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.289,45	2.330,30	-40,85	-1,75%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	512,34	527,99	-15,65	-2,96%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.489,97	1.533,14	-43,17	-2,82%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	602,52	639,46	-36,94	-5,78%
FTSE/X.A. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.464,71	4.635,36	-170,65	-3,68%
FTSE/X.A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	755,47	783,48	-28,01	-3,58%
FTSE/X.A. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	3.004,21	3.004,21	0,00	0,00%
FTSE/X.A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	3.527,39	3.587,24	-59,85	-1,67%
FTSE/X.A. ΕΜΠΟΡΙΟ	49,54	50,55	-1,01	-2,00%
FTSE/X.A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.402,47	7.439,40	-36,93	-0,50%
FTSE/X.A. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	8.304,67	8.829,52	-524,85	-5,94%
FTSE/X.A. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.884,11	7.106,71	-222,60	-3,13%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	2.752,19	2.810,64	-58,45	-2,08%
FTSE/X.A. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.585,95	3.679,63	-93,68	-2,55%
FTSE/X.A. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.083,72	2.059,80	23,92	1,16%
FTSE/X.A. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.078,05	2.064,30	13,75	0,67%
FTSE/X.A. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5.012,56	4.973,95	38,61	0,78%
FTSE/X.A. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.611,28	4.745,99	-134,71	-2,84%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	56.741.127,10
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.280.437,50
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	6.901.057,35
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.815.399,46
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.622.021,81
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.723.597,50
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	4.062.706,49
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.523.755,83
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.190.954,09
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.801.888,02
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.637.242,12
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.469.439,66
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	762.183,79
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	738.881,03
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	599.279,58
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	567.486,80
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	435.252,19
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	426.028,16
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	424.265,92
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	361.463,46
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	330.822,69
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	281.510,15
ΥΔΡΕΥΣΗ	268.127,22
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	267.595,20
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	244.983,81
ΧΑΛΥΒΑΣ	145.596,49
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	112.154,09

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
EPSILON NET (ΚΟ)	5,480	4,98%	ΦΙΕΡΑΤΕΕ (ΚΟ)	0,560	-11,11%
QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,414	3,24%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD. (ΚΟ)	1,300	-8,19%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	13,160	1,62%	ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,135	-6,35%
ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,000	1,01%	COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	22,100	-6,04%
ΠΟΠΟΥΤΣΑΝΗΣ (ΚΟ)	2,540	0,79%	ΑΒΑΣ (ΚΟ)	0,785	-5,99%
ΟΤΕ (ΚΟ)	17,940	0,79%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3,110	-5,76%
ΠΑΪΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	1,025	0,49%	ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	6,840	-5,52%
QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	18,280	0,44%	BYTE COMPUTER (ΚΟ)	2,910	-5,21%
INFORM ΛΥΚΟΣ Π. (ΚΟ)	1,650	0,30%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,750	-5,06%
IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,350	0,30%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	5,500	-4,35%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	19.439.374,26
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	18.420.556,77
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	11.028.442,24
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	7.651.552,50
ΟΤΕ (ΚΟ)	6.901.057,35
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.680.676,09
ΔΕΗ (ΚΟ)	5.286.666,19
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	5.150.032,82
JUMBO (ΚΟ)	4.723.597,50
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	4.062.706,49
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,68%
FRIGOGLOSS (ΚΟ)	0,68%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,68%
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,58%
UNIBIOS (ΚΟ)	0,50%
CAIRO MEZZ PLC (ΚΟ)	0,48%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,46%
PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,32%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,32%
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,27%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	353	1.898	2.507
FTSE/X.A. Τράπεζες	0	0	3
FTSE/X.A. Large Cap	353	1.898	2.504
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	3.373	65.542	291.080
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	13	75	5.266
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	776	31.752	62.127
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	174	435	875
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	93	826	10.969
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	47	406	12.865
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	289	4.233	33.432
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	7	7	466
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	42	70	2.964
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	34	158	6.752
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	9	53	1.523
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	23	62	2.040
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	54	196	7.417
JUMBO (ΚΟ)	46	69	1.176
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	70	310	6.929
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	38	2.610	34.784
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	47	120	2.598
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	121	560	7.445
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	845	16.934	20.501
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	76	321	1.546
ΟΤΕ (ΚΟ)	81	501	1.089
ΟΛΠ (ΚΟ)	6	7	704
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	224	4.647	35.667
ΔΕΗ (ΚΟ)	140	769	19.350
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	31	181	2.026
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	6	10	1.422
ΥΙΟΗΛΓΟ ΣΑ/ΝΥ (ΚΑ)	81	230	9.147
Δικαιώματα σε Δείκτες	7	22	627
FTSE/X.A. Large Cap	7	22	627
Δικαιώματα σε Μετοχές	4	302	686
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	250
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	4	302	303
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	31
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	42
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	11
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	49
Συνολική Δραστηριότητα	3.737	67.764	294.900

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 1 Μαρτίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.7280	0.7360	0.7315	-2.4550	"5,003"	0.7280	0.7460	0.7300	-2.67
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	0.9920	1.0400	1.0069	-3.2240	"120,201"	0.9960	1.0000	1.0000	-4.76
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3820	0.3840	0.3827	-0.4290	"9,013"	0.3820	0.3900	0.3820	-1.04
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0800	0.0950		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0730	0.0740	0.0736	-0.6190	"13,000"	0.0730	0.0785	0.0730	-8.75
ΤΣΟΚ	A.TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0810	0.0990		

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.8000	1.8500	1.8133	-4.6350	"8,455"	1.8000	1.8200	1.8000	-2.17

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.8100	1.8100	1.8100	0.1920	"2,600"	1.8100	1.8400	1.8100	0.56
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0160		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0395	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0890		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0035		
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2320	0.2520		
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0300	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1950	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0160	0.0180		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0570	0.0680		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0470	0.0000		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5350	0.6100		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.7900	1.9700		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.0065	0.0065	0.0065	0.0000	"5,000"	0.0060	0.0115	0.0065	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.6700			
ΚΕΤΕ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5000	0.5150	0.5020	-1.4410	"50,000"	0.5000	0.5150	0.5000	-2.91
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1500	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.6800	2.7200	2.6977	1.6820	"8,500"	2.6800	2.7400	2.6800	0.75

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3200	1.3500		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.2300		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.5850	0.6900		
ΦΡΟΥ	AKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2920	0.3480		

Τεχνολογία			
------------	--	--	--

Οι παραλιακές πόλεις χρειάζονται άμεσα την υλοποίηση εκτεταμένων αντιπλημμυρικών έργων, διότι συνεχώς τα προβλήματα από τις ραγδαίες βροχοπτώσεις, όπως αυτές που τις τελευταίες ημέρες έπληξαν την ευρύτερη περιοχή του Μπρισμαίν στην Αυστραλία, θα αυξάνονται.

Ο άτλαντας της κλιματικής κρίσης

Πολυσέλιδη έκθεση του ΟΗΕ παρουσιάζει το δυσοίωνα μέλλον των οικοσυστημάτων

ΓΕΝΕΥΗ. Με «άτλαντα του ανθρώπινου πόνου» παρομοίασε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, τη νέα έκθεση για τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης που παρουσίασε η αρμόδια επιτροπή του ΟΗΕ (IPCC). Η έκθεση των 3.675 σελίδων συνοψίζει τα ευρήματα 34.000 επιστημονικών εργασιών, παρουσιάζοντας σκηνές από το μέλλον όλων των οικοσυστημάτων και των περιοχών του πλανήτη.

«Τα επιστημονικά στοιχεία είναι απολύτως πειστικά: η κλιματική αλλαγή αποτελεί απειλή για την ανθρώπινη ευημερία και για την υγεία του πλανήτη», δήλωσε ο επικεφαλής της ομάδας εργασίας που συνέταξε την έκθεση, ο θαλάσσιος βιολόγος Χανς-Οτο Πέρτνερ. «Αν καθυστερήσουμε περισσότερο να αναλάβουμε συντονισμένη δράση, δεν θα ανοίξουμε το παράθυρο που απομένει για να εξασφαλίσουμε ένα βιώσιμο μέλλον».

Οι προστατευόμενες περιοχές πρέπει να επεκταθούν για να περιλαμβάνουν τουλάχιστον το ένα τρίτο, αν όχι το ένα δεύτερο του πλανήτη.

Η δράση αυτή πρέπει να αναπτυχθεί σε γιγάντια κλίμακα. Οι υφιστάμενες προστατευόμενες περιοχές πρέπει να επεκταθούν ώστε να περιλαμβάνουν τουλάχιστον το ένα τρίτο, αν όχι το ένα δεύτερο του πλανήτη. Οι παραλιακές πόλεις χρειάζονται αντιπλημμυρικά έργα και πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη διασφάλιση των αποθεμάτων γλυκού νερού.

Τις τελευταίες δύο εβδομάδες, εκπρόσωποι των κυβερνήσεων όλου του

κόσμου διαπραγματεύονταν για το περιεχόμενο της σύνοψης της έκθεσης, έκτασης 37 σελίδων. Από τις διαφωνίες στη διαπραγμάτευση αυτή μπορούν να αντληθούν κάποια συμπεράσματα για τις πολιτικές προτεραιότητες των χωρών του πλανήτη.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες πίεζαν ώστε η σύνοψη να μην αναφέρεται στις χρηματοδοτήσεις κλιματικών προγραμμάτων του Νότου από τον Βορρά, αλλά γενικόλογα σε «επενδύσεις» ιδιωτών. Οι ΗΠΑ επιχείρησαν, επίσης, να αφαιρέσουν τον νομικά δεσμευτικό όρο «ζημιές και απώλειες», αντικαθιστώντας τον με το γενικόλογο «ανεπιθύμητες επιπτώσεις».

Οι δύο αυτές απόπειρες απέτυχαν, όπως απέτυχε και η προσπάθεια, πάλι από την πλευρά των ΗΠΑ, να εμφανιστεί ως πιθανή εναλλακτική, αντί της μείωσης των ρύπων, η τοποθέτηση κατόπτρων στα υψηλά στρώματα της ατμό-

σφαιρας για την αντανάκλαση της ηλιακής ακτινοβολίας. Το κείμενο της σύνοψης αναφέρεται στην τεχνολογία αυτή με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο αναφέρεται και η έκθεση των επιστημόνων, δηλαδή ως κάτι που ενέχει κινδύνους.

Υπήρξε, ακόμη, μια απόπειρα να υπερτονιστεί η σημασία των δενδροφυτεύσεων, η οποία απορρίφθηκε από αρκετές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Νότιας Αφρικής, καθώς θεωρήθηκε ότι χρησιμοποιείται για να αποσπά την προσοχή από το βασικό μέτρο αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης, που είναι να σταματήσει η καύση ορυκτών καυσίμων.

«Πολλοί κίνδυνοι θα μειωθούν εάν μειωθεί η χρήση ορυκτών καυσίμων», είπε μία εκ των συγγραφέων της έκθεσης, η Κάθριν Μπράουν από το Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης.

GUARDIAN, REUTERS

Δύο μαύρες τρύπες χορεύουν αγκαλιασμένες

Κάθε δύο χρόνια, δύο υπερμεγέθεις μαύρες τρύπες χορεύουν αγκαλιασμένες στην καρδιά ενός μακρινού γαλαξία, 9 δισ. έτη φωτός μακριά. Τα δύο ογκώδη σώματα, που περιφέρονται το ένα γύρω από το άλλο σε ένα επικό βαλς, έχουν το καθένα εκατοντάδες εκατομμύρια φορές τη μάζα του ήλιου μας και απέχουν μεταξύ τους 5,9 δισ. χιλιόμετρα, δηλαδή 50 φορές όσο ο Ήλιος μας και ο Πλούτωνας. Όταν συγχωνευθούν σε περίπου 10.000 χρόνια, η σύγκρουση θα ταρακουνήσει τον χωροχρόνο, στέλνοντας βαρυτικά κύματα σε όλο το σύμπαν.

Την ανακάλυψη έκανε ομάδα αστρονόμων από 11 πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, μεταξύ των οποίων το Ινστιτούτο Αστροφυσικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Ερευνας (ΙΤΕ-Ι.Α.) και το Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Οι δύο τεράστιες μελανές οπές περιφέρονται ανά διετία μέσα στον κβάζαρ PKS 2131-021. Ο κβάζαρ είναι υπέρλαμπρα αντικείμενα στους πυρήνες γαλαξιών, όπου μια υπερμεγέθης μαύρη τρύπα καταβροχθίζει υλικό από ένα δίσκο σκόνης και αερίων που την περιβάλλει.

Σε ορισμένα κβάζαρ, η μαύρη τρύπα δημιουργεί πίδακα από το υλικό με το οποίο τρέφεται, ο οποίος εκτοξεύεται με την ταχύτητα του φωτός. Οι περισσότεροι γαλαξίες έχουν στους πυρήνες τους τερατώδεις μαύρες τρύπες. Όταν οι γαλαξίες συγχωνεύονται, οι μαύρες τρύπες τους «βυθίζονται» στη μέση του νεοσύστατου γαλαξία και ενώνονται μεταξύ τους για να σχηματίσουν μια ακόμη πιο τερατώδη σε μάζα μαύρη τρύπα. Καθώς οι μαύρες τρύπες κινούνται σπειροειδώς η μία προς την άλλη διαταράσσουν τον ιστό του χωροχρόνου, εκπέμποντας βαρυτικά κύματα, τα οποία προβλέφθηκαν για πρώτη φορά από τον Αϊνστάιν πριν από περισσότερα από 100 χρόνια.

Επί 45 χρόνια οι αστρονόμοι παρατηρούσαν την εκπομπή ραδιοκυμάτων από τον κβάζαρ PKS 2131-021. Η τομή έγινε το 2008, όταν άρχισε να «τρέχει» ένα πρόγραμμα συλλογής υψηλής ποιότητας δεδομένων με ραδιοτηλεσκόπιο 40 μέτρων στην κοιλάδα Owens Valley της Καλιφόρνιας. Ετσι εντόπισαν τον ισχυρό πίδακα της μιας από τις δύο μαύρες τρύπες. Το σύστημα του πίδακα, που μετακινείται μπρος-πίσω λόγω της τροχιακής κίνησης του ζεύγους, μοιάζει με ρολόι που χτυπά. Κάθε κύκλος του αντιστοιχεί στη διετή τροχιά των μαύρων οπών, εξηγεί ο συντονιστής του προγράμματος T. Readhead, ομότιμος καθηγητής στο Τεχνολογικό

Καλλιτεχνική απεικόνιση των δύο μελανών οπών, όπως θα έμοιαζαν σε έναν παρατηρητή που βρίσκεται κοντά στη μικρότερη από τις δύο μελανές οπές, κοιτάζοντας προς τη μεγαλύτερη.

Η εντυπωσιακή ανακάλυψη αστρονόμων από έντεκα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, ανάμεσα στα οποία και δύο ελληνικά.

Ινστιτούτο της Καλιφόρνιας (Caltech) των ΗΠΑ και επίτιμο μέλος του Ινστιτούτου Αστροφυσικής στο ΙΤΕ.

Το πρόγραμμα είναι ένας από τους άξονες της στενής συνεργασίας Caltech, ΙΤΕ και Παν. Κρήτης. «Η ανακάλυψη μιας τόσο ασυνήθιστης πηγής αλλά και η κατανόηση των φυσικών διεργασιών που την παράγουν ήταν ένα από τα πιο συναρπαστικά αποτελέσματα που προέκυψαν από το πρόγραμμα», ανέφερε η Βάσω Παυλίδου, καθηγήτρια του Τμήματος Φυσικής του Παν. Κρήτης και συνεργαζόμενη ερευνήτρια του ΙΤΕ-Ι.Α.

Στη μελέτη, που δημοσιεύθηκε στο Astrophysical Journal Letters, συμμετείχαν επίσης ο Ιω. Λιοδάκης, μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Φύλανδικό Κέντρο Αστρονομίας με την ESO, διακεκριμένος διδάκτωρ του Παν. Κρήτης, και ο S. Kiehlmann, μεταδιδάκτωρ του Ινστιτούτου Αστροφυσικής του ΙΤΕ.

DEEJAY
93.5
RADIO

#THEISLANDSDJ

BRUNCHING

ΜΕΤΗΝ ΕΛΕΩΝΟΡΑ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 10:00 - 13:00

perfect U
GOURMET

PRESSING
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
13:00 - 15:00

ΣΠΟΡ FM
95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Αντρέας Βιοηάρης
& Λούης Νικοηάου

Αντιπολεμικό κλίμα στον χώρο του πολιτισμού

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Ακυρώνονται συνεργασίες των ελληνικών πολιτιστικών οργανισμών με Ρώσους φορείς, ως αντίδραση στον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία, με απόφαση του υπουργείου Πολιτισμού. Μатаιώνονται, έτσι, η αναμετάδοση της «Λίμνης των Κύκνων» του Μπαλέτου Μπολσόι από το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και η συναυλία «The Moscow Soloists» στο Μέγαρο της Θεσσαλονίκης.

Οι υπηρεσίες του υπουργείου ενημέρωσαν χθες τους εποπτευόμενους φορείς να ανασταλεί «οποιαδήποτε υλοποίηση, συνεργασία, προγραμματισμός ή συζήτηση συνεργασίας» με ρωσικούς πολιτιστικούς οργανισμούς. Έτσι γίνεται και η Ελλάδα μέρος του κύματος των καλλιτεχνών, διανοουμένων και οργανισμών που απομονώνουν τη Ρωσία στο επίπεδο των τεχνών. Τα απόνερα αυτού του κύματος, όμως, φθάνουν μέχρι και στη Μόσχα. Μετά την Έλενα Κοβάλσκαγια, που παραιτήθηκε από τη διεύθυνση του Κρατικού Θεάτρου της Ρωσίας σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τον πόλεμο στην Ουκρανία, ακολούθησε ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Θεάτρου Μαγιακόφσκι, Μιντάουσκας Καρμπαούσκis. Ο γνωστός Λιθουανός σκηνοθέτης Ρίμας Τουμίνας ανακοίνωσε επίσης ότι θα παραιτηθεί από τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή του Θεάτρου Βαχτάγκοφ της Μόσχας. Ο Ρώσος χορογράφος Αλεξέι Ρατνάνσκι εγκατέλειψε τις πρόβες των Μπαλέτων Μπολσόι με το ξέσπασμα του πολέμου και κατάφερε μέσω Βαρσοβίας να γυρίσει στις ΗΠΑ, όπου ερ-

γάζεται ως μόνιμος χορογράφος του American Ballet Theatre.

Τα σκάνια του πολέμου αγγίζουν και τους Ρώσους σταρ της κλασικής μουσικής και της όπερας που υποστηρίζουν ανοικτά το καθεστώς Πούτιν και «κόβονται» από τις σκηνές του εξωτερικού. Ο αρχιμουσικός Βαλέρι Γκεργκίεφ, φίλος του Ρώσου προέδρου, μπήκε «στον πάγο», καθώς ακυρώθηκαν οι συνεργασίες του με τη Μπτροπολιτική Όπερα της Νέας Υόρκης, το Κάρνεγκι Χολ και τη Σκάλα του Μιλάνου, ενώ ανάλογη αντιμετώπιση είχε και ο πιανίστας Ντένις Ματσούεφ.

Στη δίνη των καλλιτεχνικών ακυρώσεων πιάστηκε και η διάσημη σοπράνο Άννα Νετρέμπκο. Η συναυλία που θα έδινε με τον σύζυγό της, τον Αζέρο τενόρο Γιουσίφ Εϊβαζόφ, ακυρώθηκε πριν από λίγες μέρες στη Δανία. Η υποστήριξη της Ρωσίδας μονωδού στον Πούτιν της έχει κοστίσει συναυλίες και στο παρελθόν, αλλά οι αντιδράσεις δεν ήταν ποτέ τόσο έντονες όσο τώρα. Σε πρόσφατη δήλωσή της σημείωσε ότι είναι αντίθετη με τον πόλεμο, αλλά πρόσθεσε πως οι καλλιτέχνες δεν πρέπει να αναγκάζονται να παίρνουν δημοσious πολιτικές θέσεις. Η Ρωσία αποκόπτεται από μεγάλες καλλιτεχνικές διοργανώσεις, όπως η Eurovision και η Μπιενάλε της Βενετίας. Τον πόλεμο στην Ουκρανία έχουν καταδικάσει η Μαρίνα Αμπράμοβιτς, ο Χαβιέ Μπαρόντι, η Μπίρμπαρα Στρέιζαντ, ο Σον Πεν, η Μάργκαρετ Ατγουντ, ενώ οι Green Day ακύρωσαν την ανοιξιάτικη συναυλία τους στο στάδιο Spartak της Μόσχας.

Ματαιώθηκαν οι συναυλίες της Άννα Νετρέμπκο και του Γιουσίφ Εϊβάζοφ (αριστερά) όπως και του μασέτρον Βαλερί Γκεργκίεφ (δεξιά), που είναι ένθερμος υποστηρικτής του Ρώσου προέδρου Βλαντίμιρ Πούτιν.

«Λέμε σε όλους, φτάνει πια»

Ο Μάθιου Μπογδάνος στην «Κ» για την αρχαιοκαπηλία και τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων

Της **ΛΕΝΑΣ ΑΡΓΥΡΗ**

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. «Δεν μου αρέσουν οι προσωπικές ιστορίες για τον Μάθιου Μπογδάνος. Δεν θέλω να μιλάω για εμένα», λέει ο βοηθός εισαγγελέα του Μανχάταν και νομίζω ότι το εννοεί πραγματικά. «Θέλω να μιλήσουμε για τη δουλειά που κάνει η Υπηρεσία Διακίνησης Αρχαιοτήτων που υπάγεται στην Εισαγγελία», επιμένει αναφερόμενος στη μοναδική υπηρεσία στον κόσμο που ασχολείται αποκλειστικά με την πάταξη της αρχαιοκαπηλίας. Και στην οποία είναι επικεφαλής.

«Έχουμε εντοπίσει 3.600 αντικείμενα ανεκτίμητης αρχαιολογικής αξίας. Μισά από αυτά έχουν ήδη επιστραφεί στις χώρες απ' όπου εκλάπησαν». Στη μεθοδικότητα του Μπογδάνος και των συνεργατών του οφείλεται ο εντοπισμός, η ανάκτηση και ο επαναπατρισμός των ελληνικών αρχαιοτήτων που έγινε στη Νέα Υόρκη παρουσία της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη. Από αυτές, οι 47 προέρχονται από τη συλλογή του αποκαλούμενου μεγιστάνη της τέχνης Μάικλ Στάνχαρντ, ο οποίος ανάμεσα στα χιλιάδες αριστουργήματα που διαθέτει, κατείχε και 180 αντικείμενα παράνομης προέλευσης.

Την υπόθεση έφερε στο φως ο Μπογδάνος το 2018 και είναι ενδεικτική της συνενοχής που πλαισιώνει τους κύκλους της παλιάς αριστοκρατίας αλλά και του λεγόμενου νέου κράτους. Συνενοχή που είναι εξοργιστική. «Εμείς είμαστε εδώ για να πούμε σε όλους αυτούς: φτάνει πια», λέει και ο τόνος του δείχνει θυμό. Δικαίως σκέφτομαι. Χρονοβόρες διαδικασίες, γραφειοκρατικές προκλήσεις, κάθε λογής εμπλεκόμενοι, έρευνες που εκτείνονται σε κάθε γωνία του πλανήτη. Από τα σκονισμένα σοκάκια της Μέσης Ανατολής, στα δυσπρόσιτα σαλόνια της Πέμπτης Λεωφόρου. Η δουλειά του δεν είναι ούτε εύκολη ούτε συνηθισμένη. Είναι όμως αυτή που ήθελε να κάνει από παιδί, τότε που ξεκλεβε χρόνο για να μελετήσει στις γωνιές του οικογενειακού εστιατορίου.

Μεγαλωμένος στη Νέα Υόρκη με τις αυστηρές αρχές και τους κανόνες μιας τυπικής οικογένειας μεταναστών από τη Λίμνη, κατάφερε να πετυχαίνει στο Κολούμπια, να πάρει δύο μεταπτυχιακά και να γίνει συνταγματάρχης του Σώματος Πεζοναυτών των ΗΠΑ. Κάπως έτσι ξετυλίγεται η δική του ιστορία. Αυτή, στην οποία καταλαβαίνω από σεμνότητα, επιλέγει να α-

Λευκή λήκυθος, ειδώλια, αγγεία, μια χρυσή πόρπη και δεξιά ο μαρμάρινος κορμός κούρου που χρονολογείται στο 560 π.Χ. παίρνουν τον δρόμο της επιστροφής.

ναφερθεί τελείως συνοπτικά. Μετά την 11η Σεπτεμβρίου βρέθηκε στο Αφγανιστάν όπου επιφορτιζόμενος με την ασφάλεια του αεροδρομίου της Καμπούλ, κατάφερε να συμβάλει στην ταυτοποίηση εκατοντάδων υψηλόβαθμων στελεχών της Αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν. Μεταξύ αυτών και 11 από τους 25 πλέον καταζητούμενους στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας. Ακολούθησε το Ιράκ.

Η λεπλασία στο Ιράκ

«Το 2003 ήμουν στη Βασόρα, επικεφαλής αντιτρομοκρατικής ομάδας, όταν στο Εθνικό Μουσείο του Ιράκ έγινε μία από τις μεγαλύτερες λεπλασίες αρχαίων θησαυρών. Ήξερα ότι κάτι έπρεπε να κάνω. Δεν μπορούσα να κλείσω τα μάτια. Ανέλαβα την υπόθεση. Εντοπίσαμε και επιστρέψαμε 10.000 κλεμμένα αντικείμενα». Το βιβλίο του «Οι Κλέφτες της Βαγδάτης» ήρθε αμέσως μετά. Όπως και η αναγνώριση της προσφοράς του στο υψηλότερο επίπεδο. Το Εθνικό Μετάλλιο Ανθρωπισμού από τον πρόεδρο Τζορτζ Μπους το 2005.

Όταν άφησε τους πολέμους και επέστρεψε στο Γραφείο της Εισαγγελίας Μανχάταν άρχισε να ασχολείται με υποθέσεις αρχαιοκαπηλίας. «Αρχικά ήμασταν δύο άνθρωποι, όμως ο φόρτος ήταν τεράστιος. Άρχισα να προσθέτω προσωπικό και σήμερα είμαστε 15». Θυμάμαι πραγματικά την ομάδα του, είναι ολοφάνερο. «Είναι οι καλύτεροι των καλύτερων, δεν θα βρεις πιο αξιόλογους και καταρτισμένους επαγγελματίες σε όλο τον κόσμο».

Τον ρωτώ αν η σύσταση της υπηρεσίας έχει αποθαρρύνει τους αρχαιοκαπηλούς σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, από τους απλούς κλέφτες έως τους συνήθως ζήμπλουτους τελικούς αποδέκτες. «Υπάρχουν και καλά και κακά νέα», σχολιάζει και προσθέτει: «Έχουν αυξηθεί πολύ αυτοί που αυτοβούλως επικοινωνούν μαζί μας, για να αποκαλύψουν ότι έχουν στην κατοχή τους κάποιο αντικείμενο που απέκτησαν πριν από χρόνια, αλλά δεν ξέρουν αν είναι νόμιμο. Μουσεία, ιδρύματα, γκαλερί, ιδιώτες συλλέκτες. Μόνο την εβδομάδα που πέρασε λάβαμε τηλεφωνήματα από όλο τον κόσμο που μας λένε “όταν το αγόρασα δεν ρώτησα τίποτα άλλο πέρα από την τιμή του”. Η ερώτηση που αρχίζουν και κάνουν πια αρκετοί επίδοξοι αγοραστές είναι η σωστή, “πού και πώς βρέθηκε”». Το δεύτερο θετικό είναι ότι αντικείμενα με γκρίζα προέλευσης χάνουν αξία στην αγορά της τέχνης, συγκριτικά με αυτά που είναι “καθαρά”».

«Το κακό είναι ότι αρκετοί “οργανισμοί” αποφεύγουν πια να λειτουργούν στη Νέα Υόρκη για να βρίσκονται εκτός της δικαιοσύνης μας», συμπληρώνει, «η αγορά πια ανθεί στις χώρες της Μέσης Ανατολής. Μπορείς μόνι σου να βγάλεις τα συμπεράσματά σου», με παροτρύνει και καταλαβαίνω χωρίς δυσκολία σε ποιους «οργανισμούς» αναφέρεται.

Του ζητώ να μου πει αν ξεχωρίζει κάποια υπόθεση, κάποια που να του προκάλεσε εμμονή, να τον πείσωσε. «Οι υπόθεσεις είναι σαν τα 4 παιδιά μου. Δεν μπορώ να τις ξεχωρίσω. Γιατί κάθε αντικείμενο που

βρίσκουμε, για κάποιο μικρό χωριό ή για κάποια χώρα, σημαίνει κάτι. Τα αντικείμενα δεν είναι αριθμοί, καθένα από αυτά εκπροσωπεί έναν πολιτισμό, μια ιστορία», σημειώνει.

Νιώθω ότι θα μπορούσε να μιλάει ατελείωτες ώρες για καθένα ξεχωριστά. Θυμάται όλες τις ταλαιπωρημένες λεπτομέρειές τους, την υφή τους, την ευθραυστότητά τους. Βλέπει την ομορφιά τους ακόμη και στις ρωγμές που, όπως θυμάται, φέρουν μερικιά. «Υπάρχουν κάποια που εκ πρώτης όψης δεν έχουν τίποτα το ιδιαίτερο. Όταν όμως αντιληφθείς ότι δεν υπάρχουν άλλα όμοιά τους στον κόσμο, τότε κοντοστέκεσαι με δέος. Βλέπεις το μεγαλείο τους».

«Μου είπατε νωρίτερα ότι από τα 3.600 αντικείμενα που έχετε εντοπίσει, έχετε επιστρέψει περίπου τα μισά. Τα υπόλοιπα;» ρωτάω. «Όταν ολοκληρώσουμε την έρευνα, είμαστε έτοιμοι για τη διαδικασία επαναπατρισμού. Πρέπει όμως να είναι έτοιμη και η χώρα προορισμού για να τα παραλάβει. Πολλές χώρες όπως η Ιταλία είναι σε lockdown. Άλλες χώρες δεν είναι και σε θέση να τα δεχθούν λόγω της κατάστασης στην οποία βρίσκονται. Ο Λίβανος είναι ένα καλό παράδειγμα, είναι μια σχεδόν διαλυμένη χώρα», λέει.

«Και τι τα κάνετε το διάστημα που μεσολαβεί;» αναρωτιέμαι, και μου αποκαλύπτει ότι στην Εισαγγελία του Μανχάταν υπάρχει ένα μικρό μουσείο, απροσπέλαστο για τους πάντες. «Το όνειρο κάθε δημοσιογράφου», σχολιάζει όταν τον ρωτάω αν μπορώ να έχω πρόσβαση. «Η απάντησή

Τα μικρότερα παιδιά, μάλλον, δεν ξέρουν πολλά πράγματα για το τι ακριβώς συμβαίνει. Όμως, τα κάπως μεγαλύτερα έχουν πλήρη ενημέρωση και συχνά αστειεύονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για το θέμα.

μην ανησυχείτε. Είναι καλό να απαντήσετε «δεν ξέρω, αλλά θα προσπαθήσω να μάθω». Το σημαντικότερο για ένα παιδί είναι να νιώθει ασφάλεια. Ο βασικός μας ρόλος, όποτε το παιδί μας νιώθει μεγάλο άγχος

για κάτι που συμβαίνει στον κόσμο, είναι να το βοηθήσουμε να νιώσει ασφάλεια και να καταλάβει ότι έχουμε αρουνγκραστεί τις ανησυχίες του», καταλήγει η δρ Σιλβερμαν.

Ο βοηθός εισαγγελέα Μάθιου Μπογδάνος και η ομάδα του έχουν εντοπίσει 3.600 κλεμμένες αρχαιοτήτες από όλο τον κόσμο.

Επιστροφή 55 αρχαίων αντικειμένων

Τον δρόμο της επιστροφής παίρνουν 55 ελληνικές αρχαιοτήτες, συνολικής αξίας 20 εκατομμυρίων δολαρίων, που επαναπατρίζονται από την εισαγγελία της Νέας Υόρκης. Οι 47 προέρχονται από τη συλλογή του Μάικλ Στάνχαρντ και οι υπόλοιπες 8 από άλλες έρευνες. Ανάμεσά τους βρίσκεται μια μινωική λάρνακα που χρονολογείται στα 1400-1200 π.Χ., μια χρυσή πόρπη του 600 π.Χ., κυκλαδικά αγγεία, ειδώλια, χάλκινα ξίφη, μια λευκή αττική λήκυθος και ο μαρμάρινος κορμός ενός κούρου που χρονολογείται το 560 π.Χ., η

αξία του οποίου εκτιμάται σε 14 εκατομμύρια δολάρια. Ο γενικός εισαγγελέας του Μανχάταν, Άλβιν Μπραγκ, παρέδωσε τις αρχαιοτήτες στην υπουργό Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη σε ειδική τελετή στη Νέα Υόρκη. «Η παράνομη διακίνηση των πολιτιστικών θησαυρών της πατρίδας μας είναι ένα βαρύ τραύμα που πονάει όλους τους Έλληνες σε όλο τον κόσμο», σημείωσε η υπουργός. Ο 81χρονος Στάνχαρντ συμφώνησε με τις αμερικανικές αρχές να παραδώσει 180 αρχαιοτήτες προκειμένου να μη διωχθεί ποινικά.

μου είναι πάντα ένα αδιαπραγμάτευστο όχι. Για εμάς είναι αποδεικτικά στοιχεία και πειστήρια εγκληματικής υπόθεσης, εκτός από μοναδικά αριστουργήματα της κοινής πολιτισμικής κληρονομιάς μας».

Πώς μπορώ, όταν μου μιλάει για την «Ιλιάδα», εγώ να τον ρωτώ για την Κιμ Καρντάσιαν, σκέφτομαι, αλλά τελικά το λώμ με ορατό τον κίνδυνο δημοσιογραφικού διασυρμού. «Είναι αλήθεια ότι η εξιχνίαση της κλοπής του χρυσού αρχαίου φερέτρου από την Αίγυπτο, που πουλήθηκε στο Μνητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης έναντι 4 εκατ. δολαρίων, άρχισε από μια φωτογραφία της Καρντάσιαν στο Met Gala του 2018;» ρωτώ. «Ναι, δυστυχώς πρέπει να παραδεχθώ ότι αυτή η ιστορία είναι 100% ακριβής», απαντά και ξεκαρδίζεται στα γέλια. Μετά απ' όλα αυτά, αναστενάζω με ανακούφιση.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Ανησυχούν οι αγορές για ενέργεια, εμπορεύματα

Η προσοχή των αγορών παραμένει στραμμένη στη ρωσο-ουκρανική κρίση εν μέσω έντονων ανησυχίας για τις γεωπολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις. Μετά την αναγνώριση της ανεξαρτησίας δύο α-ποσχισθεισών περιοχών στην α-νατολική Ουκρανία, η Ρωσία προ-κώρησε σε ολομέτωπη εισβολή στη χώρα, εξελίξεις που πυροδότησαν την επιβολή στοχευμένων κυρώσεων από τις δυτικές κυβερνήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το «πάγωμα» της διαδικασίας πιστοποίησης για την έναρξη λειτουργίας του ρωσικού αγωγού Nord Stream 2 και τον περιορισμό του διεθνούς εμπορίου με τη Ρωσία.

Οι αγορές αντέδρασαν άμεσα, με έντονη αποστροφή ανάληψης επενδυτικού ρίσκου και σημαντική αύξηση στις τιμές εμπορευμάτων. Η Ρωσία αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς πετρελαίου και φυσικού αερίου, ειδικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), α-λουμινίου, νικελίου καθώς και ο-ρισμένων γεωργικών προϊόντων (σιτάρι, καλαμπόκι). Χαρακτηριστικά, σχεδόν το 40% των συνολικών εισαγωγών φυσικού αερίου της Ε.Ε. και το 30% του αργού πετρελαίου προέρχονται από τη Ρωσία, με τα ευρωπαϊκά αποθέματα φυσικού αερίου να είναι ήδη ιδιαίτερα χαμηλά. Παράλληλα, η Ρωσία αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους παραγωγούς νικελίου παγκοσμίως και τον δεύτερο μεγαλύτερο παραγωγό πρωτόχυτου αλουμινίου μετά την Κίνα (σχεδόν 6% της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής), με το μεγαλύτερο ποσοστό των εξαγωγών της να διοχετεύεται στην Ε.Ε. και τη Β.αμερική.

Αντανακλώντας τις ανησυχίες

για διατάραξη των εφοδιαστικών αλυσίδων, η τιμή του αργού πετρελαίου κινήθηκε απότομα ανοδικά σε επίπεδα πάνω από τα 105 δολ./βαρέλι την Πέμπτη για πρώτη φορά από το 2014, πριν υποχωρήσει την επόμενη ημέρα κάτω από τα 99 δολ./βαρέλι, παραμένοντας όμως περίπου 9% υψηλότερα από τις αρχές του έτους και 48% σε ετήσια βάση. Αντίστοιχα, η τιμή φυσικού αερίου του επόμενου μήνα στην Ολλανδία (δείκτης αναφοράς για την Ευρώπη) βρέθηκε προσωρινά την Πέμπτη πάνω από τα 134 ευρώ/MWh για πρώτη φορά από τις αρχές του έτους, με τον δείκτη εμπορευμάτων του Bloomberg να ανέρχεται σε νέα ιστορικά υψηλά, υποδηλώνοντας ενδεχόμενη περαιτέρω άνοδο του πληθωρισμού τους επόμενους μήνες. Παρά τις αυξημένες πληθωριστικές ανησυχίες, οι αποδόσεις των αμερικανικών και γερμανικών ομολόγων διαπραγματεύονταν χαμηλότερα από τα υψηλά επίπεδα της προηγούμενης εβδομάδας, καθώς θεωρείται ότι, λόγω αυξημένης ανησυχίας για τις επιπτώσεις της κρίσης στην πορεία της οικονομίας, η Fed και η EKT θα ακολουθήσουν πιο ήπια πορεία ομαλοποίησης της νομισματικής πολιτικής τους. Στις αγορές συναλλάγματος, επωφελούμενο από την ελκυστικότητα του ως «ασφαλούς καταφυγίου», το δολάριο ενισχύθηκε, με την ισοτιμία ευρώ/δολ. να σπείει το κάτω φράγμα του πρόσφατου διαστήματος διαπραγματεύσεων 1,13-1,14 και να υποχωρεί κοντά στο 1,11 για πρώτη φορά από τον Ιούνιο του 2020.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Με σημαντικές ζημιές λόγω Ουκρανίας, άρχισε τον Μάρτιο το ΧΑΚ

Με σημαντικές ημερήσιες ζημιές άρχισε τον Μάρτιο το κυπριακό Χρηματιστήριο, δίνοντας συνέχεια στην πτωτική πορεία των προηγούμενων ημερών, λόγω της ρωσο-ουκρανικής κρίσης. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε

Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε την Τρίτη με απώλειες σε ποσοστό 2,37%.

την Τρίτη με απώλειες σε ποσοστό 2,37%, στις 66,24 μονάδες.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 39,73 μονάδες, σημειώνοντας πτώση κατά 2,43%. Ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών ανήλθε στα €199.006.

Με εξαίρεση τον δείκτη των Ξενοδοχείων που παρέμεινε αμετάβλητος, οι υπόλοιποι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες έκλεισαν με πτώση. Η Κύρια Αγορά υποχώρησε σε ποσοστό 3,11%, η Εναλλακτική Αγορά κατά

0,78% και οι Επενδυτικές σε ποσοστό 0,96%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με όγκο €121.030 (τιμή €1,00 - πώση 4,76%), της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €25.099 (τιμή €0,50 - πώση 2,91%), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με όγκο €22.930 (τιμή €2,68 - άνοδος 0,75%), της Logicom με όγκο €15.331 (τιμή €1,80 - πτώση 2,17%) και της Atlantic Insurance με όγκο €4.706 (τιμή €1,81 - άνοδος 0,56%).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 2 κινήθηκαν ανοδικά και 8 καθοδικά, ενώ μια παρέμεινε αμετάβλητη. Ο αριθμός συναλλαγών ανήλθε στις 135.

Εξάλλου, το Χρηματιστήριο σε συνέχεια προηγούμενων ανακοινώσεων του σχετικά με την εταιρεία Harvest Capital Management Public Ltd, ανακοίνωσε την άρση της αναστολής διαπραγματεύσεως των τίτλων της εταιρείας από σήμερα Τετάρτη, 2 Μαρτίου 2022, καθότι έχουν εκλείψει οι λόγοι της αναστολής. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι η εταιρεία έχει υποβάλει και δημοσιοποιήσει την εκκρεμούσα οικονομική πληροφόρηση, δηλαδή την Ετήσια Οικονομική Έκθεση για το έτος που έληξε στις 31/12/2020 καθώς και την Εξαμηνιαία Οικονομική Έκθεση για την περίοδο που έληξε στις 30/6/2021.

Δάνεια 2,8 δισ. ευρώ εξυγίαναν σε ένα χρόνο οι servicers

Πραγματοποίησαν πάνω από 84.000 ρυθμίσεις δανείων, ύψους άνω των 3,5 δισ. ευρώ

Δάνεια ύψους 2,8 δισ. ευρώ έχουν εξυγιανθεί μέχρι σήμερα για λογαριασμό των τραπεζών μέσω των εταιρειών διαχείρισης κόκκινων δανείων (servicers), οι οποίες, εκτός από τις οφειλές που έχουν πωληθεί σε funds, έχουν αναλάβει και τη διαχείριση των δανείων που παραμένουν στους ισολογισμούς των τραπεζών.

Το σύνολο των υπό διαχείριση οφειλών ανέρχεται σε 110 δισ. ευρώ και με βάση τα στοιχεία της Ένωσης Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων Δανείων και Πιστώσεων (ΕΕΔΑΔΠ) τον τελευταίο χρόνο, δάνεια 2,8 δισ. ευρώ αναταξινομήθηκαν ως «εξυπηρετούμενα» και επανήλθαν στα υγιή τραπεζικά χαρτοφυλάκια.

Οι εταιρείες-μέλη της ένωσης απασχολούν σήμερα πάνω από 4.000 εξειδικευμένα στελέχη, τα οποία στην πλειονότητά τους προέρχονται από τον τραπεζικό κλάδο.

Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν πάνω από 84.000 ρυθμίσεις δανείων, ύψους άνω των 3,5 δισ. ευρώ, σε χαρτοφυλάκια που έχουν μεταβιβαστεί και βρίσκονται εκτός τραπεζικών ισολογισμών, δίνοντας σε χιλιάδες δανειολήπτες λύσεις που περιλαμβάνουν και άφρεση χρέους.

Με τη συνδρομή των εταιρειών διαχείρισης δόθηκε ουσιαστική στήριξη στην υλοποίηση των προγραμμάτων Γέφυρα Ι και Γέφυρα ΙΙ, μέσω των οποίων εντάχθηκαν στα δύο προγράμματα δάνεια που υπερβήκαν συνολικά τα 5 δισ. ευρώ.

Πρόκειται για δάνεια που προέρχονται από διαφορετικά δανειακά χαρτοφυλάκια όλων των κατηγοριών και περιλαμβάνουν

Συνολικά οι εταιρείες κόκκινων δανείων διαχειρίζονται οφειλές 110 δισ. ευρώ.

δάνεια βαθιάς καθυστέρησης σε στάδιο προχωρημένων νομικών ενεργειών, για οφειλές που παρουσιάζουν μικρή καθυστέρηση σε σχέση με τον συμφωνημένο

χρόνο αποπληρωμής αλλά και για ενήμερα δάνεια. Τα υπό διαχείριση χαρτοφυλάκια περιλαμβάνουν δάνεια ιδιωτών και επιχειρήσεων, με ή χωρίς εξασφαλίσεις, από

Με πρωτογενές πλεόνασμα 15 εκατ. ο προϋπολογισμός τον Ιανουάριο

Με πρωτογενές πλεόνασμα 15 εκατ. ευρώ έκλεισε ο προϋπολογισμός του Ιανουαρίου έναντι στόχου για έλλειμμα 1,145 δισ. ευρώ. Ωστόσο, κατά τον πρώτο μήνα του έτους καταγράφηκε μείωση στα έσοδα, που οφείλεται στις παρατάσεις αποπληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων συνεπεία της κακοκαιρίας. Συγκεκριμένα τα έσοδα, κυρίως από τους έμμεσους φόρους, υστέρησαν έναντι του στόχου κατά 280 εκατ. ευρώ, ενώ μειωμένα είναι και τα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, οι εισπράξεις φόρων τον Ιανουάριο ανήλθαν σε 3,832 δισ. ευρώ, μειωμένες κατά 280 εκατ. ευρώ ή 6,8% έναντι του στόχου που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2022. Η μείωση αυτή οφείλεται στην παράταση, έως τις 4 Φεβρουαρίου, της προθεσμίας πληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων στις περιοχές που επλήγησαν από τις κλιματικές και τον παγετό της 24ης Ιανουαρίου 2022, οι οποίες είχαν κατατακτική ημερομηνία στις 31 Ιανουαρίου.

Εξαιρουμένων της παράτασης αυτής και με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία έσοδων μέχρι και τις 4 Φεβρουαρίου, εκτιμάται ότι τα έσοδα από φόρους μινός Ιανουαρίου υπερέβησαν τον στόχο κατά περίπου 100 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, την περίοδο Ιανουαρίου 2022, για τους κυριότερους φόρους

Τα έσοδα από ΦΠΑ ανήλθαν σε 1.526 εκατ. ευρώ και είναι μειωμένα έναντι του στόχου κατά 212 εκατ. ευρώ.

της κατηγορίας αυτής παρατηρούνται τα εξής:

- Τα έσοδα από ΦΠΑ ανήλθαν σε 1.526 εκατ. ευρώ και είναι μειωμένα έναντι του στόχου κατά 212 εκατ. ευρώ.

- Τα έσοδα των ΕΦΚ ανήλθαν σε 503 εκατ. ευρώ και είναι μειωμένα έναντι του στόχου κατά 65 εκατ. ευρώ.

- Τα έσοδα των φόρων ακινήτων περιουσίας ανήλθαν σε 220 εκατ. ευρώ και είναι μειωμένα έναντι του στόχου κατά 4 εκατ. ευρώ.

- Τα έσοδα των φόρων εισοδήματος ανήλθαν σε 1.150 εκατ. ευρώ, σχεδόν όσο ήταν και ο στόχος.

Οι επιστροφές εσόδων ανήλθαν σε 232 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 54 εκατ. ευρώ από τον στόχο (285 εκατ. ευρώ), ενώ τα συνολικά έσοδα του

Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ανήλθαν σε 67 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 358 εκατ. ευρώ από τον στόχο (425 εκατ. ευρώ).

Η εμφάνιση πρωτογενούς πλεονάσματος έναντι στόχου για έλλειμμα έγκειται στις δαπάνες του προϋπολογισμού και συγκεκριμένα στον ετεροχρονισμό των πληρωμών των εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για την περίοδο του Ιανουαρίου 2022 ανήλθαν στα 5,054 δισ. ευρώ και παρουσιάζονται μειωμένες κατά 1,654 δισ. ευρώ έναντι του στόχου (6,708 δισ. ευρώ), που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2022.

Οι πληρωμές στο σκέλος των επενδυτικών δαπανών ανήλθαν στα 732 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τον στόχο των 470 εκατ. ευρώ κατά 262 εκατ. ευρώ. Η προσωρινή εικόνα των κυριότερων πληρωμών των μέτρων κατά της πανδημίας για την περίοδο του Ιανουαρίου έχει ως εξής:

α) Ενίσχυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων που επλήγησαν από την COVID-19 στις περιφέρειες ύψους 114 εκατ. ευρώ από το ΠΔΕ.

β) Συνεισφορά του Δημοσίου για την αποπληρωμή επιχειρηματικών δανείων πληγέντων δανειοληπτών ύψους 25 εκατ. ευρώ από το ΠΔΕ.

γ) Επιδότηση κεφαλαίου κίνησης σε τουριστικές επιχειρήσεις ύψους 42 εκατ. ευρώ από το ΠΔΕ.

Μείωση καταθέσεων κατά 2,2 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο

Μείωση κατά 2,2 δισ. ευρώ εμφάνισαν στα τέλη Ιανουαρίου οι καταθέσεις που διατηρούν οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στις τράπεζες, προσγγιζόντας τα υπόλοιπα στα 177,8 δισ. ευρώ, από το ρεκόρ των 180 δισ. ευρώ που είχε παρατηρηθεί τον Δεκέμβριο του 2021 και το οποίο ήταν το υψηλότερο επίπεδο από τον Σεπτέμβριο του 2011. Η μείωση είναι αναμενόμενη, καθώς παρατηρείται παραδοσιακά τον πρώτο μήνα κάθε χρόνου μετά το υψηλό επίπεδο καταθέσεων που καταγράφεται κάθε Δεκέμβριο λόγω και της καταβολής του δώρου των Χριστουγέννων στους εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΤτΕ, τη μεγαλύτερη μείωση καταγράφουν οι καταθέσεις των επιχειρήσεων που υποχώρησαν κατά 1,8 δισ. ευρώ, στα 43,1 δισ. ευρώ, γεγονός που ρημηνεύεται από τις αυξημένες δαπάνες στις οποίες προχωρούν οι επιχειρήσεις κατά τον πρώτο μήνα του έτους για νέες παραγγελίες εμπορευμάτων και πρώτων υλών. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πραγματική μείωση των καταθέσεων από επιχειρήσεις θα ήταν μεγαλύτερη εάν τον ίδιο μήνα δεν είχε παρατηρηθεί αύξηση των καταθέσεων κατά 613 εκατ. ευρώ από τις ασφαλιστικές και τις λοιπές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, η ρευστότητα των οποίων δεν αποτελεί σταθερό μέγεθος και αυξομειώνεται κάθε μήνα. Τον ίδιο μήνα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι καταθέσεις των νοικοκυριών υποχώρησαν κατά 457 εκατ. ευρώ, στα 134,7 δισ. ευρώ, και το ερώτημα που ανακύπτει είναι εάν η άνοδος που παρατηρούνταν σταθερά τους προηγούμενους μήνες είναι πλέον διατηρήσιμη μετά την άνοδο του πληθωρισμού, που κατατρέπει το διαθεσίμο εισόδημα. Στο σκέλος της χρηματοδότησης παρατηρείται επιβράδυνση του ρυθμού πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις από 4,5% τον Δεκέμβριο σε 3,5% τον Ιανουάριο και αρνητική ροή χρηματοδότησης κατά 994 εκατ. ευρώ. Η αρνητική ροή χρηματοδότησης αποτυπώνει τις αυξημένες αποπληρωμές δανείων από τις επιχειρήσεις, οι οποίες ξεπέρασαν τις νέες χρηματοδοτήσεις, ενώ αντίστοιχη είναι η εικόνα και σε ό,τι αφορά τη ροή χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά, που ήταν επίσης αρνητική κατά 244 εκατ. ευρώ. Ο ρυθμός χρηματοδότησης των νοικοκυριών για στεγαστικά δάνεια παραμένει αρνητικός στο 3% και το χρέος των νοικοκυριών προς τις τράπεζες από στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, μετά και τις πωλήσεις δανείων, περιορίστηκε στα 40 δισ. ευρώ.

Deloitte.

Strongest and most valuable commercial services brand

4 years in a row

Source: Brand Finance | Global 500 2022

www.deloitte.com/cy